

İLLERARABELEDİYELER

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ DERGİSİ • AĞUSTOS - EYLÜL 2018 • SAYI: 844 - 845

LOCALINTERNational GELECEĞİN YEREL YÖNETİCİLERİNİ BULUŞTURDU

MAHALLE
İDARELER GENEL
MÜDÜRLÜĞÜNDEN
YEREL YÖNETİMLER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

KURUMLAR
ARASI GEÇİCİ
GÖREVLENDİRME

KARDEŞ ŞEHİRLER
İLİŞKİLERİ
KEÇİÖREN
JAMBİL ÖRNEĞİ

ANKARA BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİNDEN
YAŞILARA ŞEFKAT ELİ

KULEÖNÜ'NE GÜNEŞ BİR BAŞKA DOĞUYOR

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ KONUKEVİ

Konukevimiz belediye başkanları ve belediye mensuplarına
7/24 Ankara'da konaklama hizmeti vermektedir.

Selânik 2 Cad. No: 57 Kızılay / ANKARA
Tel: (0312) 419 21 33 Faks: (0312) 419 21 37
konukevi@tbb.gov.tr | www.tbb.gov.tr

Türkiye Belediyeler Birliği adına sahibi
Fatma ŞAHİN
Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı
(Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Hayrettin GÜNGÖR
Genel Sekreter

Danışma Kurulu

Yusuf Ziya YILMAZ
Kadir KARA
Mücahit YANILMAZ
Dr. Hasan AKGÜN
Dr. Veysel TİRYAKİ
İsmail DESTAN
Prof. Dr. Adem ESEN
Prof. Dr. Recep BOZLAĞAN
Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN
Doç. Dr. Asım BALCI
Doç. Dr. Birol EKİCİ
Dr. Buğra GÖKÇE
Dr. Rüstem KELEŞ
Hasan KILCA
Muhsin ERYILMAZ
Gaye DOĞANOĞLU
Ali KARAASLAN

Yayın Kurulu

Zekeriya ŞARBAK
Ahmet OKAY
Cenk KADIOĞLU
Cüneyt TÜRKMEN
Fikret GÜLTEKİN
Gülfem KIRAC KELEŞ
Halil İbrahim AZAK
Tuğçe ÖZKAN
Yüksel KOÇAK
Zeliha MERCİMEK

Tasarım

Gizem GÖZ & Bilal BERBER

Yönetim Yeri

Tunus Caddesi No: 12
Kavaklıdere - ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00(pbx)
Faks: (0312) 419 21 30
e-posta: dergi@tbb.gov.tr

Yayın Türü

Dergimiz ayda bir yayımlanan
yaygın süreli yayındır.
Ağustos-Eylül Sayı: 844-845
Birleştirilmiş Sayıdır.
Basım Tarihi: 06/11/2018
ISSN 1308-6707

Baskı

GÖKÇE OFSET MATBAACILIK LTD. ŞTİ.
İvogsan Ağaç İşleri Yapı Kooperatifi 21 Cad.
1372. Sok. No22 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 395 93 37
Fax: 0312 395 93 39

www.tbb.gov.tr

**TBB Dergi Yayın ve Yazım
İlkeleri Madde 8**

Dergide yayımlanan çalışmalardaki fikirler ve
görüşler tamamıyla yazara aittir.
Görüş ve önerileriniz için:
dergi@tbb.gov.tr

SUNUŞ

Değerli Okurlar,

İller ve Belediyeler dergimizin yeni sayısını okurlarımızla buluşturmanın heyecanı içerisindeyiz. Birliğimiz ve belediyelerimizden haberler, iyi uygulama örnekleri, toplantılar, güncel makaleler ve mevzuat bilgileriyle dolu içeriğimizi zengin görsellerle buluşturduğumuz ağustos/eylül sayımızı ilgiyle okuyacağınızı umuyoruz.

Birliğimizin, belediyelerimizin uluslararası platformda tanıtılması ve yurtdışındaki belediyelerle dostluk ve kardeşlik bağlarının güçlendirilmesi maksadıyla 2012 yılından bu yana üniversite öğrencilerine yönelik düzenlediği LOCALINTERNational 2018 yılı staj programı tamamlandı. Program kapsamında ülkemizi ve yerel yönetim sistemimizi yakından tanıma imkânı bulan geleceğin yerel yöneticilerinin ülkemize olan ilgisini görmek bizleri oldukça mutlu etti. Dünya barışının inşasında önemli bir adım olarak değerlendirdiğimiz programımızın detaylarına dergimizde geniş yer verdik, keyifle okuyacağınızı ümit ediyoruz.

Bu sayımızda belediyelerimizin vatandaşlarımıza sunduğu en önemli sosyal hizmetlerinden biri olan yaşlı bakım hizmetlerine dergimiz sayfalarında yer vermek istedik. Ankara Büyükşehir Belediyesinin temizlikten, sağlığa, sosyal ve kültürel aktivitelere kadar yaşlı hemşehrileri için hayata geçirdikleri hizmetleri ve bu hizmetlerden istifade eden yaşlılarımızın görüşlerini dergimizde bulabilirsiniz.

Birliğimizin katkı sunduğu bir başka organizasyon ise ülkemizin dört bir yanındaki belediyelerimizden büyük ilgi gören Avrupa Hareketlilik Haftası etkinlikleri oldu. 'Çeşitlendir ve Devam Et' sloganıyla hazırlanan etkinlikler çerçevesinde farklı ulaşım araçlarını kullanmanın önemine dikkat çekilerek bisiklet kullanımı konusunda farkındalık oluşturmak amaçlandı. Hafta boyunca süren etkinlikler vatandaşlardan da yoğun ilgi gördü.

Dergimizde her sayımızda başarılı bir kardeş şehir ilişkisi yer buluyor. Bu sayımızda Keçiören Belediyesi ile Kazakistan'ın Jambıl Belediyesi arasındaki ilişkileri inceledik. Anadolu'dan Orta Asya'ya uzanan bu kardeşlik süreci de okurlarımızın ilgisine sunuldu.

Büyük özen ve titizlikle hazırladığımız dergimizi sizlerin ilgi ve beğenisine takdim ederken bugüne dek göstermiş olduğunuz teveccühe ve desteğe teşekkür ediyor, bir sonraki sayımızda yeniden görüşmek üzere esenlikler diliyoruz.

Yayın Kurulu

İÇİNDEKİLER

08

Hayrettin GÜNGÖR

*Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünden
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğüne*

18

Ahmet KAZAN

Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme

20

Belediyelerimiz

Avrupa Hareketlilik Haftasını Kutladı

22

Büyükşehir Sınırlarının Genişletilmesinin

Mekânsal Planlamaya Etkileri: Konya Örneği

04

LOCALINTERNational 2018 Yılı
Staj Programı Tamamlandı

07

Karadağ Belediyeler Birliği İle
İşbirliği Protokolü İmzalandı

17

Dünya İdari Kentler Birliği (WACA)
1. Genel Kurulu Ankara'da Toplandı

21

Lefkoşa Türk Belediyesi
Başkanından Birliğimize Ziyaret

27

Zabıta Teşkilatı 192. Yılına Kutluyor

31

Çin Halk Cumhuriyet Heyetinden Birliğimize Ziyaret

31

İki Belediyemiz Daha BELBİS Ailesine Katıldı

44

Kardeş Şehir İlişkileri: Keçiören - Jambıl Örneği

46

Ankara Büyükşehir Belediyesinden Yaşlılara Şefkat Eli

48

Prof. Dr. Hüseyin ÇETİN
Belediyeler Açısından Vektör (Haşere) Mücadelesinin Bazı Temel Sorunları

51

Gagavuz Öğrencilerden Birliğimize Ziyaret

51

Tunus Kardeşlik Derneğini Birliğimizde Ağırladık

28

Av. Zeliha MERCİMEK

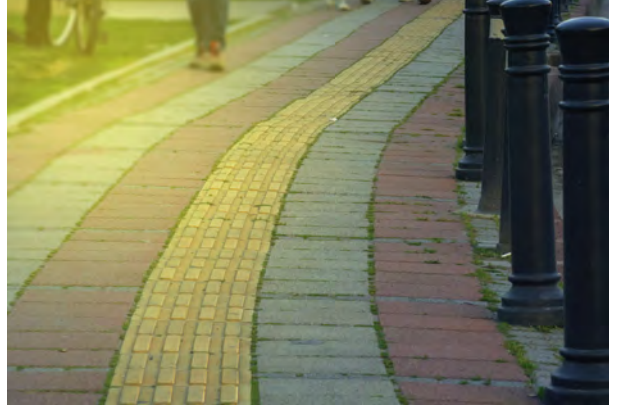
Personel Şirketlerinden Hizmet Alımlarında İhale İlkeleri ve Taahhüt Yasası

32

Süleyman GÜLER

Herkes İçin Erişilebilir İstanbul

36

Vahyettin AKYOL

Toplu Taşıma Araçlarında Çevre Dostu Enerji Kullanımı

40

Fuat VURAL

Kent İçi Ulaşımından Bisikletin Önemi

52 Romanlara Açılan Pencere

53 Kuleönü'ne Güneş Bir Başka Doğuyor

54 Doç. Dr. Yasemin ÇAKIRER ÖZSERVET
İstanbul Belediyeleri Stratejik Planlarında Uluslararası Göç

59 Belediyelere Araç Desteğimiz

60 Ordu Sel Felaketinin Yaralarını Sarıyor

62 Nusret GÜNGÖR
Jeotermal Kaynaklarda Merkezi İdarelerin ve Belediyelerin Rolü

65 Lobi Faaliyetleri

66 Mevzuat

75 Soru-Cevap

LOCALINTERNational 2018 Yılı Staj Programı Tamamlandı

Birliğimiz tarafından Türkiye yerel yönetimlerinin uluslararası platformda tanıtılması ve yerel yönetimler arasında dostluk ve kardeşlik bağlarının güçlendirilmesi amacıyla üniversite öğrencilerine yönelik düzenlenen LOCALINTERNational 2018 yılı staj programı tamamlandı.

2012 yılından bu yana 49 ülkeden 223 öğrenciye Birliğimizde staj yapma imkânı sunan staj programına bu yıl 27 ülkeden 40 öğrenci katıldı. 05-15 Ağustos tarihleri arasında gerçekleşen programın açılış töreninde öğrencilere hitap eden TBB Genel Sekreteri Hayretin Güngör Birliğimizin görev ve faaliyet alanlarına ilişkin bilgiler aktardıktan sonra staj programının bu yılki teması olan göç konusuna ülkemizden örnekler vererek değindi. Ülkemizin bölgesindeki savaşlar nedeniyle yaklaşık 7 yıldır 3,5 milyon Suriyeli mülteciyi ağırladığını belirten Güngör şu ana kadar 30 milyar dolar harcadığını ifade ederek Gaziantep ve Kilis'teki mülteci çalışmalarına dikkat çekti. Birliğimizin kardeş şehir ilişkilerine verdiği öneme değinen Genel Sekreter Güngör, "Belediyelerimizin

1900'ün üzerinde kardeş şehir ilişkisi bulunuyor ancak biz bunu yeterli bulmuyoruz. Daha sürekli ve etkin hale getirmeye çalışıyoruz. Biz belediye kardeşliğini değil, şehir kardeşliğini savunuyoruz. Belediyesiyle, üniversitesiyle, sanayi odasıyla, sivil toplum örgütleriyle topyekûn bir kardeşliği savunuyoruz. Sizlerin de gelecekte buna katkı sağlayacağınıza inanıyorum." dedi.

Konuşmasında gençlere tavsiyelerde bulunan Güngör, küreselleşen dünyada bilginin daha da önem kazandığını dikkat çekerek, "Bilgiyi yönetiyorsanız rekabet gücünüz artar. Bir üniversite bitirmek yetmiyor. Mutlaka alanınızda kendinizi öne çıkartacak bir fark yaratın." dedi. Öğrencilere, başka ülkelerde eğitim alsalar dâhi önceliklerinin kendi ülkelerinin refahı olması gerektiğini

söyleyen Güngör, "Nerede çalışırsanız çalışın insanlar arasında ayırım yapmayın. Dünyada zulümler ve adaletsizler olabiliyor bunların hepsini çözemeyiz ama yetişebildiğimiz kadar mazlumların yanında olmalıyız." şeklinde konuştu.

Belediyelere Teknik Ziyaretler Gerçekleştirildi

Açılış töreninin ardından Birliğimizi ziyaret eden öğrencilere, Birlik Genel Sekreterimiz Hayrettin Güngör tarafından "Türkiye'de Belediye Sistemi" başlıklı bir sunum gerçekleştirildi. Teorik derslerin yanı sıra gerçekleştirilen saha ziyaretleri ve teknik geziler ile Türkiye'de belediyeler tarafından gerçekleştirilen çalışmaların yerinde görme fırsatı bulan öğrenciler Altındağ Belediyesinde kentsel dönüşüm; Kahramankazan

Belediyesinde 15 Temmuz ve AS-Kİ'de İvedik İçme Suyu Arıtma Tesisi ve SCADA Sistemi konularında bilgilendirildi. Programın ikinci ayağı olan Gaziantep'te, Gaziantep Büyükşehir Belediyesini ziyaret eden öğrencilere, geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik olarak ülkemiz ve yerel yönetimlerimiz tarafından gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin bilgi verilerek belediyeye bağlı olarak hizmet veren Ensar Toplum Merkezi ziyaret edildi. Programın üçüncü ayağı olan İstanbul'da öğrenciler, belediyelerimizin gençlere ve çocuklara yönelik çalışmalarını yerinde görmek için Pendik Belediyesini ve belediyeye bağlı spor tesislerini ziya-

Gençler Türk Yerel Yönetim Sistemini Tanıma İmkânı Buldu

ret ederek belediyelerimizin tarihi ve kültürel değerlerimizi korumak amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarını yerinde görmek üzere Eyüpsultan

Belediyesi hizmet çadırını ziyaret etti ve Eyüpsultan Tarihi Merkez Yönetimi Projesine ilişkin bilgi aldı.

Öğrencilere Kültür Gezisi

Staj Programımız kapsamında öğrenciler ayrıca Anıtkabir, Hammönü, Altınköy Açık Hava Müzesi, Zeugma Müzesi, Oyun Müzesi, Hammam Müzesi, Ayasofya Müzesi, Sultan Ahmet Cami, Topkapı Sarayı, Pierre Loti Tepesi ve Eyüp Sultan Camii ve Türbesini ziyaret ederek ülkemizi de yakından tanıma imkânı buldu. Stajlarını tamamlayan öğrencilere Program sonunda düzenlenen Boğaz turunda katılım sertifikaları takdim edildi.

Öğrenciler, LOCALINTERNational Deneyimini Anlattı

Lisa Siyame

Tanzanya'dan geliyorum. Programı geçen sene LocalInternational programına katılan bir arkadaşşımdan duydum. Program gerçekten çok güzel ve eğitici. Türkiye'deki insanlar gerçekten çok misafirperver, kendimi yabancı bir ülkede gibi değil de evimde hissettim. Bana bu imkânı sunan Türkiye Belediyeler Birliğine çok teşekkür ederim.

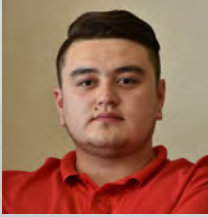
Asma Rayyan

Filistinliyim. TBB'nin düzenlediği programdan gerçekten çok memnun kaldım. TBB çok önemli bir kuruluş çünkü gerek afet ve acil durumlarda olsun, gerek ekonomi ve çevresel düzenlemede olsun pek çok aktivite ve program düzenleyerek insani gelişime ve kapasite gelişimine destek veriyor. Staj programı bana çok şey kattı. Türkiye'yi yakından tanıma fırsatı bulduk. Çok teşekkür ediyorum.

Avidmaa Agvaantseren

Moğolistanlıyım. TBB'nin düzenlediği bu program için teşekkür ediyorum. Türkiye'ye ilk defa geliyorum. İlk önce Ankara'da, daha sonra Gaziantep'de bulunduk. Şimdi ise İstanbul'dayız. Tek bir şey dile getirmek istiyorum; Türkiye gerçekten eşsiz bir ülke. Burada bulunduğum için çok mutluyum. Bu staj programı bizim için büyük önem taşıyor.

Abdullojon Rustamov

Öncelikle düzenlenen bu program için TBB'ye çok teşekkür ederim. Bu staj programı sayesinde güzel deneyimler edindim. Program'dan internet vesilesiyle haberdar oldum ve başvuruda bulundum ve kabul edildim. Bu benim Türkiye'ye ilk gelişim. Burada olmaktan gerçekten çok mutluyum çünkü Türkiye gerçekten mükemmel bir ülke.

Muhammad Hanafi

Bu programı sosyal medya aracılığıyla öğrendim ve başvuruda bulunup şansımı denedim. Türkiye'nin kültürel mirasını ve çeşitliliğini, eşsiz kimliğini ve harika gastronomisini deneyimlemek istedim. Bu program gerçekçi ve bütüncül şekilde Türkiye'deki büyükşehirlerde ya da daha küçük bölgelerde belediyeciliğin nasıl idare edildiği ve yürütüldüğü hakkında bilgi edinmemizi sağlıyor. Umarım bu program bana olduğu gibi geleceğin liderlerine de ilham vermeye devam eder. Bu programı düzenlediği için TBB'ye çok teşekkür ederim.

Karadağ Belediyeler Birliği İle İşbirliği Protokolü İmzalandı

Birliğimiz ile Karadağ Belediyeler Birliği arasında İşbirliği Protokolü imzalanması ve kardeş şehir ilişkilerinin geliştirilmesi amacıyla 16-18 Ağustos tarihleri arasında Karadağ'a çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

Birliğimiz Genel Sekteri Hayrettin Güngör ve KBB Başkanı Veselin Grbovic tarafından imzalanan protokolle iki birlik arasında tecrübe paylaşımını sağlayacak proje ve eğitim programlarının geliştirilmesi planlanıyor.

İmza törenine Karadağ Kamu Yönetimi Bakanı Suzana Pribiloviç'in yanı sıra Türkiye Cumhuriyeti Podgoritsa Büyükelçiliği Müsteşarı Bleda Kaçar ve TİKA Podgoritsa Program Ofisi Koordinatörü Enver Resuloğulları katılım sağladı. Podgoritsa temaslarının ardından heyette bulunan Gaziantep Büyükşehir Belediyesi temsilcileri kardeş şehirleri olan Çetinje ve Kotor'a ziyaretlerde bulunarak yapılacak olan işbirlikleri hakkında bilgi alışverişinde bulundu.

İmzalanan protokol ile daha önce yapılan işbirliklerinin daha da güçleneceğini belirten Karadağ Belediyeler Birliği Başkanı Veselin Grbovic, iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinin demokratik bir toplumun geliştirilmesi için ana temel oluşturduğunu belirtti. İmzalanan protokol anlaşmasından dolayı büyük memnuniyet duyduğunu ifade eden Grbovic, ileriki dönemlerde yakın ve başarılı işbirliklerine devam edeceklerini kaydetti.

TBB Genel Sekteri Hayrettin Güngör ise konuşmasında Birliğimiz ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'in Türkiye'deki yoğun gündem sebebiyle protokol töreninde bulunamadığını belirterek Başkan Fatma Şahin'in selamlarını ilettili. Karadağ ve Türkiye'deki yerel yönetimler arasındaki var olan iyi ilişkileri daha da ileriye götürmeyi amaçladıklarını söyleyen

Güngör, Karadağ'daki her yerel yönetimin Türkiye'den bir şehirle kardeş şehir olmasını hedeflediklerini belirtti. Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin kardeş şehir çalışmaları hakkında detaylar veren Güngör, Gaziantep'in şu an sınırlarında Karadağ ülke nüfusuna yakın sayıda Suriyeli mülteciyi misafir ettiğini hatırlatarak Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin Türkiye'deki en etkin kardeş şehir ilişkileri yürüten büyükşehirlerden biri olduğunu söyledi. İmzalanan protokol ile zaten var olan ilişkileri daha da ileri götürmek için çalışacaklarını söyleyen Güngör, atılan imza ile Karadağ Belediyeler Birliğinin önceliklendireceği ihtiyaçlara göre iş birliğine başlanması ve kardeş şehir ilişkilerinin sürdürülebilir olmasına özen gösterilmesi gerektiğine dikkat çekti.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünden Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğüne

Hayrettin GÜNGÖR*

Türkiye, 24 Haziran 2018 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili genel seçimleriyle yönetim sistemi değişikliğine gitmiş ve parlamenter sistemden cumhurbaşkanlığı (başkanlık) hükümet sistemine geçmiştir. Başkanlık sistemine geçilmesiyle birlikte bakanlıkların sayısı, görevleri ve teşkilat yapısı yeniden düzenlenmiştir.

Bakanlıkların görevlerini ve teşkilatını düzenleyen kanunları yürürlükten kaldıran 703 sayılı KHK¹ ile İçişleri Bakanlığı teşkilatından “Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü (MİGM)” kaldırılmış ve bakanlıkların görev ve teşkilatını yeniden düzenleyen (1) Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (CBK)² ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde “Yerel Yöne-

timler Genel Müdürlüğü (YYGM)” oluşturulmuştur.

Bu makalede yeni durumda merkezi idarenin yerel yönetimler üzerinde uyguladığı idari vesayet kuralının yürütülmesi konusunda İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasında nasıl bir görev paylaşımı olduğu, mülga MİGM’den YYGM’ye devredilen görevlerin neler olduğu ve bu birimin hangi fonksiyonları üstlendiği veya üstleneceği konuları açıklanacaktır.

1. Mülga Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün Görevleri

703 sayılı KHK ile İçişleri Bakanlığının görev ve teşkilatı ilgili maddeleri mülga olan ve adı “İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu İle İl Yatırım

ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun” olarak değişen “3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun mülga 11’inci maddesinde MİGM görevleri sayılmıştır.

Mülga Genel Müdürlüğün görevlerini düzenleyen 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun 14/2/1985 tarihinde kabul edilmiştir. Görevler o günün şartlarına göre düzenlendiği gibi, bu Kanunun uygulandığı 33 yıldan fazla süre içinde yerel yönetimlerle ilgili kanunların³ tamamı değiştirilerek belediye, il özel idaresi ve birliklerin görev, yetki ve sorumlulukları ile merkezi idare ile ilişkilerinde kapsamlı değişiklikler yapılmış ancak mülga Genel Müdürlüğün görevlerinde bu değişikliğe uygun güncellemeler yapılmamıştır.

1) 09.07.2018 tarih ve 30473 sayılı Resmi Gazete

2) 10 Temmuz 2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete.

3) 5393 sayılı Belediye Kanunu (2005), 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004), 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu (2005), 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (2003).

* Genel Sekreter / TBB

3152 sayılı Kanunun Mülga 11'inci Maddesi	Açıklama
Madde 11 – Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: a) Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair çeşitli kanun, tüzük ve yönetmeliklerle Bakanlığa verilmiş olan görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek, b) Bakanlığın mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasını sağlamak,	Mülga MİGM' nin (a) ve (b) bendindeki görevleri İçişleri Bakanlığına kanunlarla verilen idari vesayet yetkisinin kullanılmasına ilişkin sekretarya hizmetinin yürütülmesi görevidir. Mülga MİGM'ye doğrudan verilen bir idari vesayet yetkisi bulunmamaktadır. Örneğin; 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesindeki borçlanma izni taleplerinin Bakanlık makamına sunulması ve onayı takiben ilgili belediyeye gönderilmesi gibi.
c) Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek,	5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesinin ikinci fıkrası bu görevi mahalli idarelerin meclislerine vermesiyle uygulama imkânı da kalmamıştır.
d) Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistikî bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,	Mali istatistikleri toplama ve açıklama görevini 5018 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesi ile Maliye Bakanlığına vermiştir. Mülga MİGM bunun dışındaki istatistikî bilgileri topladığı bilinmekle birlikte araştırmalar yaptığı ve yayımladığına pek rastlanmamıştır.
e) Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini ve uygulanmasını takip etmek, Eğitim Daire Başkanlığıyla işbirliği yaparak planlamak,	5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 20'inci maddesinin birinci fıkrası mahalli idarelerin personelinin eğitilmesi görevini ülke düzeyinde kurulan mahalli idare birliklerine vermiştir. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 6'ıncı maddesinin 2'nci fıkrası yerel yönetimlere yeterli eğitim imkânı sağlanmasını öngörmektedir. Dolayısıyla hemen hiç uygulaması olmayan bu görevin de uygulama kabiliyetinin kalmadığı görülmektedir. Esasen hizmet içi eğitim kurumların kendi sorumluluğunda olan bir görevdir. Yerel yönetimler hizmet içi eğitimleri bizzat veya üye oldukları birlikler aracılığı ile yerine getirmektedir.
f) Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek,	Mahalli idarelerin kadro ihdasları ve taşıt edinmesi Bakanlar Kurulunun izni ve yetkisiyle yapılmaktaydı. Bu görev kapsamında Bakanlık adına mahalli idarelerin taleplerini incelemek Bakanlar Kuruluna sunmak ve takibini yapmakla görevliydi. Ancak 5393 sayılı Kanunun 48, 49 ve 85'inci maddeleri bu yetkiyi belediye meclislerine verdiğinden mülga MİGM' nün bu görevi de ortadan kalkmıştır.
g) Mahalli idare kontrolörlerinin çalışma programlarını Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının görüşünü almak suretiyle düzenlemek ve uygulanmasını sağlamak,	3152 sayılı Kanun'un mülga 38'inci maddesine göre mülga MİGM bünyesinde "kontrolör" istihdam edilmekteydi. Kontrolörler 5393 sayılı Kanun'un 55'inci ve 4483 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesiyle Bakanlığa verilen yetki kapsamında "denetim" ve "ön inceleme" görevi yapmaktadırlar. Kontrolörler bu görevleri fiilen oluşturulan "Kontrolörler Başkanlığı" şeklinde bir örgütlenme ile yerine getirmektedir. Mülga MİGM, şikâyetlerin incelenmesi, soruşturulması ve görevden uzaklaştırmaları Bakan onayına sunma ve denetim raporlarını izleme işlemlerini yürütmekteydi.
h) Mahalli idare fonlarının, Müşterek Trafik Fonunun, Muhtaç Asker Ailelerine Yardım Fonunun kanunların ve ilgili mevzuatın öngördüğü şekilde ve Bakanlığın yetki sınırları içinde dağıtılmasını ve idaresini sağlamak, takip ve kontrol etmek.	Bu görev fonların kaldırılması ile hükümsüz hale gelmiştir.

4) Bakan onayı ile kurulmuş ve yıllardan beri hukuki durumu tartışma konusudur.

Yukarıda açıklandığı gibi mülga MİGM' nin esasen görevi yasalarla Bakanlığa tanınmış idari vesayet yetkisinin kullanımına ilişkin sekretarya hizmetlerine ilişkin iş ve işlemleri yürütmekle sınırlı olduğu görülmektedir.

2. Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün Görevleri

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün kaldırılması ve görevlerinin eş zamanlı olarak oluşturulan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğüne aktarılması suretiyle bu birimin mülga MİGM' nin yerine ikame edildiği anlaşılmaktadır.

Yerel Yönetim Genel Müdürlüğüne CB Kararnamesi ve Bakan onayı ile olmak üzere iki ayrı şekilde görev ve yetki verildiği görülmektedir.

a) CB Kararnamesiyle Verilen Görevler

Daha önce İçişleri Bakanlığının görevleri arasında yer alan⁵ “mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek” görevi Çevre ve Şehircilik Bakanlığına aktarılmış⁶, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının⁷ “Bakanlığın görev alanına giren konularda mahalli idarelerin idari ve teknik kapasitesinin geliştirilmesi için çalışmalarda bulunmak ve bunlara teknik destek sağlamak,” görevi ise aynen korunmuştur.⁸

Bakanlıkların görev ve teşkilatını düzenleyen 1 Nolu CB Kararnamesi⁹ ile İçişleri Bakanlığı teşkilatında Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü yeniden ihdas edilmezken, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının teşkilatında Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ihdas edilerek görevleri sayılmıştır.

Mülga MİGM' nin “b) Bakanlığın mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasını sağlamak”¹⁰ ve fonlarla ilgili yürürlükten kalanlar dışındaki görevleri aynen YYGM'ye aktarılmıştır.

Mahalli idareler üzerinde “denetim” ve “ön inceleme” görevi yapan mahalli idareler kontrolörleri de Çevre ve Şehircilik Bakanlığına (YYGM) aktarılmış¹¹ ise de devir işlemi gerçekleşmeden tekrar İçişleri Bakanlığı bünyesinde alınmıştır.¹²

1 Nolu CB Kararnamesi	Açıklama
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü MADDE 100 – (1) Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:	YYGM' ye (a) bendiyle verilen görevden mevzuatla kime verilen işleri takip edeceği açık değildir. Bu görevin Mülga MİGM' nün (a) bendinden aktarılan bir görev olduğu dikkate alındığında Çevre ve Şehircilik Bakanlığına mevzuatla verilen mahalli idarelerin iş ve işlemlerini takip etmek olduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile Bakanlığa mahalli idarelerle ilgili verilen işlerin sekretarya görevini yürütmektir.
a) Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,	5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesi mahalli idarelerde; stratejik planların ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden mahalli idareler kendi meclislerine karşı sorumlu tutulmuştur.
b) Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,	5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 53'üncü maddesi mahalli idareler dahil mali istatistikleri toplama görevini Hazine ve Maliye Bakanlığına vermiştir. YYGM' ye bunun dışındaki istatistikleri toplama, değerlendirme ve yayımlama görevi kalmaktadır.
ç) Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek,	Hizmet içi eğitim esasen her kurumun kendi sorumluluğunda olan bir hizmettir. Belediyelerin personel ve eğitim birimleri bu iş için oluşturulmuştur. 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 20'inci maddesinin birinci fıkrası mahalli idarelerin personelinin eğitilmesi görevini ülke düzeyinde kurulan mahalli idare birliklerine vermiştir. Belediyeler bizzat ve birlikler aracılığı ile hizmet içi eğitimlerini yapmaktadır. Kaldı ki mülga MİGM tarafından da bunun uygulanması olmamıştır.

5) 3152 sayılı Kanunun mülga 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi.

6) 1 Nolu CBK'nin 97'nci maddesinin (1)'inci maddesinin (o) bendi.

7) 644 sayılı KHK'nin 2'inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi.

8) 1 Nolu CBK'nin 97'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının (j) bendi.

9) 10 Temmuz 2018 gün ve 50474 sayılı Resmi Gazete.

10) Bu görev 1 Nolu CBK'nin 260'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (ç) bendi ile İçişleri Bakanlığı Teftiş Kuruluna verilmiştir.

11) 1 Nolu CBK'nin 100'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (e) bendi ve (2)'inci fıkrası.

12) 4 Nolu CBK'nin 799'uncu maddesi.

d) Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek,	237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 10'uncu maddesine göre mahalli idarelerin taşıt edinimi meclislerinin kararı ile olmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından belirleneceğini, kadroların belediye meclisince ihdas edileceğini hüküm altına almıştır.
f) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.	YYGM' ye (f) bendi ile verilen torba bir görevdir. Bakanlığın görevleri arasında yer alan ve başka birimlerin görev alanına da girmeyen ve bu birim tarafından yürütülmesi uygun görülen görevlerdir. Bu hiç olmayan veya nadiren olan görevlerdir.

Dolayısıyla YYGM' ye verilen görevlerden (a) bendi ile kısmen (c) bendi dışında kalanların belirtilen kanunlar karşısında uygulama kabiliyeti bulunmamaktadır. Sekretarya hizmeti içeren (a) bendindeki görevin ise mahalli idarelerle ilgili Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilen/verilecek görevlerle anlam ifade edeceği görülmektedir.

b) Bakan Onayıyla Verilen Görevler

4 Nolu CBK'nin 798'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (a) bendiyle, "İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında mevzuatta Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya birimlerine, İçişleri Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanına veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlilerine yapılmış sayılır." şeklinde düzenleme yapılmıştır.

1 Nolu CBK'nin 3. Bölümünde Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri ve teşkilatı düzenlenmiş, 100'üncü maddesinde de YYGM' nin görevleri sayılmasına rağmen, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Bakan imzalı yazı¹³ ile 1 Nolu CBK'nin 97, 99, 100, 256 ve 260 maddeleri ile 4 Nolu CBK'nin 798 ve 799'uncu maddeleri dayanak gösterilerek, İçişleri Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün kaldırıldığı ve anılan birimin vesayet yetkisine ilişkin görev, yetki ve sorumlulukları İçişleri Bakanlığında ve/veya İçişleri Bakanında kaldığı; bunun dışında kalan görev, yetki ve sorumlulukların ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ve/veya Çevre ve Şehircilik Bakanına devredildiği belirtilerek Ekli (1) Nolu listede YYGM' nin görevleri 79 madde halinde sayılmış ve gereği için Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar ve 81 il Valiliğine, bilgi için ise

ÇŞB birimlerine dağıtımli olarak gönderilmiştir. Aynı yazı¹⁴ bir kez de Yerel Yönetim Genel Müdürünün imzası ile aynı dağıtım yerlerine gönderilmiştir.¹⁵

YYGM'ne Bakan onayı ile verilen görevlerin bir kısmı borçlanma ve bütçe içi işletme kurulması işlemlerini yürütmek, genel sekreter ve genel müdür atamak gibi yasalarla halen İçişleri Bakanlığı uhdesinde bulunan görevlerdir. Özel kalem müdürü atama izni gibi bir kısım görev/yetkilerin ise herhangi bir yasal dayanağı bulunmamaktadır.

3. Anayasa ve Yasalara Uygunluk

Anayasa'nın 7'nci maddesinde yasama yetkisinin yasama organına ait olduğu ve devredilemeyeceği, 8'inci maddesinde de yürütme yetkisinin Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği belirtilmiş, 104'üncü maddesinin on yedinci fıkrasında "Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir." 127'inci maddesinin ikinci fıkrasında "Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.", beşinci fıkrasında "Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde... kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir." ve altıncı fıkrasında ise "Mahalli idarelerin... görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir." hükmü yer almaktadır.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının¹⁶ 4'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrasında, yerel makamlara verilen yetkilerin

13) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 07.08.2018 gün ve 138314 sayılı yazısı.

14) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 14.08.2018 gün ve E.138375 sayılı yazısı.

15) Her iki dağıtımli yazının gereği için Cumhurbaşkanlığına ve bakanlıklara yazılması da alışılmışın dışında bir resmi yazışma kuralı olarak göze çarpmıştır.

16) Türkiye bu sözleşmenin bir kısım fıkralarına çekince koyarak imzalamıştır. Anayasanın 90'ıncı maddesine göre usulüne uygun olarak imzalanmış uluslararası sözleşmeler kanun hükmündedir ve Anayasa'ya aykırılığı da iddia edilememektedir.

normal olarak tam ve münhasır olduğu, kanunda öngörülen durumlar dışında, bu yetkilerin öteki merkezi veya bölgesel makamlar tarafından zayıflatılamayacağı veya sınırlandırılmayacağı, 8'inci maddesinin (1)'inci fıkrasında, yerel makamların her türlü idari denetiminin ancak kanunla veya anayasa ile belirlenmiş durumlarda ve yöntemlerle gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin KHK gibi kanuna muadil (eşdeğer) bir hukuk normu olmadığı, kanundan sonra gelen ve onun altında bir hukuk normu olduğu, dolayısıyla yasama organınca yapılan bir düzenlemenin CBK ile değiştirilemeyeceği kanaatine varılmaktadır.

Her ne kadar Anayasa'nın 106'ncı maddesinin son fıkrasında bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı

ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması hususlarının Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle düzenleneceği belirtilmiş ise de, idari vesayet yetkisi bakanlıkların görev ve yetkileri arasında düzenlenmediği gibi, Anayasa'nın 127'nci maddesi kapsamında kanunla düzenlenmesi gereken bir yetkidir. Kaldı ki belediye kanunlarında düzenlenmiş idari vesayet yetkisi ve kullanımına ilişkin maddeler halen yürürlüktedir.

Anayasa Mahkemesi kararında “İdari vesayet yetkisi, hiyerarşik denetimde olduğu gibi genel bir yetki olmayıp, kanunla çerçevesi çizilen sınırlar içerisinde kullanılması gereken istisnai bir yetkidir. İstisnailik ve kanunilik idari vesayet en belirgin iki temel özelliğidir. Bu bağlamda vesayet, merkezi idareye görev değil yetki olarak verildiğinden mutlak bir kullanım zorunluluğu da içermez. Anayasada belirtilen amaç ve çerçeve içinde kalmak koşulu ile

bu yetkinin kapsam ve sınırını belirleme yetkisi yasa koyucuya aittir.” demek sureti ile idari vesayet kapsamını ve uygulamasını açık bir şekilde belirtmiştir.¹⁷

Anayasa Mahkemesinin diğer bir kararında ise “...yerel yönetimlerin kuruluş esasları, karar organlarının oluşumu, görev ve yetkilerinin belirlenmesi, merkezi yönetimle bağ ve ilgileri, bunlar üzerinde uygulanacak idari vesayet yetkisi, yasal bir düzenleme gerektirmekte “yasallık” vazgeçilmez bir koşul olmaktadır.” demek suretiyle idari vesayet kanunla düzenlenmesi ilkesinin vazgeçilmez olduğunu vurgulamıştır.¹⁸

İdari vesayet yetkisinin konu ve sınırına ilişkin düzenlemenin kanunla yapılması şartıyla usul ve esaslarının CBK, yönetmelik veya idarenin düzenleyici işlemleri ile yapılması hususu “yasallık” ilkesine aykırılık teşkil etmeyecektir. Nitekim 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarındaki düzenlemelerle İçişleri Bakanlığına “norm kadro ilke ve standartları” ile “sözleşmeli çalıştırılacak personel için unvanlar itibarıyla sınırlama getirebilme” yetkisi verilmiş olması bunun örneğini oluşturmaktadır. Ancak kanun hükmüne aykırı veya dayanağını kanundan almayan alt hukuk normları ile idari vesayet yetkisi konulması hukuken mümkün değildir.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu¹⁹ da idari vesayet, merkezi yönetimin, yerel yönetimlerin icra-i kararlarını onama, geri çevirme ve kimi ayırık durumlarda da değiştirerek onama yetkisi olduğunu, bu yetkinin yerel yönetimlerin yetkisini ortadan kaldıracak, etkisiz kılacak biçimde kullanılamayacağı gibi kanunda öngörülen vesayet denetimine ilişkin sınırların yorum yolu ile genişletilmesine de hukuken olanak bulunmadığına karar vermiştir.

17) Anayasa Mahkemesinin 03.11.2011 tarih ve E.2011/11, K.2011/151 sayılı kararı.

18) Anayasa Mahkemesinin 22.06.1988 tarih ve E.1987/18, K.1988/23 sayılı kararı.

19) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 28.05.2009 gün ve YD. İtiraz No: 2008/1403 sayılı kararı.

Danıştay 8. Dairesinin bir kararında ise “İdari vesayet merkezi yönetimin, yerel yönetimlerin icra-i kararlarını onama, geri çevirme ve kimi ayrık durumlarda değiştirerek onama yetkidir. Başka bir anlatımla, merkezi yönetime yerinden yönetim organları ve onların çalışmaları üzerinde, kamu yararını korumak amacıyla üst otoriteye yasa ile verilen yetkilerin bütünüdür. Bu yetki yerel yönetimlerin yetkisini ortadan kaldırarak, etkisiz kılacak biçimde kullanılamayacağı gibi kanunda öngörülen vesayet denetimine ilişkin sınırlar yorum yoluyla genişletilmesine de hukuken olanak bulunmamaktadır.” denilmektedir.²⁰

Anayasa Mahkemesi ve Danıştayın idari vesayet konusunda vermiş olduğu birçok karar bulunmaktadır ve bu kararlar mahiyeti bakımından istikrar kazanmıştır.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün kaldırılması ve Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün kurulmasıyla İçişleri Bakanlığından, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile YYGM’ne aktarılan görevlerin Anayasa, kanun ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ile yargı kararları karşısındaki durumunu açıklamaya çalışalım.

1) Anayasa mahalli idarelerin merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgilerinin “kanunla” düzenleneceğini belirtmesine rağmen bu yetki CBK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilmiştir.

Anayasa	1 Nolu CBK
2. Mahalli idareler Madde 127 –... Mahalli idarelerin... görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Görevleri MADDE 97- (1)... ... o) Mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek.

Burada birinci sorun kanunla düzenlenmesi gereken bir alanın CBK ile düzenlenmesi, ikincisi sorun ise Anayasa ile yasama organına verilen bir yetkinin CBK ile yürütmenin takdirine bırakılmış olmasıdır.

Oysa Anayasa bile bu konuda yasama organına genel bir düzenleme yetkisi vermemişken, CBK ile Bakanlığa idari işlemle bu konuda genel düzenleme yapma yetkisi verilmiştir. Anayasada yer alan mahalli idarelerin merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgilerinin kanunla düzenlenmesi ilkesinin; konusu, şekli ve sınırları belli ve açık olması öngörülen bir ilke olduğu yargı kararları ile de istikrar kazanmıştır. Anayasa’ya göre mahalli idarelerin merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgilerinin düzenlenmesi yetkisi yasama organına ait olup, Anayasanın 7’nci maddesi hükmüne göre de bu yetkinin devredilmesi mümkün değildir.

Esasen İçişleri Bakanlığının mülga görevleri arasında yer alan ve CBK ile aynen Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri arasında sayılan bu yetkinin İçişleri Bakanlığında bulunduğu 33 yıllık süre içerisinde uygulama kabiliyeti de olmamıştır. Uygulama kanun hükümleri esas alınarak yürütülmüştür.

Dolayısıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri arasında yer alan “Mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek.” yetkisi Anayasa ile uyumlu olmadığı gibi, Anayasanın 104’üncü maddesindeki “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır.” hükmü dikkate alındığında uygulama kabiliyeti de bulunmamaktadır.

2) YYGM’ ne 1 Nolu CBK’nin 100’üncü maddesinin (1)’inci fıkrasının (b), (ç) (d) ve (f) bentleri ile verilen görevler, 237 sayılı Taşıt Kanunu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunlarının yukarıda tabloda karşılaştırmalı olarak açıklanan maddeleri ile başka kurum ve organlara verilmiştir. Bu durumda Anayasanın 104’üncü maddesindeki “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır.” hükmü gereği, YYGM’ ne CBK ile verilen görevlere değil kanun hükümlerine itibar edilmesi gerekecektir.

3) 4 Nolu CBK’nin 798’inci maddesinin (1)’inci fıkrasının (a) bendiyle, “İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında mevzuatta Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atflar Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya birimlerine, İçişleri Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atflar Çevre ve Şehircilik Bakanına veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlilerine yapılmış sayılır.” şeklinde düzenleme yapılmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bu düzenlemeye istinaden kanunlarda İçişleri Bakanlığına ait olan bir kısım

20) Danıştay 8. Dairesinin 25.09.2012 tarihli ve 2012/4786 sayılı YD. Kararı

yetkileri kendi uhdesine almıştır. Örneğin, borçlanma, işletme kurma, genel sekreter ve genel müdür atama gibi.

YYGM'ne Bakan onayı ile yetki devrine esas CBK'nin Anayasa ve yasalarla uyumlu olmadığı görülmektedir. Metinde “vesayet” yetkisi ifadesi geçmektedir. Yerel yönetimlerle ilgili terminolojide vesayet yetkisi diye bir kavram bulunmamaktadır. Anayasal düzeyde yer alan bu ifadenin doğrusu “idari vesayet” yetkisidir.²¹

Anayasada dayanağını bulan idari vesayet; merkezi idarenin kanunun öngördüğü sınır ve usuller içinde yerel yönetimlerin organları, iş ve işlemleri ile kararları üzerinde ön inceleme, denetleme, izin verme, onaylama, bozma, geri çevirme, yerine geçip karar alma ve görevden uzaklaştırma yetkisidir.

Örneğin; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 55'inci maddesine göre belediyelerin idari işlemlerinin İçişleri Bakanlığınca denetlenmesi “denetim”, 68'inci maddesine göre borçlanma izni verilmesi “izin”, 81'inci maddesine göre cadde ve sokaklara ad verilmesine ait meclis kararlarının mülki idare amirinin onayına tabi olması “onama”, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8'inci maddesine göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığının mevzuata aykırı gördüğü plan ve ruhsatları res'en mevzuata uygun hale getirmesi “yerine geçip karar alma” şeklinde idari vesayet kullanılmasıdır.

Yerel yönetimlerin idari ve mali özerkliği esas olup, idari vesayet yetkisinin kullanılması istisnai bir durumdur. İdari vesayet gerekli görülmesi halinde kullanılır ve hangi bakanlık ve kurum tarafından hangi şekilde kullanılacağı, amacına ve ölçülülük ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Anayasa'nın 127'nci maddesinin beşinci fıkrası idari vesayetin kanunla düzenleneceğini öngörmesine rağmen, dördüncü fıkrası mahalli idarelerin organlarının geçici olarak görevden uzaklaştırılmasına ilişkin idari vesayet yetkisi kanuni düzenlemeye bile bırakmaksızın Anayasa'da düzenlemiş ve bu yetki İçişleri Bakanına vermiştir. İçişleri Bakanlığının Anayasa'dan kaynaklanan tek idari vesayet yetkisi görevden uzaklaştırma yetkisidir. Anayasa'daki düzenlemeden hareketle idari vesayet yetkisinin hep İçişleri Bakanlığına ait olduğu söylene gelmiştir. Oysa idari vesayet yetkisi merkezi idareye ait olup, kanunla hangi bakanlığa veya kuruma verilmiş ise onun tarafından kullanılmaktadır. Ancak şu bir gerçektir ki başta belediye kanunlarındaki düzenlemeler olmak üzere mahalli idareler üzerindeki idari vesayet yetkisinin önemli bir kısmı İçişleri Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

Anayasa'nın 127'nci maddesindeki idari vesayetin kanunla düzenleneceği, 104'üncü maddesinde ise Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda ve kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılamayacağı hükümleri dikkate alındığında, İçişleri Bakanlığınca kanunla verilmiş olan idari vesayet yetkisinin birçoğunun CBK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına aktarılmasının mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yetki devrine esas CBK'nde “İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında mevzuatta Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Ba-

kanlığına veya birimlerine, İçişleri Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanına veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlilerine yapılmış sayılır.”denilmektedir. Bu düzenleme ile mevzuatta İçişleri Bakanlığına verilmiş vesayet yetkisi dışında kalanların Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devri öngörülmüştür. Aslında yetki devrine konu CBK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bir yetki devredilmemiştir. Çünkü İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde idari vesayet dışında kullandığı başka bir yetkisi bulunmamaktadır.

Ayrıca 1 Nolu CBK'nin 260'ıncı maddesinin (1)'inci fıkrasının (ç) bendi ise “Bakanlığın mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasını sağlamak” görevini Teftiş Kurulu Başkanlığına vermiş olmasından da İçişleri Bakanlığına kanunla verilen idari vesayet yetkisinin devam ettiği ve bunun uygulamasını sağlama görevinin de teftiş kuruluna ait olduğu görülmektedir. CBK, herhalde idari vesayeti sadece mahalli idarelerin iş ve işlemlerini denetlemekle sınırlı olduğu varsayımı üzerinden hareket etmiştir.

Yine devre konu CBK'nde “...Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıflar...” denilmek suretiyle mülga MİGM idari vesayet yetkisi kullanan makam gibi düşünülmüştür. Oysa mülga MİGM' nin sahip olduğu bir idari vesayet yetkisi yoktu ve bu konuda Bakanlığın kullandığı yetkinin sadece sekreteryaya görevini yürütmekteydi.

4) 4 Nolu CBK'nin 798'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (a) bendine dayanılarak mahalli idarelere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilen görevlerdeki ayırım bile ken-

21) Anayasa, Madde 127/5.

di içinde çelişki içermektedir. CBK' sinde devredilecek yetkiler il özel idaresi ve belediye diye ayrılmasına rağmen Bakan onayına ekli devir cetvelinde il özel idarelerini ilgilendiren görev ve yetkiler İçişleri Bakanlığında bırakılmış belediyeleri ilgilendirenler Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilmiştir.

Örneğin; Bakan onayı Eki-1 devir listesinin 23. sırasında *"İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahalli idarelerin borçlanma işlemlerini yürütmek"* denilerek sadece belediyelerin borçlanma izinleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilmiştir.

Bahse konu CBK'ndeki düzenlemeye bakıldığında belediyelerin borçlanma izinleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devrediliyor ise bunun hukuki sonucu olarak il özel idarelerinin de borçlanma izinlerinin devri gerekmektedir. Eğer CBK, il özel idarelerinin borçlanma izinlerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devrini öngörmüyor ise bunun da hukuki sonucu olarak belediyelerin borçlanma izinlerinin de devri mümkün değildir.

Anayasa'nın 104 ve 127'inci maddelerindeki yukarıda belirtilen fıkralarındaki hükümler dikkate alındığında idarelerin CBK'nde bile yer almayan şekilde kendi takdirlerinde istedikleri kadar ve oranda idari vesayet yetkisi devri yapmalarının Anayasa ve yasalara uygun olmadığı görülmektedir.

Nitekim yukarıda belirtilen ve bu konuda istikrar kazanmış Anayasa ve Danıştay Kararlarına göre kanunda öngörülen vesayet denetimine ilişkin sınırların yorum yolu ile genişletilmesine de hukuken imkân bulunmamaktadır.

5) İçişleri Bakanlığınca yasal dayanağı olmaksızın idari düzenleme (genelge)²² ile oluşturulmuş idari vesayet yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yetki devri konusu yapılmıştır.

Örneğin; Bakan onayı Eki-1 devir listesinin 7.sirasında *"Belediyelerin özel kalem müdürü atama iznini vermek"* görevi yasal dayanağı olmadan konulmuş bir idari vesayet yetkisidir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır. Bunun tek istisnası ise 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 21'inci maddesine göre genel sekreter ataması ile 2560 sayılı Kanunun 7 ve 11'inci maddelerine göre su ve kanalizasyon idarelerinin genel müdür ve yönetim kurulu üyelerinin İçişleri Bakanı tarafından atanmasıdır. Yürürlükteki kanunlara göre diğer personelin atanması başkan tarafından yapılmakta ve herhangi bir makamdan izin ve onay alma şartı da bulunmamaktadır.

Danıştay 8. Dairesinin 24.02.2016 tarih ve E: 2011/3625, K:2016/1641 sayılı kararının gerekçesinde *"... İdarelerin yasa kurallarını uygulama ve bu kapsamda idari düzenleme yapma yetkisi ise yasama organının çizdiği sınırlar içinde olmak kaydı ve şartına bağlı olarak gerçekleştirilebilir. Öğretide türevsel bir yetki olarak kabul edilen idarenin kanun hükümlerini uygulama ve bu kapsamda idari düzenleme yapma yetkisinin, kanunlarla getirilen hükümleri aşacak, bu kuralları değiştirecek şekilde kullanılamayacağı idare hukukunun temel prensiplerindendir. Bu husus hukuk devleti ilkesinin görünümünden olan kanuna saygılı idare (kanuni idare) olgusunun gerçekleşmesinin de bir gereğidir."* denilmektedir.²³

Anayasa'nın 127'nci maddesindeki idari vesayetin kanunla düzenleneceği ve 104'üncü maddesinde ise Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmişken, genelge veya idari işlemle idari vesayet yetkisi konulamayacağı açıktır.

6) Bakanlık onayı ve eki listede, kanunla belediyeye ait olan bazı yetkiler merkezi idarenin yetkileri arasına alınarak İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasında paylaştırılmıştır.

Örneğin; Bakan onayı Eki-1 devir listesinin 63. sırasında *"Mahalli idareler personelinin performans ölçütlerini İçişleri Bakanlığı ile birlikte belirlemek ve bununla ilgili iş ve işlemleri yürütmek."* YYGM'ne görev olarak verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi personelin performans ölçütlerini belirleme görevini belediye meclisine, 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ise personelinin performans ölçütlerini hazırlama ve uygulama görevini de belediye başkanına vermiştir.

7) İki bakanlık arasında yapılan protokolle devredilen görevlerin usulde paralellik ilkesine bile uygun olmadığı görülmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı YYGM' nin görevlerini belirten liste eki yazıda *"... Bakanlığımız Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün uhdesinde olan ve yerel yönetimlerle ilgili hizmetler EK-1 listede sayılmış olup anılan hizmetlerle ilgili tüm iş ve işlemler Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün... adresinde... yürütülecektir."* denilmektedir.

Bakanlık yazı metni ve eki listede, İçişleri Bakanı veya Bakanlığında ait olan birçok görev ve yetkilerin YYGM'ye verildiği görülmektedir.

22) İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 03.06.2009 gün ve 2009/50 sayılı genelgesi.

23) Bu karar Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 28.05.2018 gün ve E: 2016/3751, K:2018/2517 sayılı kararı ile de onanmıştır.

Oysa hukuken bir görev ve yetki devri söz konusu olsa bile bu görev ve yetkilerin genel müdürlüğe değil doğrudan Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya Bakana verilmesi gerekecektir.

4. Sonuç

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde geçilmesiyle 1 Nolu CBK ile İçişleri Bakanlığı teşkilatında bulunan MİGM kaldırılmış ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde YYGM oluşturulmuştur.

Mülga MİGM'ye 33 yıl önce tanımlanmış ve bu süre içinde çıkarılan kanunlar nedeni ile zaten uygulama kabiliyeti kalmayan görevlerin önemli kısmı YYGM'nin görevleri arasında aynen yer almıştır. Bu nedenle esasen CBK ile YYGM'ye mahalli idarelerin istatistiklerini derleme ve yayınlama dışında uygulama kabiliyeti olan başka bir görev verilmediği görülmektedir.

4 Nolu CBK dayanak gösterilerek İçişleri Bakanlığına kanunla verilen ve halen cari olan idari vesayet yetkisinin önemli bir kısmı iki Bakanlık arasında yapılan protokolle Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilmiştir.

Yetki devrine konu 4 Nolu CBK'nin 798'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (a) bendi, İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu "vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında kalanların" Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devrini öngörmektedir. İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu yetkinin tamamının idari vesayet kapsamında olduğu dikkate alındığında, CBK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına hangi görev ve yetkilerin devredildiği anlaşılamamıştır.

Anayasa ve belediye kanunlarındaki hükümler ile bu konuda istikrar kazanmış yargı kararları karşısında kanunla bir makama tanımlanmış idari vesayet yetkisinin CBK'nde bile öngörülmediği halde bakanlıklar arasında yapılan protokolle ve idarenin takdiri ile kısmen veya tamamen devredilmesinin veya genişletilmesinin Anayasa'nın 127'inci maddesindeki idari vesayet kanunla konulacağı ilkesiyle uyumlu olmadığı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi kamu hizmetlerinin tek elden ve bürokrasiyi azal-

tarak etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini amaçlarken, mülga MİGM'nin yürüttüğü görevler mevcut durumda İçişleri Bakanlığı "İller İdaresi Genel Müdürlüğü" ve "Teftiş Kurulu Başkanlığı" ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı "YYGM" arasında paylaşmak suretiyle üçlü bir yapı oluşturulmuştur.

Anayasa'nın 127'nci maddesindeki hüküm gereği idari vesayet yetkisi amacına ve ölçülülük ilkesine uygun olarak bu yetkiyi kullanacak makam ile birlikte kanunla konulmalı ve değiştirilmelidir. Anayasaya göre birden çok idari vesayet makamının tanımlanması mümkün olsa da, iş ve işlemlerin tek elden ve bütüncül bakış açısıyla yürütmesi açısından mümkün olduğu ölçüde bu yetkinin bir kurumda toplanmasında fayda olduğu değerlendirilmektedir.

Ayrıca idari vesayet yetkisinin merkezi idarenin hangi bakanlığı tarafından kullanılması gerektiğinden ziyade, bu yetkiyi kullanacak bakanlık ve birimlerinin mahalli idareler alanındaki bilgi birikimi, tecrübesi, teşkilatlanması ve kapasitesinin kullandıkları yetkiyle orantılı olmasının daha önemli olduğu düşünülmektedir.

Dünya İdari Kentler Birliği (WACA) 1. Genel Kurulu Ankara'da Toplandı

Ankara Büyükşehir Belediyesince 04-06 Eylül tarihleri arasında düzenlenen Dünya İdari Kentler Birliği (WACA) 1. Genel Kurul Toplantısı 16 ülkeden belediye başkanlarının katılımıyla gerçekleştirildi.

İklim değişikliğinden kentsel kalkınmaya, göç ve entegrasyondan akıllı şehirlere kadar kentlerin karşı karşıya kaldıkları sorun ve fırsatları tartışma imkânı buldukları toplantının açılış konuşmaları Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Tuna ve Birliğimiz ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin tarafından yapıldı.

Konuşmasında dünya nüfusunun neredeyse üçte birinin toplantıya katılan belediye başkanlarınca temsil edildiğini ifade eden Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, "Bu birlikteliğin gücü, dayanışma ve refah anlamında büyük bir enerjiye dönüştürülebileceğine inanıyorum. Bu kararlılığı buradaki misafirlerimin göstereceğine inancım tamdır." dedi. İnsanlar ile şehir arasındaki ilişkiyi doğru kurmanın önemine değinen Kurum, "Şehir ve insan münasebeti sağlam olmazsa, insan odaklı olmazsa o zaman şehirler üzerimize kara bulutlar gibi çöker. Asıl marifet binaları yapmak değil insanların kalbini ve ruhunu besleyecek, onlara huzur verecek şehirler kurmaktır. Bunun da sahadaki uygulayıcısı merkezi hükümetle birlikte belediye başkanlarımızdır." şeklinde konuştu. Konuşmasında, çarpık kentleşmenin sosyal

düzen bozukluğu, alt yapı bozukluğu, eğitim seviyesinin düşüklüğü gibi birçok problemi de beraberinde getirdiğinden bahseden Bakan Kurum, şehirlerin ivedilikle yenilenmesi gerektiğini sözlerine ekledi.

Birliğimiz ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin ise konuşmasında "Başkentler herhangi bir şehir gibi değildir. O ülkenin aklının, nabzının attığı yerlerdir. Kalkınma ve demokrasi yerelde başlar. Sürdürülebilir kalkınmada artık sadece mali kalkınmanın önemli olmadığını, insanı merkeze alan sosyal alanların çok daha güçlenmesi gerektiğini görüyoruz. Çevreyi göze almayan bir kalkınma insanları mutlu edemez. Şehirlerin sağlıklı ve güvenli olması için temel ihtiyaçlarının giderilmesi gerekiyor." dedi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde 90'lı yıllarda bu işin ideolojik bir bakış açısıyla değil, insanı merkeze alan bir yerel yönetim anlayışıyla olacağını gördüklerini ifade eden Şahin, "İstediğiniz kadar alt yapıyı, üst yapıyı yapın insanların gönlüne giremezsiniz. Bizim anlayışımıza göre komşusu açken tok yatan bizden değildir. Bu anlayışın bir yansıması olarak bugün ülkemizde 500 bini Gaziantep'te olmak üzere 3,5 milyonu aşkın mülteciyi misafir etmekteyiz." dedi. Tek-

nolojiyi doğru kullanmanın önemine dikkat çeken Başkan Şahin, "Akıllı insanlarla çalışmazsanız, teknolojiyi kullanamazsanız, akıllı ulaşımı da kentsel dönüşümü de sağlayamazsanız. Bunu başaran şehirlerin bunu nasıl başardığının konuşulduğu bu ortamlar bizim için çok önemli. Verimlilik ve bir araya gelmek çok önemli. Biz belediye başkanlarına çok iş düşüyor. Yenilenebilir enerjiyi kullanamazsanız, enerji verimliliğini halkınıza anlatamazsanız bu yarışın dışında kalırsınız." şeklinde konuştu.

Türkiye'nin de aralarında bulunduğu toplam 16 ülkeden belediye başkanlarının katılacağı 1'inci Genel Kurul Toplantısı'na ev sahipliği yapmaktan duydukları memnuniyeti dile getiren Başkan Tuna, "Yapılacak Genel Kurul, ardından düzenlenecek belediye başkanları yuvarlak masa toplantısı ve forumlarda, hem teşkilatımızın bundan sonra yapacağı çalışmaları değerlendireceğiz hem de şehirlerimizi daha güzelleştirmek ve daha yaşanılabilir kılmak adına, birbirimize tecrübelerimizi aktaracağız. Ankara Büyükşehir Belediyemizin son dönemde gerçekleştirdiği birçok projemizi de hep birlikte daha sonra görme imkânımız olacak." dedi.

Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme

Ahmet KAZAN*

9 Temmuz 2018 tarihli ve 30473 sayılı 3. Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 703 sayılı KHK'nin 178'inci maddesi ile 375 sayılı KHK'ye eklenen Ek-25'inci madde, kamu personelinin kurumlar arası geçici görevlendirmelerini yeniden düzenlenmiştir.

Makalede KHK kapsamındaki personelin kurumlar arası geçici görevlendirmeleri konusunun uygulaması açıklanmaya çalışılacaktır.

Geçici Görevlendirilecek Personel

Maddenin birinci fıkrası hâkim ve savcılar ile bu meslekten sayılanları bu madde kapsamına göre yapılacak geçici görevlendirme kapsamı dışında tutmuştur.

Ancak bunun dışında kalan ve kamu kurum ve kuruluşlarında bir kadro veya pozisyonda istihdam edilen personelin statülerine bakılmaksızın geçici olarak başka kurumlarda görevlendirilmesi mümkün hale getirilmiştir.

Madde metninde yer alan “statülerine bakılmaksızın bir kadro veya pozisyona dayalı olarak kamu kurum veya kuruluşlarında istihdam edilenler” ifadesinden memurların, sözleşmeli ve geçici personel ile işçilerin

geçici görevlendirmenin kapsamında olduğu sonucuna varılmaktadır.

Geçici görevlendirmelerde kamu personelinin asıl çalıştığı kurumunun muvafakati aranmaktadır. Ancak her ne kadar geçici görevlendirileceği kurumunun talebi düzenlemede yer almamış olsa da, talep olmaksızın bir kurumun başka bir kuruma personel görevlendirmesi mümkün değildir.

Bununla birlikte maddenin altıncı fıkrasında yer alan “Toplamda altı ayı geçen görevlendirmelerde personelin muvafakatının de alınması şarttır.” cümlesinden, altı aya kadar geçici görevlendirmelerde personelin muvafakatının aranmayabileceği anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile görevlendirileceği kurumun talebi, çalıştığı kurum ve altı ayı geçen görevlendirmelerde personelin de muvafakati ile kurumlar arası geçici görevlendirme yapılabilecektir.

Aylıklı İzinli Geçici Görevlendirme

375 sayılı KHK'nin Ek-25'inci maddesi iki şekilde geçici görevlendirme öngörmektedir. Bunlardan birincisi “aylıklı izinli” geçici görevlendirme-
dir.

Bu şekilde görevlendirmede personelin görevlendirildiği kurumda bir

“kadro” ve “pozisyon” şartı aranmaksızın doğrudan kurum emrine görevlendirme yapılmaktadır.

Örneğin; mimar kadrosu olmayan bir belediyeye Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden bir mimarın geçici görevlendirilmesi gibi.

Aylıklı izinli olarak adlandırılan bu şekildeki geçici görevlendirilmelerde, kişinin mali ve sosyal hakları asıl kurumları tarafından ödenmeye devam eder ve bu süre içinde kurumlarından izinli sayılırlar.

Ancak 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamında görevlendirmelerde yol, yevmiye ve konaklama giderleri personelin geçici görevli bulunduğu kurum tarafından ödenir.

Bu şekilde geçici görevlendirmelerin süresi bir yıl olup, ihtiyaç duyulması halinde her defasında birer yıl uzatılabilmektedir.

Aylıksız İzinli Geçici Görevlendirme

375 sayılı KHK'nin Ek-25'inci maddesine göre ikinci geçici görevlendirme şekli ise “aylıksız izinli” geçici görevlendirmedir.

Kurumlar arası bu şekildeki geçici görevlendirmelerde, görevlendirilecek kurumda uygun bir kadro veya

* Genel Sekreter Yardımcısı / TBB

pozisyon bulunması şartı ile görevlendirilecek personelin ilgili mevzuat uyarınca söz konusu kadro veya pozisyona asaleten atanmada aranan (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dâhil), tüm şartları bir arada taşıması gerekmektedir.

Örneğin; Çevre ve Şehircilik Bakanlığındaki bir harita mühendisi bir büyükşehir belediyesi “İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı” kadrosuna bu kapsamda görevlendirilecekse 657 sayılı Kanun’un 68/B maddesindeki hizmet süresi ve tahsil şartını taşıması gerekir.

Aylıksız izinli görevlendirmeye, görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavına tabi olan şube müdürlüğü görevine şef olarak istihdam edilen bir personelin görevlendirilmesi başka bir örnek olarak gösterilebilir. Buna göre söz konusu atamanın yapılabilmesi için bu personelin şube müdürlüğü sınavına dair ilgili yönetmeliklerde öngörülen tüm şartları (hizmet süresi, öğrenim durumu, sicil vb.) taşıması gerekmektedir.

Bu şekilde görevlendirilenler kurumlarından aylıksız izinli sayılır ve görevlendirildikleri kadro veya pozisyon için öngörülen mali ve sosyal hak ve yardımlardan emsali personel gibi faydalandırılır. Ancak bu fıkra kapsamında görevlendirilen personelin Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile ilişkileri kendi kurumlarındaki kadro veya pozisyonları dikkate alınarak devam ettirilir.

Örneğin; daire başkanlığı kadrosuna görevlendirilen harita mühendisi, daire başkanına ödenen mali ve sosyal haklardan aynen yararlanarak aylık maaş alır. SGK ilişkisi ise harita mühendisi kadrosu üzerinden yapılır.

375 sayılı KHK’nın Ek-25’inci maddesi “aylıklı izinli” geçici görevlendirmeleri bir yıl ile sınırlamışken, “aylıksız izinli” geçici görevlendirmelerde süre öngörmemiştir. Ancak bu geçici görevlendirmelerin süreli yapılmasında da yasal bir engel bulunmamaktadır. Süresiz yapılan geçici görevlendirmelerde ise kişinin, görevlendiren kurumunun veya görevlendirme yapılan kurumdaki herhangi birinin talebi üzerine her zaman sona erdirilmesi mümkündür.

Görevlendirme ile İlgili Diğer Hükümler

Maddenin dördüncü ve beşinci fıkrasına göre başka kurum ve kuruluşlarda görevlendirilen kamu personeli için uyulması gereken diğer hükümler bulunmaktadır. Buna göre dördüncü fıkraya göre geçici görevlendirilen personelin kendi kurumundaki özlük hakları (terfi, izin vb. haklar) aynen devam eder. İlave olarak başka kurumlarda geçirilen süreler kendi kurumlarında geçirilmiş gibi değerlendirilerek bu süreler kamu personelinin terfi ve emekliliklerinde dikkate alınır.

Ayrıca, maddenin beşinci fıkrasında görevlendirilen personelin görevlendirildikleri kurumların mevzuatına uymakla yükümlü olacakları da hüküm altına alınmıştır. Son olarak, akademik unvanlar için de bir düzenleme getirilerek, bu unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı tutulmuştur.

Özel Kanunlardaki Hükümler

Maddenin yedinci fıkrasında, diğer kanunlarda yer alan geçici görevlendirmeye ilişkin hükümler saklı tutulmuştur. Yani başka kanunlarda kamu personelinin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına geçici görevlendirmesini düzenleyen hükümler bulunması durumunda Ek 25’inci madde hükümleri yerine bu düzenlemeler uygulanacaktır.

Örnek verilecek olursa, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu maddesinin dördüncü fıkrası ile kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personelin belediyelerde birim müdürü veya üst yönetici olarak görevlendirilmesine olanak tanınmıştır. Bu fıkra hükmüne göre memurların belediyelerde birim müdürü veya üst yönetici olarak görevlendirile-

bilmeleri için, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakati gerekmektedir. Bu şekilde görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 68’inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen şartlar dikkate alınır ve bu personel asıl kurumlarından izinli sayılır. Ayrıca bu personelin görevlendirildiği süre zarfında, görevlendirildiği kadroya ait her türlü mali hakları ile kurumu tarafından karşılanması gereken sosyal güvenlik ve benzeri diğer hakları personelin asıl kurumunca değil görevlendirildiği belediye tarafından ödenir. Özetle, bu şekildeki görevlendirmelerde, 375 sayılı KHK’nın Ek 25’inci maddesi hükümleri yerine diğer kanun hükümleri (5393 sayılı Kanun’un 49’uncu maddesi) uygulanacaktır.

Benzer şekilde, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 38’inci maddesinde bu Kanuna tabi personelin başka kamu kuruluşları ile vakıflarda görevlendirilmesine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre öğretim elemanları; ilgili kurumların talebi ve kendisinin muvafakati, üniversite yönetim kurulunun uygun görmesi ve rektörün onayı ile ihtiyaç duyulan konularda, özlük işlemleri kendi kurumlarınca yürütülmek kaydıyla, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilebilir. Dolayısıyla, 2547 sayılı Kanun’a tabi öğretim elemanlarının başka kamu kurumlarında görevlendirilmeleri durumunda, 375 sayılı KHK’nın Ek 25’inci maddesi hükümleri değil, 2547 sayılı Kanun’un 38’inci maddesi uygulanacaktır.

Sonuç

Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personel, 375 sayılı KHK’nın Ek 25’inci maddesi hükümlerine göre, hem bulundukları kadro veya pozisyonlar için hem de farklı bir kadro veya pozisyonlar için başka kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebileceklerdir. Buna göre altı aydan uzun süreli görevlendirmeler için kurumun ve görevlendirilecek personelin muvafakati aranırken, altı aydan az süreli görevlendirmeler için yalnızca kurumun muvafakati yeterli olacaktır. Ayrıca, personelin kendi kadro veya pozisyonuna uygun yapılacak görevlendirmede süre şartı getirilmişken, farklı bir kadro veya pozisyon için süre şartı getirilmemiştir. Son olarak, görevlendirilen personelin özlük haklarının aynen korunacağı ve özel kanunlardaki hükümlerin saklı tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

Belediyelerimiz Avrupa Hareketlilik Haftasını Kutladı

Birliğimizin Ulusal Koordinatörlüğünü üstlendiği Avrupa Hareketlilik Haftası'na Türkiye'den 25 belediye katılım sağladı.

Etkinlikler kapsamında Avrupa'da olduğu gibi Türkiye'de de bisiklet binme, şehir ve doğa yürüyüşleri, film gösterimleri, konferanslar ve çeşitli sosyo-kültürel etkinlikler yapıldı. 22 Eylül "Arabasız Gün" kapsamında ise Türkiye'nin 17 farklı şehrinde cadde ve sokaklar araç trafiğine kapatılarak yollar yalnızca yayalara ve bisikletlilere bırakıldı.

2002 yılından beri sürdürülen Avrupa Hareketlilik Haftası 2018 yılı teması olan "Çeşitlendir ve Devam Et", ulaşımında çeşitliliği teşvik etmektedir. Şahsi otomobillerin uygun tek ulaşım seçeneği olduğuna yönelik inancı değiştirmeyi amaçlayan tema kapsamında belediyelerimiz toplu ulaşımın kullanılabilirliğini artırma çalışmaları gerçekleştirdi. Ülkemizden katılım, ulusal koordinatör olarak görev ve başlamanızla birlikte 3 katı artarak 2018 yılı itibarıyla 9 büyükşehir belediyesi, 6 il ve 9 ilçe belediyesine ulaştı.

Gaziantep'te Toplu Ulaşım Dikkat Çekildi

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Christian Berger ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı ve Birlik Başkanımız Fatma Şahin tarafından sürdürülebilir kentsel ulaşım ve sağlıklı yaşam konularını içeren bir basın açıklaması gerçekleştirildi. Ardından haftanın teması "Çeşitlendir ve Devam Et" sloganı çerçevesinde Şahin ve Berger kent içinde

yürüyerek, tramvaya binerek toplu taşıma araçlarının kullanımına dikkat çekti.

Başkan Şahin bisiklet kullanımını yaygınlaştırmak için Gaziantep'te toplu taşıma sistemini bisiklet yolu sistemine bağlayan akıllı ulaşım sistemine geçtiklerini, şehir merkezinde 50 kilometre bisiklet yolu yaptıklarını ve üniversite hattına terminaller kurarak, buradaki hattı güçlendirecek teknolojik

altyapıyı hazırladıklarını belirtti.

AB Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Christian Berger ise açılış konuşmasında, dünyada 51 katılımcı ülke arasında yerini alan Türkiye'de, şehir merkezlerinde motorize trafiğin kısıtlanması, sürdürülebilir hareketlilik türlerinin kullanımının teşviki ve kişilerin yaygın tercihlerinin çevresel etkilerine ilişkin farkındalık oluşturulması amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlendiğini

Avrupa Hareketlilik Haftası, farkındalık oluşturarak kentlerimizde daha temiz ve sağlıklı bir çevre için belediyelerin kalıcı tedbirler almasını teşvik etmek amacıyla her yıl 16-22 Eylül tarihleri arasında kutlanmaktadır.

söyledi. Kentlerde sürdürülebilir ulaşımın giderek önemini arttırdığını aktaran Berger, “Ulaştırmaya ekonomik büyümede ihtiyacımız var ama ulaştırmanın insan ve hayatı üzerinde olumsuzlukları da var. Trafik sıkışıklığının ekonomik bir maliyetinin varlığını hem AB hem de Türkiye’deki büyükşehirlerden var olduğunu biliyoruz. Bu yüzden Avrupa Hareketlilik Haftasında alternatif ulaştırma yöntemlerinin üzerinde duracağız. Günlük hayatta yapmak istediğiniz işi arabayla yapmak zorunda değiliz. Pekâlâ, gideceğimiz yerlere tramvayla, otobüsle, metroyla gidebiliriz. Avrupa Hareketlilik Haftası’nın bu yılki ortak eylem çağrısı ‘Çeşitlendir ve Devam Et’ sloganı oldu. Türkiye’de 20 şehir bu eylemin bir parçası olacak. Brüksel’de 21 Ekim Pazar günü araç trafiğine kapatılacak. Türkiye’de de bazı şehirlerde bazı yollar trafiğe kapatılacak. Ben tramvay olan bir şehirde büyüdüm, Gaziantep’te tramvay hizmetinin olması gerçekten beni çok mutlu ediyor” diye konuştu.

Ankara’da 7. Cadde Trafiğe Kapatıldı

Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Avrupa Birliği Başkanı Faruk Kaymakçı, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Christian Berger, EGO Genel Müdür Yardımcısı İsmail Özdemir, Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin Güngör ve halkın katılımıyla “Arabasız Gün”

etkinliği çerçevesinde Ankara’da 7. Cadde olarak da bilinen Aşkabat Caddesi gün içinde araç trafiğine kapatılarak bisiklet ve yaya kullanımına açıldı. Ayrıca bisiklet kullanımını artırmak amacıyla EGO otobüslerine bisiklet taşıyıcı aparatlar takılmaya başlandı.

Rize Belediyesi Avrupa Hareketlilik Haftası kapsamında, yayalaştırılmış sokak, bisiklet turu ve film gösterimi etkinlikleri gerçekleştirerek, toplu taşıma araçlarının kullanımı konusunda farkındalık çalışmaları yaptı.

Burdur Belediyesi, özellikle gençlerin tolu taşıma ve bisiklet kullanımını teşvik etmek için farkındalık çalışmaları yaptı. Ayrıca, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Menderes Türel’in başkanlığında Burdur’da toplanan Sağlıklı Kentler Birliği Encümeni, toplantının ardından bisikletli ulaşım konusunda farkındalık yaratmak için kasklarını takarak Burdur caddelerinde bisiklet turu yaptı.

Bartın Belediyesi, yine trafikte yayalara dikkat çekmek ve bisiklet kullanımını teşvik etmek amacıyla “Yaya Geçitlerini Fark Edin” etkinliği ve “Bartın’da Bisiklet” adlı fotoğraf sergisi düzenledi.

Ahmetbey Belediyesi sınırın Yunanistan tarafında kalmış, ülkemize en yakın köy olan Kastanies Köyü’ne doğru “Barış için Pedalla” etkinliği gerçekleştirdi.

Lefkoşa Türk Belediyesi Başkanından Birliğimize Ziyaret

Lefkoşa Türk Belediyesi Başkanı ve Kıbrıs Türk Belediyeler Birliği Asbaşkanı Mehmet Harmancı 06 Eylül 2018 tarihinde Birliğimize çalışma ziyareti gerçekleştirdi.

KKTC belediyelerinin sorunlarına değinen Harmancı, belediyeler arasında bazı konularda uzlaşma sağlanmadığını ve yerel yönetimlerle ilgili yasal mevzuatın günümüz konularına yanıt veremediğini belirtti.

Kıbrıs Türk Belediyeler Birliğinin kurumsal kapasitesinin artırılması gerektiğine de değinen Harmancı, KKTC’de yapılması planlanan yapısal reform çalışmalarına yerel yönetimler olarak hazırlıkların tamamlanması ve merkezi yönetime tavsiyede bulunabilecek seviyeye gelmesi gerektiğini belirtti. Harmancı, bu noktada uzmanlık desteğine de ihtiyaç duyacaklarını söyledi.

KKTC yerel yönetimlerinin karşılaştığı yapısal sorunların farkında olduğunu belirten TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör, belediyelerin ölçeklerinin genişletilmesinin ya da ölçeğe uygun yetkilendirme yapılmasının çözüm yolları arasında olduğunu vurguladı. Geçtiğimiz aylarda Birliğimiz ve Kıbrıs Türk Belediyeler Birliği arasında imzalanan işbirliği protokolünün KKTC’deki yerel yönetimler için önemli fırsatlar oluşturacağına değinen Gün-

gör, eğitim ve kapasite geliştirme konuları başta olmak üzere öncelikli çalışma alanlarının belirlenmesi ve bunlar üzerinden sonuç odaklı çalışmalar yapılması gerektiğini belirtti.

Yapılan görüşmeden büyük memnuniyet duyduğunu belirten Harmancı Lefkoşa Türk Belediyesi tarafından 2016 yılında açılan Kadın Sığınma Evine Birliğimizin 10 adet masaüstü bilgisayar yardımından dolayı da teşekkürlerini sundu.

Büyükşehir Sınırlarının Genişletilmesinin Mekânsal Planlamaya Etkileri: Konya Örneği

Nurullah OSMANLI*/ Rezzan ERUÇ**/ Esra Didem ERCAN***

Türkiye Büyük Millet Meclisince 12.11.2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile daha önce mücavir alanla tanımlanan büyükşehir belediyesi sorumluluk alanı, il sınırlarına genişletilmiştir. İl sınırları içinde yer alan köyler mahalle haline gelmiş, il sınırları içindeki ilçelerin tamamı büyükşehir belediye sınırlarına dâhil olmuş ve ilçe mücavir alanları ilçe idari sınırları haline gelmiştir. Böylelikle Türkiye’de ilk defa kır ve kentin yerel bir kurum tarafından bir arada yönetildiği yönetim yaklaşımı oluşmuştur. Belediye yönetimi, şehir yönetimini

ifade etmekle birlikte, şehrin yönetilmesi mekânsal planlar yoluyla sağlanmaktadır. Nihayetinde belediye-ciliğin büyük bir çoğunluğu mekân üzerinde yapılan fiziki hizmetlerden oluşmaktadır. Belediye hizmetinin yürütülmesinde ve insan yaşam kalitesinin artırılmasında imar yönetimi ve mekânsal planlama her zaman etkin bir rol oynamıştır.

Konya’nın Kent Planlama Geleneği ve Avantajları

1987 yılı itibarıyla büyükşehir belediyesi statüsüne sahip olan Konya ilinde kapsamlı ve bütüncül planlama çalışmaları, Asım Kömürçüoğlu tarafından 1946 yılında “Güzel Kent” yaklaşımı temel alınarak 1/2000 ölçeğe hazırlanan “Konya

İmar Planı”dır. Bu planda 1965 hedef yılı olarak 75.000 kişilik bir nüfusun yaşaması ön görülmüş olup; yaklaşık 816 hektarlık bir planlama alanını kapsamaktadır. 1946 Konya imar planının öncelikli hedefleri, sağlıksız ve denetimsiz biçimde oluşmuş kentsel düzenin denetim altına alınması, kent içi boşlukların düzenlenmesi, anıt eserlerin ve yakın çevrelerinin yapılardan temizlenerek yeniden düzenlenmesi ile sosyal-teknik altyapı eksikliklerinin giderilmesidir (1).

Türkiye’de köyden kente göçün başladığı 1960’lı yıllarda hızlı nüfus artışının Konya kentinin fiziksel gelişim sürecinde ortaya çıkardığı baskı ve talepler eşliğinde biçim-

* Konya Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanı, Harita Mühendisi, Şehir ve Bölge Planlama Bilim Uzmanı

** Konya Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı Kent Bilgi Sistemi Müdürlüğü, Şehir Plancısı

*** Konya Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı, Nazım Plan Müdürlüğü, Şehir Plancısı

lenen beklenmedik mekânsal gereksinimler, yeni bir kent planının hazırlanmasını zorunlu kılmıştır. Bu kapsamda, Yavuz Taşçı-Haluk Berksan tarafından 1965 yılında bir imar planı hazırlanmıştır. Bu plan; İller Bankası tarafından düzenlenen ulusal yarışma yoluyla elde edilen ilk plan olması açısından önemlidir. Yarışma öncesinde hazırlanmış analitik etüt raporlarında 1985 yılı için kent nüfusu 300–350.000 kişi olarak tahmin edilmekle birlikte, Devlet Planlama Teşkilatının yapacağı yatırımların tamamlanması

durumunda 480.000 kişiye çıkabileceği kestirilmiştir (2).

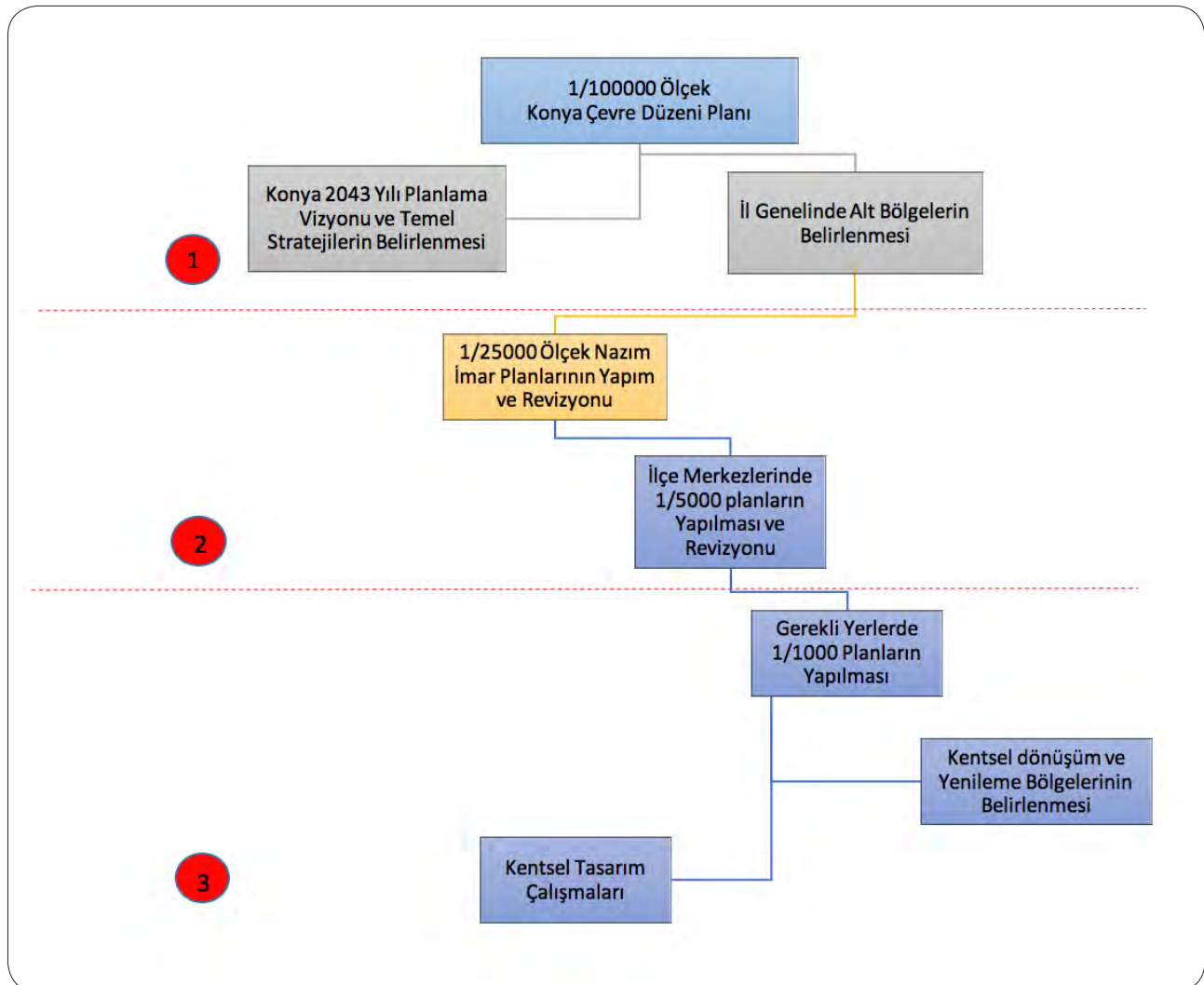
Konya İli Çevre Düzeni Planı Çalışmaları

Konya-Karaman çevre düzeni planına dayanak olan verilerinin güncelliğini yitirmiş olması, planla ilgili hukuki süreçlerin bulunması, mekânsal plan kararlarındaki yanlışlıklar, plana uyulmaksızın yapılmış kamu yatırımları, toplu konut kararları ve 6360 sayılı Yasa'yla köylerin mahalle olmasını içeren yeni durum kırsal alanın da planlanmasını

gerektirdiğinden üst ölçek planların ele alınmasını gerektirmiştir.

Çevre düzeni planı çalışmasıyla birlikte il genelinde üç aşamalı stratejik planlama yaklaşımı da oluşturulmuştur (Şekil 1). Alt ölçekli planların da çalışma akabinde başlatılması hedeflenmiş, üst ölçekli plan kararlarının alt ölçekli planlarla uyumlu olması sağlanmıştır. Alt ölçekli planların (1/25000 ve 1/5000) ele alınmasıyla üst ölçekli planlara gereken yerlerde dönüş sağlanmış ve üst ölçek plan kararlarının doğruluğu ve uygulanabilirliği test edilmiştir.

Şekil 1- Konya Büyükşehir Belediyesi 6360 Sonrası İl Geneli Mekânsal Planlama Stratejisi

Çevre Düzeni Planı Çalışmalarına Bağlı Çalışmalar

6360 sayılı Yasa'nın 2012 yılında Resmi Gazete'de yayınlanması ile 2014 yılı yürürlüğe girdiği tarihten önce çevre düzeni planı çalışmaları başlatılmıştır. çalışmalar kapsamında il geneline ait envanter toplanmaya başlanmış ve merkez ilçelerde 2008 yılından itibaren yapılmış olan sosyal doku anket çalışmaları il genelinde yapılmıştır. Numarataj çalışmalarıyla birlikte yapılan hane bazında yapılan anketlere ilaveten, il genelinde yerel idarelerin en küçük alt birimi olan mahalle muhtarları ile de mahallenin genel durumları ile ihtiyaçlarını da tespit etmek amacı ile anketler yapılmıştır. mahalle ve hane anketlerine alınan cevapların her biri kendi başına planlamaya yön verebilecek materyaller sunarken alınan cevaplar birbirleri ile ilişkilendirilerek bazı varsayımlar çıkartılabilmektedir. Bu doğrultuda hazırlanan sosyal doku haritalarıyla planlama kararlarına şehrin geleceğine kentsel ve kırsal alanlarda yaşayanların katılımları alınarak yön verilmektedir. Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü ile geçerli olan protokol kapsamı genişletilerek yeniden düzenlenmiş ve il genelinde mülkiyet haritaları oluşturulmuştur. İl genelinde kamu mülklerine yönelik analizler gerçekleştirilmiş, kamu mülklerinin sahipliği ve işgal durumu ve bu mülklerin tapuda yer alan vasıflarına ilişkin veriler analiz edilmiştir.

İlçe belediyelerinin mer'î planları elde edilerek eş zamanlı olarak yerleşim yerlerini kapsayacak şekilde 1/1000 ölçekli yüksek çözünürlüklü hava fotoğrafı alımı yapılmıştır. Çevre düzeni planı yapım sürecinde 10 yıl önceki uydu görüntüleri ile bu günü kıyaslayarak özellikle tarım arazilerinde mekânsal yerleşim baskısının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Planlama çalışmaları için büyük önem arz eden mevcut arazi kullanımının güncel ve ölçeğin gerektirdiği detay hassasiyetinde elde edilmesine ilişkin çalışmalar uzaktan algılama ve çok katmanlı coğrafi bilgi sistemlerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

Planlama kararlarının oluşturulmasında kullanılan tüm veriler ve yapılan analiz ve sentez çalışmalarının sonuçları ile birlikte kapsamlı, güncellenebilir bir CBS veri tabanı oluşturulmuştur.

Konya Çevre Düzeni Planı Kapsamında 30 yıllık Kırsal ve Kentsel Nüfus Projeksiyonları ve Düşündükleri

Konya çevre düzeni planı çalışmalarında yapılan nüfus projeksiyon hesaplarında elde edilen sonuçlar irdelendiğinde önümüzdeki 30 yıl içinde Konya kırsalından bu günden daha fazla miktarda bir nüfus göçü olacağı tespit edilmiştir. Altı farklı yöntemle yapılan projeksiyon hesaplarına göre kent nüfusu hızla artarken kırsal nüfusun hızla gerileyeceği tahmin edilmektedir (Tablo1).

Tablo 1- Konya ÇDP Araştırma Raporuna Göre Konya Nüfus Projeksiyonları(3)

Yıllar	Kırsal	Kentsel	Toplam
2014	467920	1628904	2096824
2023	330952	1956828	2287780
2034	85407	2448563	2533970
2043	75009	2941497	3016516

CBS ortamında yapılan analizler sonucunda özellikle kent merkezi-ilçe merkezleri çevresinde yer alan mahallerin/köylerin nüfusunun aşırı derecede düşeceği, nüfusu düşen bölgeler için özel çalışmalar yapılması ve kırsalda nitelikli nüfusun kalmasını sağlayarak özellikle tarımdan gelen gayri safi milli hasılanın düşmemesine yönelik yeni modeller üretilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Konya kent merkezinde sanayi alanlarının ve teknik alt yapının, kırsala yakın ilçe merkezlerinde ise teknik alt yapı, sosyal ve kültürel donatı alanlarının artırılması gerekmektedir. Ayrıca kırsal alanın nüfus kaybetmemesi için kırsal turizme yönelik yatırım kararlarının alınmasının gerekliliği de ortaya çıkmaktadır.

Çevre Düzeni Planı Araştırma Raporu ve Sosyal Doku Anketleri birlikte değerlendirildiğinde il bütününde kırsal alanlarda nüfusun düşeceği buna bağlı olarak kırsal istihdamın azalabileceği, tarımdan elde edilen gelirin azalmaması için kırsal alanda Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri (TDİOSB) benzeri yeni bir kırsal yapılanmanın gerçekleştirilebileceği görülmektedir.

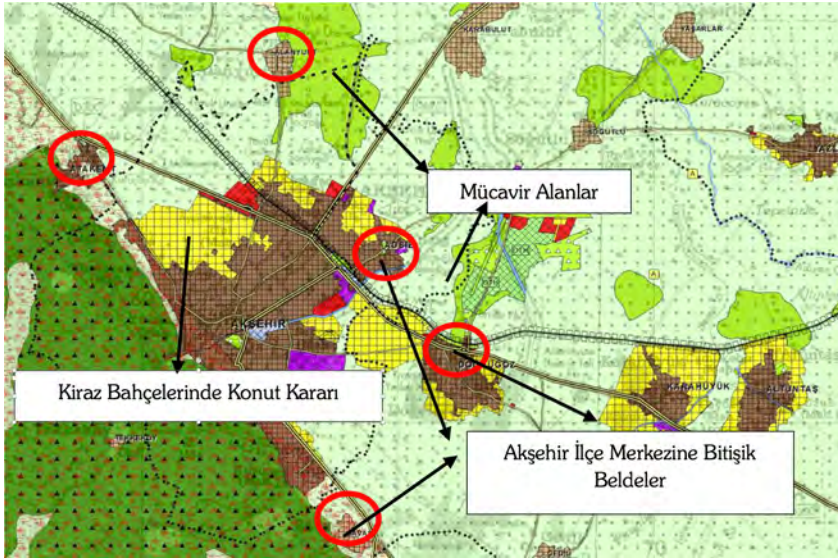
6360 Sayılı Yasanın Mekânsal Planlamaya Olumlu Etkileri Akşehir Örneği

1/25.000 ölçekli Batı Konya Planlama Alt Bölgesi Nazım İmar Planı kararları uyarınca, tüm ilçe merkezlerinde ve geçmişte belde statüsüne sahip olan, günümüzde mahalleye dönüşmüş olan yerleşmelerin bir bölümünde var olan onaylı nazım ve uygulama imar planlarının kısmen veya tümüyle revize edilmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu zorunluluğa bağlı olarak Akşehir ilçe merkezinde var olan onaylı 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planının revize edilmesine yönelik çalışma başlatılmıştır (4).

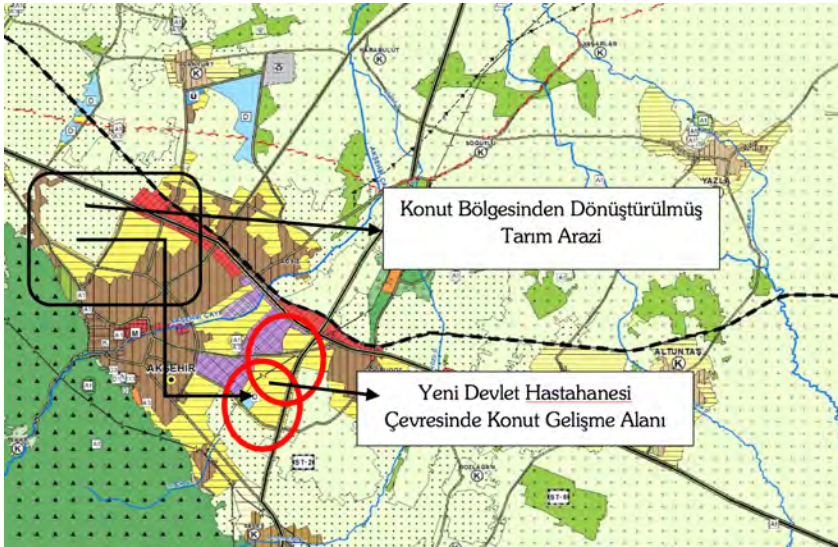
İlçe merkezinde var olan yapılaşmalar kuzeyden geçen karayolu ve demiryolu hattına doğru gelişmesini sürdürürken, demiryolu kuzeyinde var olan kırsal yerleşmelerden bir bölümü Akşehir Belediyesi mücavir alanı içinde, bir bölümü ise günümüzde mahalleye dönüşmüş olan Atsız yerleşmesinin belde sınırları içinde genişleyerek Akşehir kenti ile bütünleşmiştir (Şekil 2).

Çalışma, mücavir saha kısıtlaması nedeniyle şehrin uygun olan bölgeye gelişmemesi nedeniyle değerli bir tarımsal arazinin ortadan kaldırılabildiğini göstermesi bakımından önemlidir (Şekil 2-Kiraz Bahçelerinde Ko-

Şekil 2- 2007 Yılı Konya-Karaman Bölgesi 1/100.000 Ölçekli İl Çevre Düzeni Planında Akşehir İlçesinin Planlama Kararları

Şekil 3- 2015 Yılı 1/25.000 Ölçekli Batı Konya Planlama Alt Bölgesi Nazım İmar Planı

nut Kararı). 6360 sayılı Yasa sayesinde planlamanın asli bir unsuru olmayan mücvir sınırlar ortadan kalkmıştır. Planlama alanında doğal olmayan sınırlandırıcıların kalkmasıyla bütünlük sağlanmış, kent ve çevresinde planlama bilimi açısından daha uygun alanların planlanması mümkün hale gelmiştir. Konya Çevre düzeni planı çalışmalarıyla Akşehir ilçesinde daha önce mücvir alan sınırlaması olması nedeniyle verimli tarım arazisi olan mev-

cutta kiraz bahçeleri bulunan alana genişlemesi öngörülen yapılaşma alanı, mücvir alanın ortadan kalkmasına bağlı olarak hastane bölgesine kaydırılmıştır (Şekil 3).

Sonuç ve Öneriler

- 6360 sayılı Yasa üst ölçek mekânsal plan kararlarının il bütünü içinde alt ölçekli planlara yansıtılmasına –plan bütünlüğüne- olumlu katkılar sağlamıştır. Mücvir alan sınır-

larıyla kısıtlanmayan planlama çalışmasının yerleşim alanını bütünsel olarak ele alınmasını sağlamış, planlama ilkelerine aykırı plan değişikliklerine denetim gelmiş, üst ölçekli plan varlığının farkındalığı artmıştır.

- İl Düzeyinde bilimsel bir araştırma raporuyla ortaya konulan Çevre Düzeni Plan Hükümleri TBMM tarafından onaylanmalı ve kanun hükmüne getirilmelidir. Böylelikle yerele-bölgeye- özgü mekânsal koşullar nedeniyle, farklılaşmayı içeren, tüm kurumları çoklu hukuk ortamından uzaklaştırarak ortak karar alabilen stratejik kalkınma hedefinde yasal altlık oluşacaktır.
- Mekânsal planlamanın bilimsel ilkelere uygun olarak yapılabilmesi amacıyla ülke genelinde tüm arazinin (özellikle şehir saçaklarında-yerleşimin yayılma ihtimali bulunan bölgelerde) -toplulaştırma dışında da- toprak etütlerinin yapılması ve sınıflandırılması ve tapuya tescil edilmesi gerekmektedir (toprağın sınıfına yönelik verilen değerler öznel değil nesnel hale getirilmelidir). Kırsal alanın tanımı ve korunması peyzaj esaslı analizlerle elde edilmelidir.

- Hızla şehirleşen ülkemizde kırsaldan şehirlere olan göçün engellenmesini sağlayacak ekonomik politikalar dışında başka alternatifler de üretilmelidir. Bilimsel çalışmalarda 30 yıl içerisinde Türkiye'deki kırsal nüfusun %3'lere kadar düşeceği öngörülmektedir. Bu nedenle kırsalın bir yerleşim yerinden ziyade, bir üretim merkezi haline getirilmesini öngören tarıma dayalı organize sanayi bölgeleri (TDİOSB) mevzuatı kullanılmalıdır. Tarım Bakanlığınca bu mevzuatın uygulanması yaygınlaştırılmalı ve mevzuat, ko-

nut oluşumuna müsaade edecek şekilde geliştirilmelidir.

- Tarım Bakanlığı, büyükşehir belediyeleri ile birlikte çevre düzeni planı kararlarına bağlı olarak, il genelinde tarım ve hayvancılık master planları yapmalı ve bu planlar çevre düzeni planının bir eki olmalıdır.
- 6360 sayılı Yasa ile mahalleye dönüşen köyler nitelikleri itibarıyla kırsal yerleşke halindedir. Köy Kanunu'nun, Büyükşehir Yasası dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Meralar, orman arazilerinde olduğu üzere, 2B benzeri bir mevzuatla yeniden sınıflandırılmalıdır. Meralık vasfını kaybetmemiş topraklar Tarım Bakanlığı tarafından acil suretle ıslah edilmelidir. Vasfını kaybetmiş meralar ise öncelikle tarımsal kalkınmayı hedefleyen projelerin uygulanmasında kullanılmalıdır.
- İlçe belediyeleri, plan bütünlüğünü bozucu plan önerilerini

büyükşehir belediyelerine sunarak nazım imar planlarında, plan bütünlüğüne aykırı kararların oluşmasına neden olmaktadır.

- Büyükşehir belediyelerinde önemli tüm kararlar Büyükşehir belediye meclisince alınmaktadır. Büyükşehir belediye meclis aslen ilçe belediyelerinin meclis üyelerinden oluşmaktadır. Büyükşehir belediye meclis üyeleri müstakil olarak seçilmelidir. İlçe bağlılığı olmayan büyükşehir belediye meclis üyeleri, kentin herhangi bir yerini farklı görmeyecek, şehri bütün gören planlama anlayışına sahip olacaktır.
- İlçe belediye başkanları vaatlerini yerine getirmek, bölgesine yatırım yapılması, ilçesinde ekonomik gelişimin sağlanması amacıyla noktasal veya bölgesel plan değişikliği taleplerinde bulunmaktadır. Bu durum üst ölçek plan kararlarını gözardı eden, istenilen yere her türlü

yatırımın veya yapılaşmanın yapıldığı hale dönüşmekte, il bütününde yapılmış üst ölçek planların varlığının sorgulanmasına neden olmaktadır.

- 6360 sayılı Yasa'yla il genelinde plan bütünlüğünün sağlanması, yönetim ve koordinasyonun plan hedefleri doğrultusunda yürütülmesini amaçlamaktadır. Bu amacın gerçekleşmesi için bir ilde/metropol alanda planlama ve yapılaşma yetkisi tek elde toplanmalı, planlama yetkisi paylaşılmamalıdır. Bu nedenle büyükşehirlerde İmar ve Şehircilik Daire Başkanlıkları (su kanalizasyon idareleri gibi) büyükşehir belediye başkanlığına bağlı genel müdürlük seviyesinde temsil edilmelidir. İmar ve Şehircilik Genel Müdürlüğü teşkilatlanmasını il düzeyinde yapmalı, ilçe belediyelerinin imar yönetimi ve planlama yetkisi kaldırılmalıdır.

Kaynakça

- Kömürcüoğlu Asım, Konya İmar Planı İzah Raporu, 1946
- Yenice, M.S., Konya Kentinin Planlama Tarihi ve Mekansal Gelişimi, Erciyes Üniv. F.B.E. Dergisi, 28(4): 343-350
- Konya Çdp Arazi Kullanım Ve Değişim Analizi Raporu, 2015
- Uyar, N.. Akşehir 1/5000 Ölçekli Revizyon Nazım İmar Planı Açıklama Raporu, 2017

Zabita Teşkilatı 192. Yılı'nı Kutluyor

Belediyelerimizin en önemli birimlerinden olan Zabita Teşkilatı, toplumda huzur ve güvenin tesisini sağlamak üzere 7 gün 24 saat hizmet vermektedir. Görev yaptıkları bölgelerde imardan halk sağlığına, kamu düzeninden kent estetiğine ve kolluk gücüne kadar birçok zorlu görevi yerine getiren zabita memurları, yürüdüğüümüz kaldırımlardan, sokakların güvenliğine, soframızdan eksik etmediğimiz ekmeğin hijyeninden, pazardan aldığımız meyve-sebzenin tazeliğine kadar her alanda esenliğimiz ve güvenliğimiz için iş başındadır.

Zabita Teşkilatının temellerinin atıldığı 1826 yılı esas alınarak her yıl 01-07 Eylül tarihleri arası Zabita Haftası olarak kutlanır. Belediyelerimiz, teşkilatın 192. kuruluş yıldönümünde de şehir hayatını daha yaşanabilir kılmak için özveriyle gece gündüz demeden çalışan zabita memurlarını unutmadı ve çeşitli etkinliklerde Zabita Haftası'nı kutladı.

Zabita Haftası, İstanbul'da zabitalarla esnafı buluşturdu. "Kayıt Dışı Ekonominin Karşısında, Onlar Esnafın Yanında" sloganıyla gerçekleştirilen etkinliklerle ön yargıların kırılması ve esnaf haklarının kayıt dışı satıcılığa karşı korunacağı mesajını veren İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Taksim Metrosu'nda "İstanbul İçin Zabita" temalı bir karikatür sergisi açtı. Etkinlikler kapsamında zabita ve esnaf arasında dostluk maçı düzenlenirken, zabita personelleri Taksim ve Eminönü'nde esnaf ziyaretinde bulundu.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Doç. Dr. Mustafa Tuna, Zabita Teşkilatı'nın 192. kuruluş yıl dönümü nedeniyle Ankara Büyükşehir Belediyesi Zabita Daire Başkanı ve ilçe zabita müdürlerini makamında ağırladı. Zabita Teşkilatının kuruluş yıl dönümü nedeniyle Büyükşehir Zabita Daire Başkanlığı, Ulus Atatürk Anıtı önünde de bir anma etkinliği ve zabita hizmetleriyle ilgili ödüllü bir anket düzenledi.

Konya Büyükşehir, Karatay, Meram ile Selçuklu Belediyeleri Zabita Teşkilatlarının yöneticileri ve zabita personelleri araçlarıyla şehir merkezinde kortej oluşturarak şehir turu yaptı. Daha sonra da şehir merkezindeki esnafları işyerlerinde ziyaret ederek esnaf ve işyerlerindeki vatandaşlara gül veren zabita, tramvay, otobüs ile minibüslerde seyahat eden vatandaşlara da gül takdim etti.

*Belediye Zabitası,
5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu çerçevesinde, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygulamakla görevli özel zabita kuvvetidir.*

Ankara Büyükşehir Belediyesi/Zabita Komiseri/ Abdullah Durman:

Mesleğimizin en güzel yanı insanlara hizmet etmektir, özellikle de çocuklara. Mesleğimizin zor yanı ise çalışma temposu içerisindeyken ailemizi ihmal etmemiz. Ayrıca vicdan konusunda çok hassasiyet gerektiren bir mesleği ifa ediyoruz. Şimdiye kadar gelinen noktada Zabita Teşkilatının kendisini ifade edemediğini düşünüyorum. Görev ve sorumlulukları halka tam olarak anlatılamamış, halk nazarında tam olarak anlaşılmamıştır. Bu doğrultuda zabita mesleğinin halka daha iyi anlatılmasını, zabitanın devlet ve halk nazarında gerekli itibarı görmesini bekliyorum.

Bilecik Belediyesi / Zabita Memuru / Sali Yılmaz:

Mesleğimizin güzel yanı zabita olarak insanların sorunlarını gidermek ve daha kaliteli sağlıklı bir yaşam sürdürmelerini sağlamak. Toplum huzur ve güvenliğini tesis etmek için çalışıyor olmak insana mutluluk veriyor. Kanun ve yönetmeliklere göre toplum huzurunu sağlamak için işlem yaparken örn: bir dilenci, seyyar satıcı vs. gibi olaylarda Türk toplumu olarak vicdanlı bir toplum olduğumuz için dışarıdaki vatandaşların gözünde kötü memur gibi gözükmem bizi biraz yıpratıyor.

Sonuç olarak gece gündüz mesai gözetmeksizin şehrin tüm sorunlarıyla ilgileniyoruz. Tüm zabita arkadaşlarımızın Zabita Haftası'nı kutlarım.

Karesi Belediyesi / Zabita Amiri / Cem Yılmaz:

Zabitanın görevi esnasında birçok problemle karşılaşmasının sebebinin güncelliğini yitirmiş kanun ve yönetmeliklerden kaynaklanmakta olduğunu düşünüyorum. Mesleğimiz ne kadar zor olsa da aynı zamanda belediyenin dışındaki güler yüzü olmak da gurur verici. Vatandaşların huzur ve sağlığı için görevini özveriyle bir şekilde sürdüren tüm zabitalarımızın Zabita Haftası'nı kutluyor, görevlerinde başarılar diliyorum.

Personel Şirketlerinden Hizmet Alımlarında İhale İlkeleri ve Taahhüt Yasağı

Av. Zeliha MERCİMEK*

375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesi ile belediye, bağlı kuruluş ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarını, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait olan şirketlere doğrudan hizmet alımı suretiyle gördürebilmesine imkân sağlanmıştır.

Bu düzenleme ile geçmişten bu yana yargı kararlarına ve genelgelemlere konu olan ve yöneticiliğini başkan veya meclis üyesinin yaptığı belediye şirketlerinin belediyenin ihalelerine girip giremeyeceği, girdiğinde ihale ilkelerinin ihlal edilmiş sayılıp sayılmayacağı, şirket yöneticisi olan

belediye başkanı veya belediye personelinin ilgili mevzuatında ihaleye giremeyecek olanlar arasında sayılıp sayılamayacağı veya belediye başkanı ve meclis üyelerinin şirket adına verdikleri tekliflerin taahhüt yasağına girip girmeyeceği konusundaki tartışmaların bir ölçüde sona erdiği düşünülmektedir.

Bu makalede taşeron (yüklenici) personel devredilen şirketlerden yapılacak alımların bu tartışmalar karşısındaki durumu incelenecektir.

Temel İhale İlkeleri ve Doğrudan Alımlar

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na¹ istinaden yapılacak ihalelerde

ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması temel ilkeler arasında sayılmaktadır. Kanun'un 6'ncı maddesinde ihaleyi yapan idarenin ita amirleri ve ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanlar ihaleye katılamayacaklar arasında sayılmıştır. Bu Kanun'a göre ihale komisyonu belediye encümeni, ihale yetkilisi (ita amiri) de belediye başkanıdır.

Benzer düzenleme 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda² da yer almakta olup idarelerin bu Kanuna göre yapacağı ihalelerde say-

1) 2886 s. K. md. 2

2) 4734 s. K. md. 5

* Hukuk İşleri Müdürü / TBB

damlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları düzenlenmiştir. Kanunun 11'inci maddesinde ise ihaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler, idarenin ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar ihaleye katılamayacak olanlar arasında sayılmıştır.

4734 sayılı Kanun'un henüz kabul edilmediği ve bütün ihalelerin 2886 sayılı Kanun'a göre yürütüldüğü dönemlerde belediye şirketlerinin belediye ihalelerine katılmasının mümkün olup olmadığı konusunda farklı kararların ortaya çıkması üzerine Sayıştay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunca³ belediye temsilcilerinin yönetiminde olduğu şirketlerin belediyelerin ihalelerine katılmasının mümkün olmadığına karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde; her ne kadar belediyelere ait şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alan belediye personeli, belediye ihalelerine kendi adlarına katılmamakta iseler de, bu kişilerin görevli oldukları şirketlerin ihalelere katılmalarının da 6'ncı madde hükmünün ihlali sonucunu doğurduğu, böyle bir durumun, ihalenin açıklık ve tarafsızlık ilkelerine uygun olarak gerçekleştirileceği konusunda kuşkulara yol açabileceği gibi eşit rekabet koşullarını da ortadan kaldıracığı belirtilmiştir.

İçişleri Bakanlığı Genelgesi'nde⁴ de 2886 sayılı Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açıklık ve rekabetin sağlanarak en uygun bedelle ihalenin gerçekleştirilmesi ve sonuçlarının

denetlenmesi bakımından il özel idareleri ve belediye yöneticilerinin yönetim ve denetiminde yer aldığı şirketlerin, bu idareler tarafından açılan ihalelere katılamayacakları düzenlenmiş, bu genelgeye karşı açılan davada Danıştay, genelgede kamu yararı ve hizmet gereklerine bir aykırılık bulunmadığına karar vermiştir.⁵

696 sayılı KHK ile 375 sayılı KHK'da yapılan düzenlemeye istinaden belediyeler bundan sonra personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarını, 375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesi kapsamında işçi devredilen bu şirketlerden doğrudan hizmet alımı şeklinde temin edeceklerdir. Bu alımların, 4734 sayılı Kanun'da belirtilen temel ihale ilkelerine aykırı olduğu iddia edilebilecek midir?

4734 sayılı Kanun'da yapılan düzenleme ile; belediyelerin⁶ personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamayacakları ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir⁷ 696 sayılı KHK ile bu hükme mahalli idareler bakımından bir istisna getirilmiştir. Düzenleme gereği belediyeler bu alımlarını işçi devrettikleri şirketlerinden yapacaklar ve bu alımlar başka isteklilere açık olmayacaktır. Başka isteklilere açık olmayan bir alımda temel ihale ilkelerinin tamamının (saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik vs.) aranması için mahiyetine aykırı olacaktır.

Kaldı ki 4734 sayılı Kanun'da düzenlenen temel ilkeler bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde⁸ aranmaktadır. Doğrudan temin, Kanunun 18'nci maddesinde 4964 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerle

bir ihale yöntemi olmaktan çıkarılmıştır. Danıştay 1. Dairesinin bir kararında⁹ doğrudan teminin ihale yöntemleri arasında çıkarılması gerekçe gösterilerek ilgililer hakkında verilen soruşturma izni kaldırılmıştır. 696 sayılı KHK'da, şirketlerden yapılacak alımlarda 4734 sayılı Kanun'un uygulanacağına ilişkin bir hüküm yer almamaktadır. Bu alımlar "doğrudan hizmet alımı" şeklinde tanımlanmak suretiyle 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinde düzenlenen doğrudan temine yaklaştırılmış, hatta biraz daha ileri bir düzenleme getirilerek alımların 22 nci maddedeki limit ve şartlara (örneğin piyasa araştırması) tabi olmayacağı belirtilmiştir.

Bu kapsamda belediye şirketlerinden doğrudan hizmet alımı yöntemiyle yapılacak personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında 4734 sayılı Kanun'da yer alan ihale ilkelerinden veya bu ilkelerin ihlal edildiğinden söz edilemeyeceği değerlendirilmektedir. Buna karşılık saydamlık, kamuoyu denetimini sağlama ve kaynakların verimli kullanılması gibi ilkeler aynı zamanda iyi yönetimin gereklerinden olması sebebiyle alımlarda bu ilkelerin gözetilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Şirket Yetkilisi Olarak Belediye Başkanı ve Meclis Üyelerinin Taahhüdü

5393 sayılı Kanun'un 28'inci maddesinde belediye başkanının görevi süresince ve görevinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle, meclis üyelerinin görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremeyecekleri, komisyonculuk ve

3) 26.04.2001 tarihli 2001/1 E., 2001/4985-1 K.

4) 12.12.2000 tarih ve 47539 sayılı

5) 10. Daire, 16.12.2003 tarihli ve 2001/4312 E., 2003/5197 K.

6) Belediye, bağlı idare, bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ile birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketler

7) 4734 s.K. md.62

8) 4734 s. K. md.5

9) Danıştay 1. Daire, 21.10.2009 tarihli 2009/1123 E. 2009/1440 K.

temsilcilik yapamayacakları düzenlenmiştir. Madde gerekçesinde belediye başkanı ve belediye meclis üyelerinin belediye ve bağlı kuruluşlarından doğrudan veya dolaylı olarak iş alamaması, belediye nezdinde komisyonculuk ve temsilcilik yapamaması hükme bağlanarak nüfuz istismarının önlenmesi amaçlanmaktadır denilerek hükmün konuluş gayesi belirtilmiştir.

Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük'te "taahhüt" bir şey yapmayı üstüne alma, üstlenme; istismar, birinin iyi niyetini kötüye kullanma, sömürme; nüfuz, söz geçirme, güçlü olma, erk olarak tanımlanmaktadır.

Bu gerekçe ve tanımlar birlikte değerlendirildiğinde söz konusu yasakla belediye başkanlığı veya meclis üyeliği görevlerinin kişisel menfaatler için kullanılmasının önlenmesinin hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Şirket yönetiminde görev alan belediye başkanı veya meclis üyeleri, şirketin belediyeden ihale alması nedeniyle 5393 sayılı Kanunun 28'nci maddesi gerekçe gösterilerek zaman zaman soruşturmaya tabi tutulmaktadır. Bu soruşturmalar, yönetiminde belediye başkanı olan şirketin, belediye ihalesine girmesini taahhüt yasağı ve 4734 sayılı Kanunun 11'inci maddesinde belirtilen "ihaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli veya ihaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak yürütmek, sonuçlandırmak

ve onaylamakla görevli olan kişiler kapsamında değerlendirilerek gerekçelendirilmektedir.

Belediyeler, Türk Ticaret Kanunu'na tabi anonim veya limited şirket kurabilmekte¹⁰ yönetimine de belediye başkanı veya meclis üyesini görevlendirebilmektedir. 696 sayılı KHK ile getirilen düzenleme doğrultusunda doğrudan hizmet alımı yapılacak şirket yönetiminde belediye başkanı veya meclis üyesinin olması durumunda şirket adına bu kişilerin taahhütleri de 5393 sayılı Kanun'un 28'nci maddesinde yer alan yasak kapsamına girecek midir?

Yukarıda da açıklandığı üzere 696 sayılı KHK ile idarelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarını 4734 sayılı Kanun'a göre ihale yöntemleriyle dışarıdan temin etmeleri yasaklanmış, belediyeler yönünden ise bu alımların 696 sayılı KHK kapsamında işçi devredilen şirketlerinden yapılması öngörülmüştür. Başka bir deyişle belediyeler bu alımlarını zorunlu olarak kendi şirketlerinden yapmak durumundadırlar. Bu alımlarla ilgili usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca¹¹ belirlenmiş olup belediye ve şirketler ancak bu esaslar çerçevesinde hareket edebileceklerdir.

Belediye şirketi, yönetimindeki belediye başkanı veya meclis üyesinin kişiliğinden bağımsız özel hukuk tüzel kişisidir. Dolayısıyla belediyeye sunulacak hizmetin şirket yöneticisi olan belediye başkanı veya meclis üyesince taahhüt edilmesini, bu ki-

şilerin "iş alması veya kişisel taahhütleri" değil şirket tüzel kişiliğinin bir taahhüdü olarak nitelemek gerekmektedir.

Şirket yöneticisi belediye başkanı veya meclis üyesinin belediyeye karşı olan hizmet taahhüdünden elde edilecek menfaat bu kişilere değil belediyenin hizmet alımı yaptığı şirketine gidecektir. Kişisel menfaatin söz konusu olmadığı bir taahhütte, istismardan söz edilmesi de pek mümkün olmayacaktır.

Dolayısıyla ihale yöntemi olmayan bir alım prosedürü ile zorunlu olarak şirketten alınacak hizmete ilişkin taahhüt belediye başkanı veya meclis üyesi bakımından 5393 sayılı Kanun'un 28'nci maddesindeki taahhüt yasağı kapsamında değerlendirilemeyecektir.

Buna karşılık belediye başkanının 5393 sayılı Kanun'dan kaynaklanan görevleri düşünüldüğünde hem belediye başkanlığı ve hem de çalışan sayısı binlerle ifade edilecek şirket yöneticiliğinin bir arada yürütülmesinin güç olacağı, işçi devredilen şirketlerin muhtemel mali ve sendikal sorunlar yaşaması durumunda bunun siyasi ve sosyal sonuçlarının olacağı, hizmet alanla hizmet sunanın (yetki devredilmeyecekse) aynı kişi tarafından temsil edilmesinin hukuki bakımdan da bazı sorunlar yaratabileceği göz önüne alındığında, şirket yöneticilerinin mümkünse belediye dışından belirlenmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

10) 5393 sayılı Belediye Kanunu md. 70

11) 28 Nisan Tarihli ve 30405 sayılı Resmi Gazete

Çin Halk Cumhuriyet Heyetinden Birliğimize Ziyaret

Çin Halkı Yabancı Ülkelerle Dostluk Derneği (CPAFFC) ve Çin Uluslararası Şehirler Birliği Başkan Yardımcısı Lin Yi ve beraberindeki heyet 07 Eylül tarihinde Birliğimize çalışma ziyareti gerçekleştirdi.

Görüşmede Türkiye ve Çin arasındaki kardeş şehir ilişkilerinin daha ileri seviyeye getirilmesi amacıyla iki belediye birliği arasında işbirliği protokolü imzalanması hususunda mutabık kalındı. Söz konusu protokolün Türkiye ve Çin arasındaki kardeş şehir ilişkilerinin mevcut durumunu analiz edecek bir mekanizma içermesine vurgu yapıldı.

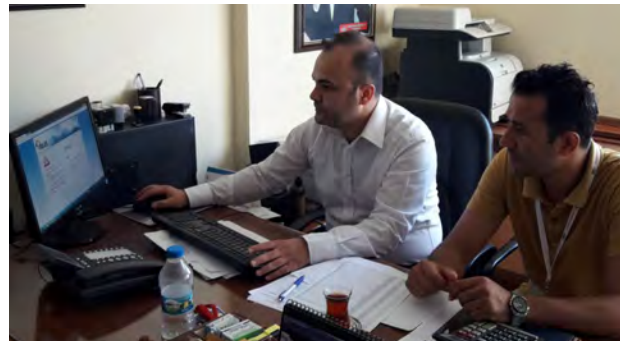
Lin Yi her iki yılda bir düzenlenen ve bu yıl 14-16 Kasım tarihlerinde Çin'in Wuhan kentinde gerçekleştirilecek "Uluslararası Kardeş Şehirler Konferansı"na Birliğimiz nezdinde Türk belediyelerini davet etti.

İki Belediyemiz Daha BELBİS Ailesine Katıldı

Birliğimiz tarafından belediyelerin merkezi bir uygulama ile bilgilerini etkili bir şekilde yönetmesi ve hizmetlerini hızlı sunabilmesi amacıyla hazırlanan ve belediyelerimize ücretsiz sunulan Belediye Yönetim Bilgi Sistemi (BELBİS) Sakarya Kocaali Belediyesi ile Mersin Anamur Belediyesi'nde kullanılmaya başlandı. Her iki belediyede de geçiş sürecinin sorunsuz yaşanması amacıyla son kullanıcı eğitimleri yerinde verildi.

Bütçe, Muhasebe, Personel, Gelir, Taşınır, Evlendirme, Ruhsat, Yazı İşleri, Beyaz Masa, Sosyal Yardım gibi modüllerin yer aldığı BELBİS yazılımında yöneticilerin talep ettiği ve anlık ulaşabilecekleri raporlar yer almaktadır. Ayrıca e-devlet altında borç, tahakkuk, mükellef ve tahsilat gibi 6 servis hizmeti hazır olarak sunulmakta, belediye personelinin izin, bordro, özlük bilgilerine de erişilebilmektedir.

BELBİS yazılımı hakkında detaylı bilgi www.belbis.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

Herkes İçin Erişilebilir İstanbul

Süleyman GÜLER*

Herkes için yaşanabilir bir şehirde insan odaklı bir bakış açısıyla hareket kısıtlılığı yaşayan bireylerin de ihtiyaçları dikkate alınarak ve farklılıklar gözetilerek şekillenen şehir herkes için daha kullanışlı ve ergonomik olmaktadır.

Erişilebilirlik

Şehirlerde farklı fizyolojik durumlarda olan bireyler yaşamaktadır. Erişilebilirlik; şehirde yaşayan bütün bireylerin, şehrin sunduğu kamusal hizmetlerin tümüne ulaşabilmesi ve kamusal yaşama katılabilmesidir. Bu katılımın sağlanması yasalarla da garanti altına alınmıştır. 5378 sayılı “Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde

Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” kapsamında yapılması gerekli çalışmalar düzenlenmiştir.

5378 Sayılı Engelliler Yasası

Yasanın amacı özet olarak: Engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasının sağlanmasıdır.

Bu bağlamda; 5378 sayılı Yasa’da “Geçici Madde 3”ün¹ ve uluslara-

rası mevzuatın gereğini yapmak; İstanbul’un hareket kısıtlılığı yaşayan bireyler için de uygun hale getirilmesi amacıyla 2008 yılında “Herkes İçin Erişilebilir İstanbul Koordinasyon Kurulu” oluşturulmuştur.

“Herkes İçin Erişilebilir İstanbul” Koordinasyon Kurulu

Herkes İçin Erişilebilir İstanbul Koordinasyon Kurulu; İBB temsilcileri, ilçe belediyeleri temsilcileri, İBB gençlik ve çocuk meclisi temsilcileri, İstanbul Valiliği temsilcileri, Marmara Belediyeler Birliği temsilcileri ve farklı engel gruplarından sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluşmaktadır.

1) 5378 Sayılı Kanunda Geçici Madde 3 – Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerinin özürlülerin erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alır. Mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde özürlüler için erişilebilir duruma getirilir.

* Toplu Taşıma Md. Yrd. / İstanbul Büyükşehir Belediyesi

Kurul İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait açık/kapalı tüm kamusal alanların, işletmesi ve denetimi altındaki her türlü ulaşım sistemlerinin, iletişim araçlarının ulusal ya da uluslararası standartlar çerçevesinde herkesin erişimine ve kullanımına olanak verecek şekilde düzenlenmesini sağlayacak çalışmalar yürütmektedir.

Kurul, 2008-2012 yılları arasında 3 haftalık periyotlarla 54 toplantı gerçekleştirmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin ilgili birimleri, ilçe belediyeleri ve diğer kamu kuruluşlarının faaliyetleri ele alınmıştır. Her toplantıda konuk ekibin çalışmaları değerlendirilmiş, öneri ve taleplerde bulunulmuştur. İstanbul'un erişilebilirliğini arttırmak ve bu yönde mevcut engelleri kaldırmak için birimler/kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon sağlanarak, konu sürekli takip edilebilir hale getirilmiştir.

Koordinasyon

Etkin koordinasyon için herkesin çabalaması yetmez. Sadece kurum içerisinde değil; ilgili bakanlıklar, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler ile koordineli çalışarak problemlere ortak çözümler üretilmesi ve insan odaklı yerel yönetim anlayışımızın tüm ilçe belediyeleri tarafından uygulanmasının sağlanması gerekmektedir.

Yapılan tüm çalışmaların kurumsal ve sürdürülebilir olması gerekçesiyle yıllık stratejik planlarda vizyon ve eylem planlarında yer alması sağlanmıştır. Devam etmekte olan 2023 erişilebilirlik yol haritası çalışmalarımız kurumsal gelişim ve hizmet iyileştirme kriterleri arasında olup İBB'nin tüm çalışmalarında değerlendirme kriteri olarak yer almaktadır.

Belediyemizin akıllı şehir konsepti hedefiyle ilk aşamadan itibaren entegre çalışılıp 'İnsan Odaklı Akıllı Şehir' kavram ve hedefi çalışmalara yerleştirilmiştir. Karaköy Meydanı ve Yakın Çevresi Düzenleme

Foto 1- Karaköy Meydanı ve Yakın Çevresi Düzenleme Projesi Örnek Fotoğraflar

Projesi bu koordinasyon çerçevesinde oluşturulan çalışmalarımız arasında yer almaktadır.

Erişilebilirlik çalışmalarımızda sürdürülebilir bir altyapı ve ihtiyaca yönelik talebin doğru yönetilmesi amacıyla projelerimizin tasarım standartlarının belirlenmesi için kılavuz çalışmalar yapılmıştır

Tasarım Rehberi Ve Standardizasyon

Yapılan çalışmalar kapsamında TSE Standartlarının güncellenmesi, mevcut olmayan hususlarda standartların belirlenmesi, İBB Kentsel Tasarım Rehberi ve İSTON (İstanbul Beton Elemanları ve Hazır Be-

ton Fabrikaları San. Ve Tic. A.Ş.) ürün kataloğunun güncellenmesi, İBB Raylı Sistem Tasarım Rehberinin güncellenmesi, deniz ulaşımı tasarım kriterlerinin düzenlemeleri yapılmaktadır.

Teknik Şartnameler ve İhale Şartnamelerinin proje ve uygulama süreçlerinde işin şartnamesinin yanı sıra matbu bir ek teknik şartname ilave edilerek her işin erişilebilirlik standartlarının dikkate alınması sağlanmıştır. "Herkes İçin Erişilebilir Ve Kullanılabilir Fiziksel Çevre Ve Yapılar İçin Ek Teknik Şartname" Başkanlık talebiyle tüm İstanbul'da süreçte belirleyici olmuştur.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Erişilebilirlik Çalışmaları

İstanbul Büyükşehir Belediyesi erişilebilirlik çalışmaları; Binalar, Açık Alanlar, Toplu Ulaşım, Bilişim, Eğitim&Farkındalık başlıklarında toplanmıştır.

"Herkes İçin Erişilebilir İstanbul" hedefiyle İstanbul'da toplu ulaşım da yapılması gereken düzenlemeler bu bütünsel yapı çerçevesinde ele alınıp insan odaklı şehir kapsamında çözümlenmeler yapılmıştır.

İstanbul'da Toplu Ulaşım

İstanbul genelinde toplu ulaşım araçlarının sayısı ve erişilebilirlik oranı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Bu düzenlemeler çerçevesinde;

Tablo 1- Toplu Ulaşım Araçlarında Erişilebilirlik

	Toplam Araç	Erişilebilir Araç	Erişilebilirlik (%)
İETT	3137	2202	70,2%
OTOBÜS A.Ş.	769	769	100%
ÖHO	2701	581	21,5%
METROBÜS	415	415	100%
MİNİBÜS	6350	10	0,2%
METRO	453	453	100%
TRAMVAY	167	161	96,4%
FÜNİKÜLER	4	4	100%
VAPUR	28	8	28,6%

raylı sistemlerimizde -örnek teşkil edecek düzeyde- herkes için erişilebilirlik sağlanmıştır. Raylı sistemlerdeki erişilebilirlik bütün olarak değerlendirildiğinde yaklaşık %90 oranında erişilebilir durumdadır. İETT ve OTOBÜS A.Ş. araç filomuzun tümü erişilebilirdir. Halk otobüslerinin dönüşüm süreci tamamlanmak üzeredir. Metrobüs hattının ilk etabında dönüştürme tamamlanma sürecindedir. İkinci etap erişilebilir olarak hizmete alınmıştır. Durak ve istasyonlarda dönüşüm çalışmaları planlı bir şekilde devam etmektedir. Metrobüs hattında 45 adet istasyon mevcut olup 16 istasyonda 43 adet engelli asansörü ve yine 6 farklı istasyonda erişime uygun rampalar bulunmaktadır. Deniz ulaşımımız rehabilite edilmiş olup mevzuatın getirdiği tüm değişiklikler gerçekleştirilmektedir.

Toplu Ulaşımında Trafik Düzenlemeleri

İstanbul'da Toplu Ulaşım çalışmaları kapsamında UKOME (Ulaşım Koordinasyon Merkezi) ve UTK (Ulaşım Trafik Komisyonu)'da ele alınan konularda erişilebilirlik ilkesi gözetilmektedir. Bu kapsamda yaya geçişlerinde öncelikli tercih hemzemin yaya geçidi olmaktadır. Uygun olmayan yerlerde alternatif çözümler aranmaktadır. Sinyalizasyon sisteminde yaya sinyali ile oto sinyali birbirinden ayrılarak araçların yaya geçidi içerisinde durması engellenerek yaya geçitleri koridor şeklinde düzenlenmektedir. Maksimum yaya erişilebilirliği ve güvenliğini sağlamak amacıyla 629 noktada EYS (Erişilebilir Yaya Sinyali), 1823 adet EYB (Erişilebilir Yaya Butonu), 308 noktada kavşak düzenlemesi (Geometrik Düzenleme), 113 adet engelli rampası, 56 noktada yaya geçidi koridoru (Yaya Korkulukları) yapılmıştır.

İnsan Odaklı Akıllı Şehirler

Belediyemizin "Akıllı Şehir" konseptiyle ilk aşamadan itibaren entegre çalışılıp 'İnsan Odaklı Akıllı Şehir' kavramı ve hedefi çalışmalara yerleştirilmiştir. Kamusal yapıların ve ulaşım sistemlerindeki bilgilendirme hizmetinin herkes için erişilebilir olması (sesli ve görüntülü anons sistemleri, braille haritalar) İBB bünyesindeki tüm web sayfaları, mobil uygulamalar ve tüm yazılımların herkes için erişilebilir olması

Foto 2- Akıllı Duraklar ve Yolcu Bilgilendirme Sistemleri

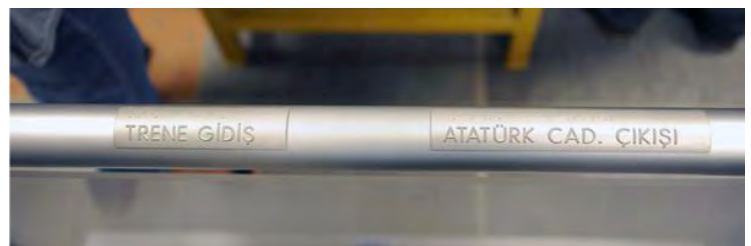
Foto 3- EYS (Erişilebilir Yaya Sistemleri)

Foto 4- Braille Kabartma Haritalar, Tekerlekli Sandalye Geçişine Uygun Turnikeler, İşitme Döngü Sistemleri

Foto 5- Metro İstasyonlarında Indoor Navigasyon Sistemi, Braille ve Latin Harfleri ile Yön Bilgisi Mesajları

engellilerin acil durumlar esnasında tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda ilgili birimler tarafından düzenleme yapılması koordine edilmiştir.

Özel Projeler & Kurumlarla İşbirliği

İSTKA (İstanbul Kalkınma Ajansı) desteğiyle gerçekleşen, ulusal ve uluslararası pek çok ödül alan ‘Erişilebilir Turizm Engelsiz İstanbul’ projesi kapsamında; toplam 21 müze, 8 kütüphane, 3 cami, 2 saray erişilebilir hale getirilmiştir. Ayrıca kamu kurumlarının erişilebilirlik tespit çalışmalarına başlanmış olup, muhtelif noktalara akülü sandalye şarj üniteleri yerleştirilmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı ve İstanbul İl Müftülüğü ile ortak çalışmalar yürütülmüş olup İstanbul’daki Selatin Camilerin erişilebilirliği kurumumuz tarafından sağlanmıştır.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve sivil toplum kuruluşlarının talepleriyle Marmaray ve Havalimanları proje ve uygulamalarına müdahil olunmuştur.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’nın “Toplu Ulaşımda Herkes İçin Erişilebilirliğin Sağlanması” konulu AB projesinde aktif rol almaktayız.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’nın 10’uncu ulaşırma şurası kapsamında “Yaya, Bisikletli ve Fiziksel Dezavantajlı Grupların Erişim ve Ergonomisi” raporu hazırlanmıştır.

Transist Sempozyumlarının tümünde etkin rol üstlenilerek; konu, oturum ve çalıştaylara katılım sağlanmıştır. “Transist 2011 Ulaşım Sempozyumu ve Fuarı”nın ana teması “Erişilebilirlik” olarak belirlenmiştir.

Sonuç

İstanbul’un on yıllar sonrası planlanırken, gelecekte de rahat ve kolay erişilebilir bir kent vizyonu ortaya konmaktadır. Bu vizyonu gerçekleştirmek için bugünden planlı ve sistemli çalışmalar yapılmaktadır. Bu düzenlemeler ile İstanbul’a yakışır, yeni ve çağdaş çözümlere hep birlikte şahitlik etmekteyiz.

‘Herkes İçin Erişilebilir İstanbul’ hedefi ve duyarlılığıyla yapılan çalışma ve uygulamalarla yeni bir vizyon kazanan İstanbul, her türlü ihtiyaçları karşılanan bireylerin daha mutlu bir yaşam sürüp aidiyet hissettiği, herkes için daha erişilebilir ve yaşanabilir bir dünya şehri olması için çalışmalar devam edecektir.

ESHOT

Toplu Taşıma Araçlarında Çevre Dostu Enerji Kullanımı

Maliyetler ve Uygulama Örnekleri

Vahyettin AKYOL*

Şehirlerde trafik yoğunluğunun azaltılması, düşük maliyetli ulaşımın sağlanması, karbon emisyonunun azaltılması, gürültü değerlerinin düşürülmesi ve kent kültürünün yaygınlaşmasına katkı sağlayarak toplumsal kaynaşmayı ve birlikteliği arttırmak için toplu ulaşım ihtiyacı duyulmaktadır.

Bilindiği üzere gelişmiş ülkelerde toplu ulaşımında elektrik kullanımı metro ve tramvay sistemleriyle zaten yaygın durumda. Ancak, elektrik ile çalışan lastik tekerlekli toplu ulaşım araçlarının kullanımı tüm dünyada henüz emekleme dönemini yaşıyor. Avrupa Birliği, elektrikli otobüslerin fizibilitesini ortaya çıkarmak için yürüttüğü ZeEUS projesini geçtiğimiz aylarda tamamladı. Otomotiv sektörünün en önemli aktörlerinden

olan Almanya 2030 yılına kadar karbon bazlı yakıtla çalışan araç üretimini sonlandıracağını açıkladı. Bugün Norveç yollarında seyir halindeki araçların %32'sini elektrikli araçlar oluşturuyor. Önümüzdeki 10-15 yıl içinde tüm dünyada bu alanda büyük bir atılım bekleniyor.

“Temiz ve Yaşanabilir Bir Gelecek İçin” sloganıyla yola çıkan İzmir Büyükşehir Belediyesi ESHOT Genel Müdürlüğü uzun bir çalışma programının ardından 20 adet tam elektrikli toplu taşıma aracını halkın hizmetine sundu. Son yıllarda tüm dünyada temiz enerji kullanımının yaygınlaşması, karbon salınımına sebep olan üretim ve tüketim faaliyetlerinin minimize edilmesi gibi amaçlarla yürütülen çalışmalara paralel olarak, petrolü hayatımız-

dan çıkarmanın hiç de imkânsız olmadığını kanıtlayan projeyi hayata geçirdi.

Türkiye’de bir ilk olarak otobüs filosunu elektrik enerjisi kullanarak işleten ESHOT Genel Müdürlüğü, 3 yıl içinde 400 elektrikli otobüsü halkın kullanımına sunmayı planlıyor. Şarj için kullanılacak enerji de güneş panelleri aracılığıyla elde ediliyor. İzmir’in iklimsel ve coğrafi şartlarına tam uyumlu elektrikli otobüsler, aynı zamanda raylı sistem alt yapısına paralel bir verimli ulaşım modeli imkânı sunuyor.

Akaryakıt Gideri Minimuma İnecek

ESHOT’un en büyük mal giderini akaryakıt oluşturuyor. Personel ve diğer işletme giderini minimuma in-

* Yüksek Mimar / Yapı Tesisleri Dairesi Başkanı / İzmir Büyükşehir Belediyesi

dirilse bile akaryakıt gideri, sürekli artan fiyatlar nedeniyle çok ciddi bir yük. Kurumun yıllık akaryakıt tüketimi ortalama 64 milyon litre düzeyinde gerçekleşiyor. Tüm otobüslerin elektrikli araçlara dönüştürülmesi durumunda yakıt giderinden %75'lere varan bir tasarruf sağlanacağı hesaplanmıştır. Üstelik elektrikli otobüsleri şarj etmede kullanılan enerjinin de kendi bünyesinde yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilmesiyle söz konusu maliyetin %84'e varan bir düzeye indirildiği görülmüştür. Ülkemizde enerjinin en verimsiz kullanıldığı alanların başında gelen ulaşım sektöründe bu çapta bir değişim, yalnızca İzmir için değil, aynı zamanda toplu taşıma dışındaki ulaşım hizmetlerine de örnek oluşturması açısından oldukça önemlidir. Sadece ESHOT'un maliyetlerinin düşürülmesi bile İzmir'de toplu taşıma sübvansiyonlarını azaltacağı gibi biniş ücretlerinin belirlenmesinde vatandaşlarımızın menfaatine sonuçlar da üretecektir.

İzmir İklimine Uygun Elektrikli Otobüs

İzmir aslında otobüs üreticilerinin araçlarını test ettikleri kentlerden biridir. Coğrafi ve iklimsel olarak zorlu koşullara sahiptir. Brezilya'nın Rio kenti ve İzmir otobüs üreticilerini korkutan iki kenttir. Hava sıcaklığı yüksek olduğundan bu durum otobüslerdeki soğutma sistemlerini zorlamaktadır. Aynı zamanda kent içi yollardaki %17-18 gibi yüksek

Tablo 1- ESHOT Dizel Yakıt Tüketimi

Yıl	Yol (Milyon Kilometre)	Tüketim (Milyon Litre)	Ortalama Tüketim (Litre/km)	Ortalama Birim Fiyat (TL/litre)	Ortalama Maliyet (TL/km)
2018 (8 ay)	61,96	34,32	0,55	4,03	2,23
2017	101,31	51,17	0,51	3,36	1,70
2016	95,95	51,05	0,53	3,14	1,66
2015	91,29	48,05	0,53	3,27	1,63
2014	95,76	47,84	0,5	3,78	1,89
2013	95,09	47,14	0,5	3,72	2,01
2012	79,31	43,00	0,54	3,46	1,87
2011	80,49	43,25	0,54	3,14	1,69

Tablo 2-Elektrikli Otobüslerin Teknik Özellikleri

Motor	ZF-AVE 130 Model, Asenkron
Motor Max Güç	2x120 kW=240 kW
Batarya	Bozankaya, LiFePO4, Kuru
Batarya Kapasitesi	400Ah, 230kWh
Batarya Ağırlığı	2.300 kg
Maksimum Hız	70 km/h (Sınırlandırılmış)
Yolcu Kapasitesi	80 kişi
Tam Şarj Süresi	2-4 saat
Şarj Ünitesi Gücü	120 kW (Opsiyonel)
Şarj Tipi	Kablolu

eğim de otobüsleri zorlayıcı niteliktedir. Dizel yakıtlı otobüsler için bile zorlayıcı olan bu koşullara tam uyum sağlayan elektrikli otobüs temini için ihale şartnamesini hazırlarken oldukça titiz davranılmış, uzun çalışmalar sonucu İzmir iklimine uygun özgün bir teknik şartname hazırlanmıştır. Şartnamede hem Türkiye’de ilk defa tam elektrikli otobüs alımı gerçekleştirmek hedefinden ödün verilmemiş hem de bu otobüslerin ülkemizde üretilmesini sağlayacak bir ekosistem yaratılmasına katkı sağlamak için %100 yerli hedefi gözetilmiştir.

Pil teknolojisi, yolcu adedi ve menzil optimizasyonu dikkate alınarak günlük 250 kilometre menzile sahip olarak tasarlanan elektrikli otobüsler, tek bir tam şarj ile İzmir şartlarında en az 150 kilometre kesintisiz yol yapmaktadır. Son istasyonlarda ve aktarma merkezlerinde kurulan istasyonlardaki kısa süreli ara şarjlar ile asgari 250 kilometre yol yapabilmektedir. Bu menzil klima kullanımına ihtiyaç duyulmayan aylarda daha yükseğe çıkmaktadır. Elektrikli otobüslerin şarj edilmesi için ara duraklara konacak temassız şarj cihazları, pantograflar gibi çok farklı yöntemler mevcuttur. Ancak bu yöntemler, ilk kurulum maliyetleri oldukça yüksek olduğu için tercih edilebilir değildir. İzmir’in enerji alt yapısındaki sorunlardan bağımsız olabilecek şekilde basit fişli bir şarj yöntemi tercih edilmiştir.

Tablo 3-Elektrikli Otobüs Filosu Saha Verileri

Kullanımı Engellenen Akaryakıt	Taşınan Toplam Yolcu Sayısı	Çalışılan Hat Sayısı	Ortalama Sarfiyat (kWh/km)	Birim Fiyat (TL/ kWh, KDV Hariç)	Ortalama Tüketim (TL/km)
680.100 lt	4.517.265	27	1,04	0,34	0,35 TL

Otobüslerin Enerji İhtiyacı Güneşten Sağlanıyor

Kamu giderlerinin azaltılması ve kamu tasarruflarının artırılması ilkesini benimseyen İzmir Büyükşehir Belediyesi, çevreci yatırımlarının ve tasarruf tedbirlerinin sonuçlarını alırken yeni yatırımlar için de çalışmalarına son hızla devam etmektedir.

Nisan 2017’de 20 adet tam elektrikli otobüsleri ile İzmir halkına daha konforlu kent içi toplu ulaşım hizmeti sunmaya başlayan ESHOT Genel Müdürlüğü, bu araçlar için gerekli elektriğin tamamını atölye çatılarına kurduğu güneş

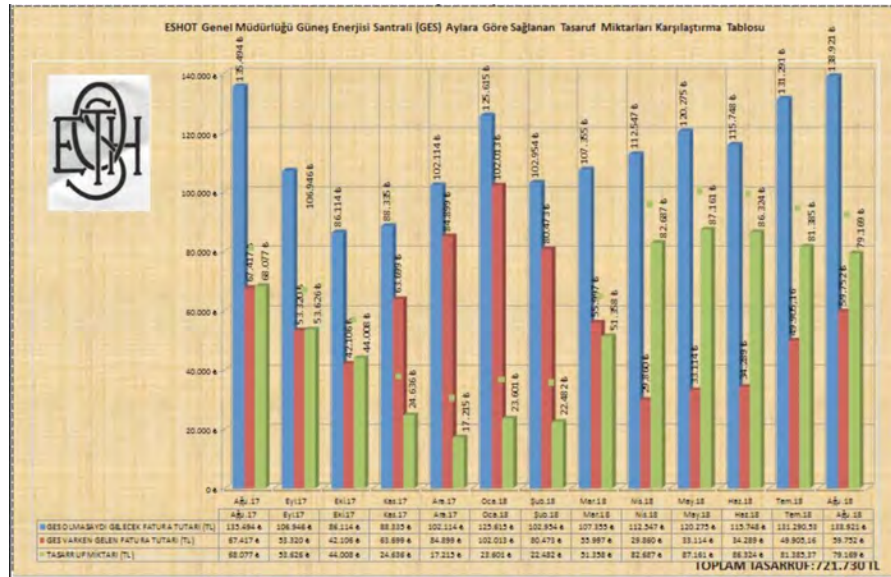
enerjisi santrali ile karşılamak-
tadır. 2017 yılının ağustos ayın-
da tam kapasiteyle çalışmaya
başlayan 1,38 MW gücündeki
güneş enerjisi santralinde üretilen
elektrik enerjisi ile geçen 13
aylık süreçte üretilen 1.500.000
kWh enerji karşılığında yaklaşık
722 bin liralık tasarruf sağlan-
mıştır.

Yapılan çevreci yatırımlar sonu-
cu, toplamda 2.559 ton karbon-
dioksit salımı engellenmiş olup
bu değer 64.175 ağacın filtre-
leyebileceği CO₂ miktarına eşit
durumdur.

Ayrıca fizibilite çalışmalarını ta-
mamlayan ve yıl sonuna kadar
proje onaylarını ve ihale hazırlık-
larını tamamlamak için harekete geçen ESHOT Genel Müdürlüğü Adatepe ve Çiğli garajlarına kuracağı toplamda 2 MW gücündeki güneş enerji santralleri ile kurumsal olarak tükettiği elektrik enerjisinin büyük bölümünü güneşten elde edecektir.

İki Büyük Ödül Birden

Geçtiğimiz yıl Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği UITP tarafından verilen Çevre ve Sürdürülebilir Gelişme Ödülü'ne layık görülen İzmir Büyükşehir Belediyesi

ESHOT Genel Müdürlüğü bu projeye ikinci kez ödül kazandı. "Sıfır Emisyonlu Toplu Ulaşım Projesi", Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin 2018 yılı En İyi Uygulama Yarışması'nın "Sağlıklı Çevre" kategorisinde 12 büyükşehir arasında birincilik ödülüne layık görüldü. Bu başarı ayrıca merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nin başkenti Washington'da bulunan Dünya Kaynakları Enstitüsünün dünyadaki en iyi 16 çalışmanın yer aldığı raporda da örnek olarak dünyaya duyurulacaktır.

Kent İçi Ulaşımında Bisikletin Önemi

Fuat VURAL*

Kent içi ulaşımında otobüs, minibüs, raylı sistemler, otomobil vb. araç türleri yanında bisikletin de önemli bir yolculuk türü olduğu bir gerçektir. Ülkemizde, Avrupa ve Asya ülkelerindeki kadar yaygın olmayan bisiklet kullanımının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması başta yerel yönetimler düşen bir görevdir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü tarafından 2015 yılında yayınlanan “Şehir İçi Bisiklet Yolları Kılavuzu” unda “Bisiklet; yakıt kullanmadan, sürücünün mekanik gücü ve pedal yardımı ile hareket eden motorsuz taşıttır. Bisiklet yolu ise; ulaşım, gezinti ve spor yapmak amacı ile yaya ve motorlu araç trafiğini aksatmadan bisikletlilerin emniyetli bir şekilde kullandığı yol” olarak tarif edilmektedir.

Bisiklet, zaman geçtikçe dünyada yaygın olarak kullanılan ulaşım araçları arasındaki yerini almış ve almaya da devam etmektedir. Ülkemizde Konya, Eskişehir, Antalya,

Sakarya, Kayseri, İzmir, İstanbul, gibi kentlerimizde bisiklet yolu çalışmaları bulunmakla birlikte yeterli düzeyde değildir. Oysaki bisiklet; çevre dostu, bütçe dostu, sağlıklı yaşam, sosyal yaşam ve trafik yönünden sayılamayacak kadar faydaları olan bir ulaşım türüdür.

Ülkemizde kentsel nüfus 1950 yılından 2017 yılına kadar giderek artmış ve 1950 yılında % 25.0 olan kentsel nüfus, 2017 yılında %86.6 yükselmiştir.

Kentsel nüfus artışına paralel olarak kent içi ulaşım da artmıştır. Artan kent içi ulaşımında bisikletin payı yok denecek kadar azdır. Oysaki Avrupa kentlerinde Kent içi yolculuklarda bisikletin payı % 20’ler düzeyindedir. Ülkelere göre yolculukların türlerine göre dağılımına bakıldığında Avrupa ülkelerinde oldukça yaygın olduğu görülmektedir (Tablo:1). Kent içi ulaşımında bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi halinde kentlerimize trafik sıkışıklığı, hava kirliliği, az maliyetli alt yapı

yatırımları, ekonomik katkı yanında kişi ve toplum sağlığına da büyük faydası olacaktır. 10. Kalkınma Planında, Kentsel Altyapı başlığı altında 983. paragrafta “Yaya ve bisiklet gibi alternatif ulaşım türlerine yönelik yatırım ve uygulamalar özendirilecektir” denilerek bisikletin önemi vurgulanmıştır. Ülkemizde spor amacıyla yaygın olarak kullanılan bisikletin, bir ulaşım aracı olarak da etkin kullanılmasının sağlanması gerekmektedir. Bu konuda bazı çalışmalar olmasına rağmen yeterli ölçüde toplum farkındalığının yaratılamaması ve altyapı yetersizliği sebebiyle ulaşım aracı olarak bisiklet kullanımı günümüzde hala istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Kentsel ölçekte ulaşım amaçlı bisiklet kullanımı, fiziksel aktiviteyi artırarak yaşam kalitesine katkıda bulunmaktadır. Bisikletin kentsel ölçekte ulaşım amaçlı kullanımının faydaları ekonomik, çevresel, sosyal ve sağlığın artırılması şeklinde gruplandırılabilir.

* Ulaşım Planlama ve Koordinasyon Şube Müdürü / Ulaşım Dairesi Başkanlığı / Ankara Büyükşehir Belediyesi

Tablo 1- Ülkelere Göre Yolculukların Ulaşım Türlerine Dağılım Oranları (%)

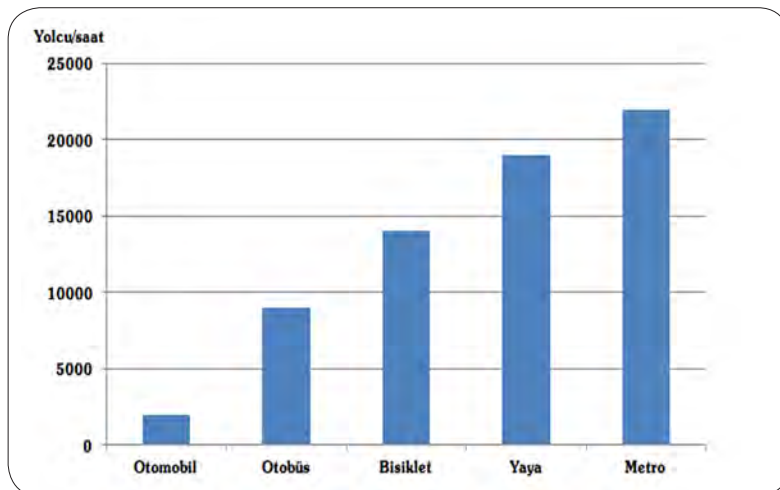
Ülke	Bisiklet	Yaya	T. Taşıma	Otomobil	Diğer	Toplam
Hollanda	30	18	5	45	2	100
Danimarka	20	21	14	42	3	100
Almanya	12	22	16	49	1	100
İsviçre	10	29	20	38	3	100
İsveç	10	39	11	36	4	100
Avusturya	9	31	13	39	8	100
İngiltere/ Galler	8	12	14	62	4	100
Fransa	5	30	12	47	6	100
İtalya	5	28	16	42	9	100
Kanada	1	10	14	74	1	100
A.B.D	1	9	3	84	3	100

Kaynak: Metropoliten Alanda Bisiklet Yolu Planlaması – Yüksek Lisans Tezi - Özcan ÇİFTÇİ - Haziran 2006

Bisikletin Avantajları

- Çevre Dostu: Bisiklet herhangi bir yakıt yakmadığı için son derece çevre dostu bir ulaşım aracıdır. Çevre kirliliğinin had safhaya çıktığı büyük şehirlerde, bisiklet kullanımı bu soruna alternatif bir çözüm olarak görülebilir.
- Bütçe Dostu: Bisiklet yakıt ile çalışmadığı için yakıt derdi yoktur. Bisiklet almak için yüksek meblağ ödemek gerekmez.
- Sağlıklı Yaşam: Bisikletle seyahat ederken her gün pedal çevirerek düzenli sporunuzu yapabilir bu sayede sağlıklı yaşayabilirsiniz.
- Sosyal Hayat: Bisiklet ile seyahat ederken çevrenizdeki görsel detayları görebilirsiniz. Seyahat sırasında çevrenizdeki insanlar ile iletişim kurabilir yeni arkadaşlar edinebilirsiniz.

Trafikteki Durumu: Bisikletler trafikte yer işgali ve park yeri konularında son derece ekonomiktir. Karayolu şebekesinde 3.5 m. genişliğindeki bir şeritte saatte otomobil ile 2000 yolcu geçebilirken, otobüsle 9000 yolcu, bisikletle 14000 yolcu, yaya olarak 19000 yolcu geçebilmektedir (Tablo:2, Grafik:1). Diğer bir ifade ile aynı yol genişli-

Grafik 1- 3.5 Metrelik Bir Yolda Yolculuk Kapasitesi (Yolcu/Saat)

ğindeki bir alandan bisiklet, otomobile göre 7 kat fazla yolcu taşıma kapasitesine sahiptir. Bisiklet, park alanlarını da daha verimli kullanmakta ve bir tek otomobilin park ettiği alana 16 bisikletin park etmesi mümkün olmaktadır.

Bisiklet Kullanım Özellikleri

Bisiklet, ulaşım özellikleri açısından otomobile benzeyen bir bireysel ulaşım aracıdır. Otomobil yolculuklarında olduğu gibi, bisiklet sürücüsü herhangi bir zaman tarifesine bağlı olmadan (otobüs, metro vb. toplu taşıma araçlarında olduğu gibi aracın kalkış ve geçiş saatlerini beklemeden) kendi istediği zamanda yolculuk yapabilmektedir. Sürücü güzergâhını kendi belirlemekte, otomobilde olduğu gibi kapıdan kapıya beklemesiz ve aktarmasız yolculuk yapabilmektedir. Bu özellikleri sayesinde bisiklet ulaşımı hızlı ve gecikmesiz seyahat imkânı sağlamaktadır. Bisiklet kullanımı bu soruna alternatif bir çözüm olarak önemli bir konumdadır. Beden gücüyle gerçekleştirildiği için ilave bir yakıt ve motor gerektirmemektedir.

Bisiklet enerji kullanımı açısından yaya da dahil olmak üzere tüm ulaşım türleri içerisinde enerjiyi en etkin kullanan araç olarak öne çıkmaktadır. Herhangi bir motor ve yakıt kullanmayan bisikletin çevreye olumsuz etkisi bulunmamakta; gürültü ve hava kirliliği yaratmamaktadır. Bisiklet, gerek hareket halinde gerekse durduğunda fazla bir alan gerektirmediği için hem karayolu platformu üzerin-

Tablo 2- 3.5 Metrelik Bir Yolda Yolculuk Kapasitesi (Yolcu/Saat)

	Yolcu	İndeks
Otomobil	2000	100
Otobüs	9000	450
Bisiklet	14000	700
Yaya	19000	950
Metro	22000	1100

Kaynak: T.C Kalkınma Bakanlığı Sürdürülebilir Kent İçi Ulaşım Politikaları ve Toplu Taşıma Sistemleri Karşılaştırması, Ağustos 2014, Yayın No:2891

de hem de park edildiğinde diğer taşıtlardan çok daha az düzeyde alan ihtiyacı ortaya çıkmakta, yol yüzeyleri ve park alanları çok daha verimli ve yüksek kapasitede kullanılabilir.

Bisiklet, kent içi ulaşımında düşük yatırım ve işletme maliyetinin yanı sıra çevreye dost, kısa ve orta mesafeli yolculuklarda kullanılabilir; hem kente, hem de kullanıcıya önemli kazanımlar sağlayan, kullanımının yaygınlaştırılması gereken ama şimdiye kadar ihmal edilmiş bir ulaşım aracı olarak ortaya çıkmaktadır.

Bisiklet Yolu Güzergah Tesbiti

Bisiklet yolu güzergâhı belirlenmesi sürecine dâhil edilen ölçütler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan “Şehir içi bisiklet yolları kılavuzu” nda belirtmiştir. Buna göre fiziksel, çevresel ve görsel ölçütler olarak üç ana başlık altında toplanmıştır. Fiziksel ölçütler; yolun fiziki koşullarını, çevresel ölçütler; kullanıcı sayısını, kullanım türü farklılıklarını, belirlenecek güzergâhın ulaşım sistemi ile bağlantısını, mülkiyet durumlarını, trafik yoğunluklarını, görsel ölçütler ise kullanıcının sürüş kalitesini, güvende hissetmesini ve çevresinde bulunan öğelerle ilişkisi olarak ifade edilmiştir.

Fiziki Ölçütler

- **Eğim:** Bisiklet kullanımı insan gücüne bağlı olduğundan topografyanın eğimli olması bisiklet kullanımını zorlaştırmaktadır. Kesintisiz ve rahat bir sürüş için %4'e kadar olan eğim, ideal eğimdir. Eğim arttıkça bisiklet kullanımı zorlaşmakta ve belirlenen güzergâhın tercih edilme oranı düşmektedir.
- **Yol Genişlikleri:** Bisiklet yollarının mevcut yollara yapılabilmesi için taşıt yolunun ilgili yönetmeliklerde belirtilen genişliğe sahip olması gerekmektedir. Aksi takdirde, bisiklet yolu yapımı için minimum genişlik sağlanamadığından, belirlenen gü-

zergâhın projelendirilerek hayata geçirilmesi zordur.

- **Fiziksel Durum:** Yol yüzeyinin kaplama türü ve yolun kullanılabilirlik durumu bisiklet kullanıcıları için önemli faktörlerden bir tanesidir. Kaplama türünün sürtünme katsayısının fazla olması, yol yüzeyindeki girinti çıkıntılar kullanıcı için caydırıcı etmenlerdendir. Bunun yanı sıra proje yapım maliyetini arttıran faktörlerdendir. Baca ve ızgaraların mümkün olduğunca bisiklet yol ve şeridinde bulunmamasına dikkat edilmelidir. Bisiklet yoluna paralel, bisiklet kullanıcıları için risk oluşturan ızgaralar yerine daha uygun ve güvenli ızgaralar kullanılmalıdır.

Çevresel Ölçütler

- **Arazi Kullanımı:** Bisiklet kullanımının günlük yaşama dahil edilip ulaşım amaçlı kullanılması hedeflendiğinden, bisikletliler tarafından yoğun olarak kullanılacağı düşünülen bölgelerde güzergâh tasarlanması gerekmektedir. Örneğin, günlük yaşamda kullanıcıların evlerinden alışveriş merkezlerine, okullara, ticaret yerleri ve ofislerin yoğun olarak bulunduğu bölgelere gidebilecekleri ön görülen, bu alanlardan geçen bir güzergâhın daha etkin kullanımı söz konusu olacaktır. Böylece gün içinde yapılan aktivitelerde bisiklet kullanımı artacaktır.
- **Kullanıcı Yoğunluğu:** Daha çok kişiye hizmet vermek amacıyla metrekareye düşen kişi sayısının güzergâh belirlenirken ele alınması gerekmektedir. Kullanıcı yoğunlukları, konut alanlarında yaşayan kişi sayısı, diğer arazi kullanım türlerinde ise çalışan sayısının hesaplanıp alana bölünmesi ile bulunmaktadır.
- **Ulaşım Sistemine Entegrasyon:** Bisiklet sadece kısa mesafeli bir ulaşım aracı olarak düşünülmemelidir. Bisiklet yollarının diğer ulaşım sistemlerine entegre edilmesi toplu taşıma sistemine ve bisiklet kullanımına karşılıklı yarar sağlamaktadır. Bisiklet kullanıcısı toplu taşıma ara-

cını kullanarak daha uzun mesafelere yolculuk yapma olanağı bulmaktadır. Ayrıca yürüyüş mesafesinde olmayan duraklara bisikletle ulaşım sağlanarak toplu taşıma araçlarının hizmet etki alanı artmaktadır.

- **Mülkiyet Durumu:** Bisiklet yolunun geçeceği güzergâh belirlenirken, kamu ve özel mülkiyet durumları da göz önünde bulundurulmalı ve ortaya çıkacak sorunlara çözüm geliştirecek stratejiler belirlenmelidir.

Görsel Ölçütler

- **Yapı Yükseklikleri:** Bisiklet yolculuğu süresince kullanıcının etrafındaki bina yükseklikleri hem görsel etki hem de sürüş kalitesi açısından önemli bir faktördür. Yüksek binaların bulunduğu bölgelerde binalar arasındaki mesafenin çokluğu kullanıcıya gideceği mesafenin çok uzak olduğu hissini verecektir. Ayrıca yüksek binalar arasında hava akımının engellenmesinden dolayı oluşacak rüzgâr bisiklet kullanıcısının sürüş kalitesini olumsuz yönde etkileyebilir.
- **Bina Nizam Durumu:** Belirlenecek güzergâh etrafındaki binaların duvar etkisi oluşturmaması, kullanıcının kendini koridor içinde gidiyor mu hissine kapılmasına ve güzergâhın tercih edilmemesine sebep olabilir. Bu yüzden, binaların nizam durumları görsel ölçütler açısından ele alınmaktadır.
- **Yeşil Alanlara Yakınlık:** Sürüş esnasında beton etkisi yaratan öğeler yerine görüş açısı içerisinde yeşil alanların bulunması koridor etkisinin kırılmasına ve daha huzurlu bir sürüş elde edilmesine neden olacaktır.

Bisiklet Yolu Projelendirilmesi

Bisiklet Yolları kullanıcıların ulaşım ihtiyaçlarını karşılamak ve trafik akış sistemi içerisinde kavşak ve yol ayrımlarındaki geçişleri güvenli bir şekilde sağlamak amacıyla öncelikli

olarak topografyanın uygun olduğu müsait yerlerde yapılır. Projelendirmede önemli bir konuda bisiklet park yerleridir. Bisiklet sürücülerinin bisikletlerini güvenli olarak bırakabilecekleri, aydınlatması olan, hava koşullarına dayanıklı, motorlu taşıt trafiğinden arındırılmış ve bisikletlerin toplu olarak park edebileceği alanlar olmalıdır. Projelendirmenin ve uygulamanın iyi tasarlanmadığı durumlarda gerek kullanım pratiği gerekse işlevselliği olmaz. Bu nedenle projelendirme önemli bir husus olarak düşünülmelidir. Bisiklet yollarının projelendirmesi konusunda 3 Kasım 2015 tarih ve 29521 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Şehir İçi Yollarda Bisiklet Yolları, Bisiklet İstasyonları ve Bisiklet Park Yerleri Tasarım ve Yapımına Dair Yönetmelik” ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mesleki Hizmetler Genel

Müdürlüğü tarafından 2017 yılında yayınlanan “Şehir İçi Bisiklet Yolları Kılavuzu” dokümanlarında projelendirme ve uygulama konusunda detaylı olarak genel ve teknik bilgiler verilmiştir.

Sonuç

Dünyada ve ülkemizde milyonlarca insan her gün bir noktadan bir başka noktaya seyahat ediyor. İnsanların gıdadan giyeceğe kadar onlarca farklı ihtiyacı çeşitli ulaşım araçları kullanılarak taşıyor ve tüketicilere ulaştırılıyor. Günümüzde, mal ve hizmetlere erişim için ulaşım araçlarının ne kadar ve hangi sıklıkla kullanıldığı, hesaplaması zor bir matematik problemdir. Artan nüfus ve kentsel alanların genişlemesi kişi başına düşen seyahat sayısını artırıyor. Ulaşım araçlarının gelişmesiyle kat edilen mesafeler de uzuyor. Bu

da hem yakıt, hem de hammadde tüketiminin artmasına neden oluyor. Uçak, tren, gemi, kamyon ve otomobil gibi birçok araç fosil yakıtlarla çalışıyor ya da kullandıkları elektrik fosil yakıtlardan sağlanıyor. Ulaşım sektöründe kullanılan araçların büyük bir kısmının petrole çalışıyor olması küresel iklim değişikliğine neden olan emisyonların artışına ve yerelde gürültüden ağır metal kirliliğine kadar birçok farklı çevre sorununa yol açmasına neden oluyor. Çevreye zarar vermeden yapıları, kullanım alanı ihtiyacının motorlu taşıtlara göre çok daha az olması, toplumun çoğu kesimi tarafından satın alınabilecek derecede ilk yatırım ve işletme maliyetleri sayesinde, hem kullanıcılarına, hem kente, hem de ülke ekonomisine sağladığı yararlar nedeni ile bisiklet kullanımı bir “kent içi ulaşım türü” olarak yaygınlaştırılmalıdır. Kentlerde çözümler, taşıtların hareketliliğini esas almak yerine, insanların hareketliliğini esas almalıdır.

Sonuç olarak, kent içinde bisiklet seyahatlerinin güvenliğini ve konforunun artırılabilmesi için ulaşım altyapısının bisikletlilere göre yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Kentte yapılacak küçük ve maliyeti düşük düzenlemelerle kent içi ulaşım sistemi bisiklet kullanımına uygun hale getirilebilir. Bu düzenlemeler ile bisiklet kullanımının yaygınlaştırılmasının ülke ekonomisine fayda getireceği aşikardır. Bu nedenlerle çevre dostu, bütçe dostu, sağlıklı yaşam, sosyal yaşam ve trafik yönünden sayılamayacak kadar faydaları olan bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması, dünyada olduğu gibi ülkemiz açısından da çok önemlidir.

Kaynakça

- <https://biruni.tuik.gov.tr/medas>.
- T.C Kalkınma Bakanlığı Sürdürülebilir Kent İçi Ulaşım Politikaları ve Toplu Taşıma Sistemleri Karşılaştırması, Ağustos 2014, Yayın No:2891
- <https://meslekihizmetler.csb.gov.tr>.
- <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/11/201511103-1.htm>
- Metropolen Alanda Bisiklet Yolu Planlaması – Yüksek Lisans Tezi - Özcan ÇİFTÇİ - Haziran 2006

Kardeş Şehir İlişkileri: Keçiören - Jambıl Örneği

Kardeş şehir ilişkileri, dünyanın farklı coğrafyalarında yer alan şehirlerin birbirleriyle olan kültürel, ekonomik ve siyasi bağlarını güçlendirmek amacıyla oluşturdukları uzun vadeli birlikteliklerdir. Ülkemizde de belediyelerimizin yurt dışı ilişkilerinde önemli bir araç olarak kullanılan kardeş şehir ilişkileri 5393 sayılı Belediye Kanunu ile mevzuattaki yerini almıştır. Kanunun 74'üncü maddesi ile belediyelere, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olma imkânı tanınmıştır. Buna göre ilgili izinleri almak suretiyle belediyeler yurt dışı ilişkiler kurabilmekte veya kardeş şehir protokolleri imzalayabilmektedirler. Ülkemizdeki 1398 belediyemizin hali hazırda 1.900 civarında kardeş şehir protokolü bulunmaktadır.

İskoçya'dan Lübnan'a, Senegal'den Tunus'a kadar dünyanın farklı coğrafyalardan 49 şehirle kardeşlik bağı kuran Keçiören Belediyesi, eğitimde, ticarete, kültürde ve turizmde var olan ilişkilere ivme kazandırmak amacıyla kardeş şehir ilişkisi kurduğu belediyelerle somut projeleri hayata geçirmektedir.

Dergimizin bu sayısında, Keçiören Belediyesinin 2016 yılında kardeş şehir protokolü imzalayarak tarihi, kültürel ve manevi bağlar geliştirdiği Kazakistan'ın Jambıl Belediyesi ile olan kardeş ilişkisini ele alacağız.

KEÇİÖREN

Tarihi 1200-1300 yıllarına kadar uzanan Keçiören'in adı ünlü Ankara keçilerin otlaklarının olduğu yer olarak tanımlanır. Ankara'nın kuzeyinde, fakat güneyi seyreden Keçiören, tarih boyunca verimli bağ ve bahçeleriyle dikkat çekmiş, bu nedenle 1905 yılında Ankara'nın ilk Ziraat Mektebi, Sultan 2. Abdülhamit tarafından bu arazide kurulmuştur. Keçiören, 1984 yılında ilçe olmuştur. Keçiören Belediyesinin hizmet alanı büyüklük olarak 156 km²'dir. Sınırları içinde 43 mahallesi olan Keçiören 903.565 nüfusa sahiptir.

JAMBIL

Jambıl, Kazakistan'ın bir eyaletidir. Merkezi Taraz'dır. Eyalet nüfusu 1.000.000 olup merkez şehir nüfusu 335.100'dür. Eyaletin Kırgızistan ve Özbekistan'la sınırları vardır. Ülke içinde de Karagandı eyaleti, Güney Kazakistan ve Almatı eyaletine komşudur. Toplam alanı 144.200 km²'dir. Balkaş Gölü eyaletinin kuzeydoğusundadır. Sovyetler Birliği döneminde merkez olan il, Kazak halk ozanı Jambıl Jabayev'den ismini almıştır.

Anadolu'dan Orta Asya'ya Kardeşlik Bağı

- 17 Ocak 2015 tarihinde Keçiören Belediyesi ve Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) iş birliğiyle Kazakistan ve Türkiye Dostluğu Konseri düzenlendi. Konserde Karagandı Tattimbet Kazak Halk Müziği Orkestrası ve Kazakistan Devlet Sanatçısı Bibigül Tölegenova sahne aldı.
- Keçiören Belediyesi tarafından yapılan ve ünlü Kazak şairi Ozan Süyünbay Aronuli'nin ismini taşıyan park 19 Haziran 2015 tarihinde hizmete açıldı. Aronuli'nin doğumunun 200. yılı anısına açılan park 100 kişilik oturma alanına sahip, enerji tasarruflu LED aydınlatma ile donatılan parkta 60 m uzunluğunda koşu yolu, spor aletleri ile çocuk oyun seti de bulunuyor.
- Keçiören Belediyesi, ünlü Kazak ozan ve atışma geleneğinin ustası Jambıl Jabayev'in doğumunun 170'inci yıl dönümü anısına 20 Haziran 2016 tarihinde bir sempozyum düzenledi.
- Kardeş ülke Kazakistan'ın bağımsızlığını ilan edişinin 25'inci yıldönümü nedeniyle Estergon Kalesi'nde 8 Aralık 2016 tarihinde bir program düzenlendi.
- 19-25 Mayıs 2016 tarihleri arasında Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim Programı kapsamında Kazakistan'dan gelen heyet Keçiören Belediyesince ağırlandı.
- Kazakistan'da "20. Yüzyılın Homeros'u" olarak görülen, Kazak Halk Edebiyatı'nın önemli ismi ve atışma geleneği ustası Jambıl Jabayev'in adı 12 Haziran 2017 tarihinde Keçiören'de bir sokağa verildi.
- Her yıl Ramazan ayının bereketini kardeş bir ülkede kurduğu iftar sofrasında paylaşan Keçiören Belediyesi, Kardeşlik İftarı'nı 24 Haziran 2017 tarihinde Kazakistan'ın Türkistan şehrinde gerçekleştirdi.
- 17 Temmuz 2017'de Türkiye ve Kazakistan arasındaki diplomatik ilişkilerin 25.yılı nedeniyle Süyünbay Sazı Kazak Topluluğu Keçiören'de bir konser verdi.
- 11 Ekim 2017 Türk Dünyasıyla güçlü ilişkiler kuran Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in kararnamesi ile "Kazakistan'ın Bağımsızlığının 25. Yıl Jübile Madalyası'na layık görüldü. Madalya, kültürel ve ülkeler arası ilişkilere katkı sağlayan devlet adamlarına verilmektedir.
- 12 Haziran 2017 tarihinde düzenlenen 8. Uluslararası Ramazan Etkinlikleri çerçevesinde Keçiören Estergon Türk Kültür Merkezi'nde Kazakistan Kültür Evi'nde Kazak kültürü ile geleneklerinin tanıtıldığı Kazakistan Kültür Evi açıldı.
- Türkiye ve Kazakistan diplomatik ilişkilerinin 25. yılına ithafen Keçiören Belediyesinin ev sahipliğinde 20 Ekim 2017 tarihinde "Kazakistan Kültür Günleri" düzenlendi.
- 19 Şubat 2018 tarihinde Doğumunun 125. yılında ünlü Kazak şair Mağcan Cumabayev adına Keçiören Belediyesi tarafından yapılan anıt törenle açıldı.
- 25 Mayıs 2018 tarihinde Keçiören Belediyesi Necip Fazıl Salonunda Kazak yazar Berdibek Sokpakbayev'in kaleme aldığı "Benim Adım Koca" kitabının Türkçe tercümesi ve Türkçe altyazılı "Benim adım Koca" adlı filmin tanıtımı düzenlendi.
- 26 Mayıs 2018 tarihinde Ankara'da düzenlenen Astana günlerinde Kazakistan'dan gelen sanatçı ve halkoyunları ekipleriyle Kazak kültürü tanıtıldı.
- 30 Ağustos 2018 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Zafer Bayramı ve Kazakistan Cumhuriyeti Anayasa Günü Jambıl'da düzenlenen törenle kutlanırken Jambıl ilçe merkezi Uzunağaç Kasabasında Keçiören Caddesi'nin açılış etkinliği gerçekleştirildi.

Ankara Büyükşehir Belediyesinden Yaşlılara Şefkat Eli

“Şu geniş dünyaya sığmayan gönül, şimdi bir odaya kapanıp kaldı.” diyerek yaşlılığın yalnız ve soğuk yüzünü anlatır Aşık Veysel dizelerinde. İnsanları yaşlılık konusunda karamsar yapan yaşlanmak değil, yalnız kalmak ve toplumdaki soyutlanmaktır çoğu zaman. Belediyelerimiz son yıllarda yaşlılarımızı bu karamsarlıktan uzak tutmak, hayatlarının en hassas yıllarını daha konforlu ve huzurlu kılmak için önemli çalışmalar hayata geçiriyor. Sağlıktan, temizliğe, kültürel faaliyetlerden manevi desteğe kadar her alanda yaşlılarımızın yanında olan belediyelerimiz, sosyal belediyeçilik anlayışından hareketle yaşlılarımızın adeta “kimsesi” oluyor.

İller ve Belediyeler Dergisi olarak bu sayımızda belediyelerimizin yaşlı hemşehrilerine yönelik hizmetlerini okurlarımıza duyurmak istedik. Bu sayımızda Ankara Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığının yaşlı hizmetlerini okurlarımız için araştırdık.

Ankara Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 1994 yılında kurulan **Yaşlılara Hizmet Merkezi**, 60 yaş üstü üyelerin rahat, huzurlu ve kaliteli bir yaşlılık dönemi geçirebilmesi için hizmet verirken evde gündüz bakım modeliyle Başkent’te yaşayan yaşlı vatandaşların yaşamını kolaylaştırıyor.

Başkentli yaşlıların günlük yaşamlarını huzurlu ve mutlu geçirebilmeleri için sunulan hizmetler hakkında bilgi almak üzere **Ankara Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Daire Başkanı Adnan Şeker**’i makamında ziyaret ettik ve sunulan hizmetlerin detaylarını kendisinden öğrendik.

Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığınızın sunduğu hizmetler nelerdir?

Ankara il sınırlarımızda yaşayan ihtiyaç sahibi engelliler, yaşlılar, kimsesizler, kadınlar ve çocuklar için hizmet veriyoruz. İhtiyaç sahibi 170.000 ailemiz var. Ailelerimize gıda, kömür, giysi ve eşya yardımları yapıyoruz. Bunun içinde Suriyeli misafirlerimiz de var.

Yaşlı Hizmet Merkezinden bahsederseniz, hangi faaliyetleri yürütüyorsunuz?

Yaklaşık 20 yıldan beri faaliyette olan merkezimiz Ankara’da yaşayan yaşlı, yalnız, ihtiyaç sahibi, kendine bakacak gücü olmayan, maddi veya manevi olarak bakıma ihtiyacı olan vatandaşlarımıza destek oluyor. Şu anda yaklaşık 56.000 civarında yaşlı üyemiz var hizmet ettiğimiz.

Yaşlılarımıza evde temizlik hizmeti veriyoruz. Bize müracaat ediyorlar, uzmanlarımız yaşlı vatandaşımızın evine giderek incelemesini yapıyor ve bir rapor çıkıyor. Eğer geliri asgari ücretin altındaysa ve yalnız yaşıyorsa yardımlardan faydalanabiliyor. Üstünde olursa yine bir değerlendirme kriterleri var; ev kirası, diğer giderler gibi.

Randevu sistemine göre evlerine ayda bir defa giderek temizlik hizmeti yapılıyor. Tabii sağlıkla ilgili yine doktorumuz, hemşiremiz kan, şeker, tansiyon ölçümleri yapıyor, genel sağlık muayenesi yapıyor. Bunların acil durumuna göre ilgili hastanelere yönlendirme yapılıyor. Yine ayda bir defa psikoloğumuz ve sosyoloğumuz gidiyor, sıkıntısı olanları dinliyor. Hizmetlerden sonra başka bir ekibimiz tarafından memnuniyet anketleri yapılıyor.

Yemek yapımı hizmetimiz var. Haftalık gidiliyor ve evde malzemesi varsa 2-3 günlük yemek yapılıyor.

Tatil kampları için zaten yoğun bir talep var, kura çekiyoruz. Akçakoca’da 150, Kesikköprü’de 250, Akçay Altınoluk’ta ise 250 kişilik kamplarımız var. Buralardan yaşlılarımız yılda bir kere 7 gün ücretsiz olarak faydalanabiliyor. Ulaşımını da biz otobüslerimizle sağlıyoruz.

Akülü ve tekerlekli sandalyeye ihtiyaç duyan yaşlılarımıza doktor raporuyla uygun görüldüğü takdirde araçları ücretsiz temin ediyoruz. Gıda, ekme, giysi yardımlarımız var. Yaşlı lokallerimizde müzik kulüpleri, sinema günleri, masa tenisi ve bilardo gibi birçok aktiviteler tertip ediliyor.

Yaşlılarımıza son görevimiz olan cenaze hizmetlerinde de destek oluyoruz. Yaşlılarımızın cenazelerinde sokaklarında taziye çadırı kuruyor, lokum, gül suyu, börek, sıcak içecek ikram ediyoruz. Çok memnun oluyorlar. Onların memnuniyetini görmek bizleri de çok mutlu ediyor.

Kaç kişilik bir ekiple çalışıyorsunuz?

Yaklaşık 250 kişilik yaşlılara hizmet eden ekibimiz var. Evde bakım, temizlik hizmetlerimizi yapan 70’e yakın aracımız var.

İhtiyaç sahibi kişilerden nasıl haberdar oluyorsunuz?

Büyükşehirde meclis üyelerimiz, muhtarlarımız, sivil toplum örgütleri, kaymakamlıklar çalışıyoruz. Özellikle mahalle muhtarlarımız haber veriyor. Mavi Masamıza da geliyor bununla ilgili talepler.

Deneyimlerinizden yola çıkarak diğer belediyelerimize yaşlı hizmeti konusunda neler önerirsiniz?

Öncelikle halka inmek gerek. Neler istediklerini, eksiklerinin neler olduğunu sormalıyız. Bu işi gönül işidir, severek çalışmak çok önemli.

Evde Sağlık ve Temizlik Desteği

Tek başına yaşayan ya da sağlık durumu nedeniyle evini temizlemekte zorlanan yaşlı vatandaşları yalnız bırakmayan Büyükşehir Belediyesi, vatandaşlara ücretsiz günlük temizlik hizmeti sunuyor. Evlere bakım-onarım hizmeti götüren Yaşlılar Bakım Merkezi, ihtiyaca göre; kapı kol-ları, musluk tamiri, elektrik tamiri ve ampullerin değiştirilmesi, kırılan mobilyaların onarımı, boya-badana gibi birçok konuda da tadilat des-teği sunmayı sürdürüyor. Bakıma muhtaç, fiziksel yeterliliği olmayan yaşlıların beden temizliği ile saç ve sakal tıraşı, tırnak kesimi ve vücut bakımları da sunulan hizmetler arasında yer alıyor. Ayrıca yaşlılar ev-lerinde ziyaret edilerek tansiyon ölçümü, şeker kontrolü, genel sağlık muayeneleri yapılıyor ve ihtiyaç duyanlara psikolojik destek sağlanı-yor.

Başkentli Yaşlılara Ücretsiz Seyahat

Büyükşehir Belediyesi tarafından verilen EGO serbest ulaşım kartı ile 65 yaş üzeri yaşlılar günün her saatinde Başkent'te istedikleri yere üc-retsiz olarak gidebiliyorlar. Yaşlılar ayrıca, şehir içi ve dışına ücretsiz düzenlenen çeşitli etkinliklerle de tarihi yerleri, doğal güzellikleri gör-menin tadını çıkarıyor. Tatil yapma imkânı olmayan Başkentli yaşlılar denizin doğayla buluştuğu kamplarda yılların yorgunluğunu atıyor.

Yeni Teknolojilere Ayak Uyduruyorlar

Ankara Büyükşehir Belediyesi Yaşlılar ve Gençler Bilgi Erişim Merke-zinde yaşlılara ücretsiz olarak sunulan bilgisayar, internet, akıllı telefon ve yabancı dil kursları büyük ilgi görüyor. Yaklaşık 1.500 üyesi bulu-nan merkez özellikle kış aylarında günde ortalama 150 misafiri ağırlı-yor. Cinnah Caddesi üzerindeki Kırkpınar Alt Geçidi'nde hizmet veren merkezde yaşlılar, temel bilgisayar programlarının yanı sıra tablet ve akıllı telefonları ile Facebook, Twitter, Whatsapp ve Skype gibi popü-ler internet uygulamalarını kullanmayı da öğreniyor. Yaşlı vatandaşlar artık kimseden yardım almadan kâh uzaktaki çocukları ve torunla-ryla görüntülü konuşuyor, kâh günlük haberlere, yemek tariflerine ve sağlık bilgilerine ulaşıyor. Merkezde verilen kursların yanı sıra üyeler için ücretsiz pek çok seminer, gezi, turnuva ve sergi de düzenleniyor.

Cengiz Köprülü: Ben emekli banka müdürüyüm. Torunlarımız çocuklarımız bizlere bilgisayar öğ-retmiyordu. Burayı duyunca koşa koşa geldik. Eski arkadaşlarımızı bile bulduk burada. Çayımız, kah-vemiz, değerli hocalarımız var. An-kara içi ve dışı geziler yapıyoruz. Ben emekli olmadan önce banka-larda kart sistemi vardı bilgisayar-lar sonradan çıktı. Burası bir terapi merkezi, biz burada yaşıyoruz.

Suphi Bayatlı: Emekli inşaat mü-hendisiyim. Kerküklüyüm. Burada çok güzel şeyler öğreniyoruz. Ar-kadaşlar ediniyoruz. İnsanın mu-

hakkak eksik yönleri oluyor, onları tamamlamaya gayret ediyoruz. Teknoloji çok hızlı ilerliyor, ayak uydurmak kolay değil. Burayı bir arkadaşımın duymuştum, çok sevdim, düzenli olarak geliyorum. Öğretmenlerimiz güler yüzlü ve sa-bırlı.

Suna Kiper: Emekli öğretmenim. Buraya gelip iletişimle ilgili bilgiler ediniyorum. Başta belediyemize çok teşekkür ediyorum. Neler yap-mıyoruz ki burada; arkadaşlarla bir araya geliyoruz, sohbetlerimiz olu-yor, bilmediğimiz konuları öğreni-yoruz, birbirimize destek oluyoruz.

İyi ki böyle bir yer var. En büyük şansım evimin buraya yakın olması.

Ahmet Alan: 2015 yılından beri buraya geliyorum. Çok memnu-num. Hocalarımız çok değerli. Gö-nül bağı kurduk hocalarımızla. Bu-rada farklı aktivitelerimiz var; gezi turları, doğum günü kutlamaları ... Bir aile gibiyiz.

Fadime Güler: 5 yıldır buraya üyeyim. Arkadaşlarımın hepsi sevgi ve saygı dolu insanlar. Arkadaşlığı, sevgiyi öğrendim burada teknoloji-den önce. Bilgisayar kullanamıyordum artık çok rahat kullanıyorum. Herkese tavsiye ediyorum.

Belediyeler Açısından Vektör (Haşere) Mücadelesinin Bazı Temel Sorunları

Prof. Dr. Hüseyin ÇETİN*

Çevremizde yaşayan bazı böcek, akar ve kemirgen türleri parazitli veya hasta bir canlıdan, sağlam bir canlıya hastalık etmenlerinin (bakteri, virüs, mantar vb.) bulaşmasına neden olabilmektedir. Bu türdeki canlılara vektör canlılar (haşereler) denilmektedir. Ülkemizde geçmişten günümüze çok iyi bilinen sıtma hastalığı sivrisineklerin, son yıllarda sıklıkla görülen Kırım Kongo Kanamalı Ateşi hastalığı kenelerin, her yıl 2000'den fazla vaka ile görülen şark çibani hastalığı yakarca veya tatarcık olarak bilinen sineklerin vektörlük yaptığı hastalıklar arasında yer almaktadır. Yerleşim yerlerinde en sık rastlanan diğer vektör türlere ev sinekleri (halk arasında karasinek olarak bilinir), hamamböcekleri, pireler ve fareler örnek verilebilir.

Belediyeler sorumluluk alanları içerisinde halk sağlığını tehdit etme

riski taşıyan bu canlılarla mücadele etmekle yükümlüdürler. Yürütülen vektör mücadele çalışmalarında öncelik sivrisineklere verilmekle birlikte son yıllarda vektör mücadelesi için temin edilen ürünler arasında kenelere, yakarcalara, karasineklerle, hamamböceklerine ve kemirgenlere karşı kullanılan ürünlerin de yer aldığı görülmektedir.

Belediyeler tarafından yürütülen vektör mücadele çalışmaları kültürel, kimyasal, biyolojik ve mekanik yöntemler kullanılarak entegre bir şekilde yapılmaktadır. Bu çalışmalar kapsamında sivrisinek, karasinek ve hamamböceği gibi zararlıların dinlenme, gizlenme ve üreme alanlarında da mücadele yapılmaktadır. Biyolojik mücadele kapsamında süs havuzları ve sera sulama havuzları gibi kapalı su sistemlerinde balıklandırma çalışmalarının ya-

pılması ve bakteri preparatlarının uygulanması, mekanik mücadele kapsamında kanal ve kanaletlerdeki durgunlukların giderilmesi, çöplerin düzenli toplanması, gübre depolama alanlarının oluşturulması, foseptik kapaklarının onarılması ve kimyasal mücadele kapsamında üreme kaynaklarının ilaçlanması (biyosidal ürün uygulama) gibi temel uygulamalarla mücadelede başarı sağlanabilmektedir. Ahırların, hayvan barınaklarının, mezbahaların, çöp depolama alanlarının, sığınakların, yağmur suyu kanallarının, foseptiklerin ve logar sistemlerinin düzenli kontrolü ve ilaçlanması ile birçok vektör (haşere) ile mücadele yapılmaktadır. Ayrıca bazı belediyeler tarafından kültürel mücadele kapsamında personelle, öğrencilere, muhtarlara, din görevlilerine ve işyerlerine yönelik seminerler dü-

* Fen Fakültesi / Biyoloji Bölümü / Akdeniz Üniversitesi

zenlenmekte, haşereler konusunda bilgilendirici broşür ve afişler dağıtılmaktadır.

Yapılan çalışmalar oldukça başarılı olmakla birlikte belediyeler tarafından yürütülen mücadelede kullanılan ürünlerin satın alınması, depolanması ve uygulanması sırasında aşağıda belirtilen problemlerle zaman zaman karşılaşmaktadır.

Yerel seçimlerden sonra belediyeler bünyesinde vektör mücadelesi çalışması yürüten bazı birimlerde sorumlu birim amirlerinin ve teknik ekiplerin değişmesi durumu maalesef ki ortaya çıkmaktadır. Bu durum özellikle nisan ve mayıs aylarında sıcaklığın artması ve günlerin uzaması ile popülasyonlarının artması bakımından vektör canlılar için oldukça uygun bir ortamın oluşmasına neden olacaktır. Bu sebeple yerel yönetimlerin gelecek yılları dikkate alacak şekilde teknik şartnamelerini hazırlayarak vektör mücadelesi için gerekli personel, ekip, ekipman ve ilaçları (biyosidal ürün) temin etmeleri gerekmektedir. Hatta belediye bulunmayan beldelede sivrisinek ve yakarca mücadelesi yapan İl Sağlık Müdürlüklerine bağlı olarak çalışan sıtma savaş birimlerinden altyapı ve bilgi desteği alınmalıdır.

Söz konusu birimlerde çalışan personelin eğitiminin düzenli olarak gerçekleştirilmesi, vektör üreme kaynaklarının düzenli olarak haritalanması personel değişikliği nedeniyle ortaya çıkabilecek sorunları belirgin şekilde azaltacaktır. Belediyeler bölgelerinde kullandıkları biyosidal ürünleri (ilaçları) test edebilmek için küçük veya orta ölçekte birer laboratuvar kurmalı ve bu laboratuvarıda görev alacak personel Sağlık Bakanlığı ve üniversitelerden alınacak teknik destekle yetiştirilmelidir. Laboratuvar personeli tarafından belediye sınırlarında hangi vektör (haşere) türlerin bulunduğu araştırılmalı, zaman zaman sorumluluk alanlarındaki üreme kaynaklarından toplanacak sivrisinek ve karasinek gibi vektör türlerine karşı kullanılan ilaçların (biyosidal ürün) etkili olup olmadığı, direnç gelişip gelişmediğini test edilmelidir. Birçok belediye tarafından hazırlanan teknik şartnamelerde Dünya Sağlık Örgütü tarafından önerilen maksimum ve minimum doz oranları dikkate alınmaktadır. Ancak ülkemizde yapılan bazı çalışmalar kullanılan birçok ürüne karşı direnç geliştiğini açıkça ortaya koymakta ve bazı bölgelerde Dünya Sağlık Örgütü tavsiye dozları çalışmamaktadır. Bu sebeple belediyeler kendi aldıkları ürünlerin bölgesel kullanımlarını denetlemeli, fazla veya yanlış doz uygulamalardan kaçınmalıdır. Teknik şartnameler hazırlanırken ürünün maliyetinden çok kalitesini ön plana çıkaracak şekilde şartlar konulmalıdır.

Sağlık Bakanlığı tarafından, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından vektör kontrol hizmetinde çalışan personele 'biyosidal ürün uygulayıcısı eğitimi' alma

zorunluluğu getirilmiştir. Belediyelerin vektör kontrol hizmetinde çalışan işçilere bu eğitimi aldirmaları gerekmektedir. Eğitim vektör mücadelesinde etkinliğin artırılması ve çevrenin korunması açısından önem arz etmektedir. Bu sayede yanlış doz uygulamalarından kaynaklanan ekonomik kayıplar ortadan kalkacak, işçiler ve çevre korunacaktır.

Ülkemizde Aralık 2012'de yürürlüğe giren Kanun'la bazı il belediyeleri büyükşehir belediyesi vasfını kazanmış, 30 büyükşehir belediyesinin ise sınırları il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Bu durum vektör mücadelesinin çalışmalarına olumlu şekilde yansımıştır. Daha önceleri birçok ilçe belediyesi tarafından yürütülen çalışmalarda belediyelerin birlikte hareket etmemeleri ve bazılarının ise hiç veya yetersiz vektör mücadelesi çalışması yürütmesi haşerelerin (vektörler) belediye sınırı içerisinde üreyip geliştikten sonra diğer belediye sınırları içerisinde yaşayan halkı rahatsız etmelerine neden olmaktaydı. Bu sebeple vektör mücadelesi çalışmaları il genelinde bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Unutmamak gerekir ki sivrisinek gibi birçok vektör kısa sürede aktif veya pasif olarak kilometrelerce yol kat edebilmektedir. Artık hemen hemen her büyükşehir belediyesi ve şehir belediyesi vektör mücadele hizmetini tek elden yürütmektedir.

Ayrıca önümüzdeki yıllarda kurban bayramlarının yaz aylarına denk geliyor olması, kene, pire ve karasinek gibi birçok vektör açısından daha elverişli ortamların

oluşmasına neden olacaktır. Bu durumda özellikle sineklerin taşıyabileceği tifo, kolera ve dizanteri gibi hastalıkların artması muhtemel bir durumdur. Kesim yapılan hayvanlardan açığa çıkan iç organlar ve sakatatların ve gübrelerin geliş güzel ve dağınık şekilde bırakılması belediyelerin haşere kontrol çalışmalarındaki yükünü arttırmaktadır. Bu dönemde hayvan hareketliliği fazla olacağından sektörler arası işbirliğinin artırılması ile mücadele programlarının oluşturulması gerekmektedir. Belediyeler tarafından adaklık ve kurbanlık satışı yapılan bölgelerde ortaya çıkabilecek sorunların engellenmesi açısından gübrelerin düzenli toplanıp üstlerinin kapatılması, hayvan atıklarının uygun şekilde imha edilmesi ve çöp konteynırlarının düzenli temizlenip ilaçlanması gerekmektedir. Belediyelerin temizlik işleri müdürlükleri, sağlık işleri müdürlükleri ve veteriner işleri gibi müdürlükleri koordineli şekilde çalışmalıdır.

Belediyeler tarafından temin edilen ve mücadelede kullanılan ürünlerin büyük bir çoğunluğu herhangi bir kontrol prosedürüne tabi tutulmamaktadır. Piyasa denetimi ve gözetiminin de yetersiz olması sebebi ile bazı durumlarda kullanılan ürünlerin kalitesi ile ilgili olumsuzluklarla karşılaşmaktadır. Bu sebeple belediyeler ilgili ürünlerin kimyasal analiz ve etkinlik testlerini ya kendileri yapmalı ya da Sağlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş referans bir kurumda yaptırmalıdır. Bu durum ürünün satın alınmasına ilişkin teknik şartnamelere de yansıtılmalıdır. Ayrıca yaz aylarında gün sıcaklığının 40-45 °C derecenin üzerinde olduğu veya kış ayların-

da +4 °C derecenin altına düştüğü bazı bölgelerimizde haşere mücadelesinde kullanılan ürünlerin saklandığı depo koşullarının iyi havalandırılan, serin (oda sıcaklığı) ve direk güneş ışığı almayan ortamlar olması sağlanmalıdır. Aksi takdirde ürünler çok kısa sürede bozulma ve etkinliklerini kaybetme riski ile karşı karşıya kalacaktır.

Birçok belediye vektör mücadele çalışmalarını genellikle geceleri sivrisineklere karşı yapılan ULV (soğuk sisleme) çalışmaları ile sınırlamaktadır. ULV çalışmalarının sivrisineklerle mücadeleye katkısı az olmakla birlikte; ülkemizin Akdeniz, Güneydoğu Anadolu ve Ege bölgelerinde yakarca-tatarecik popülasyonlarının kontrolündeki desteği oldukça fazladır. Ancak geceleri geç vakitlere kadar yapılan bu çalışmalarda kullanılan cihazların çoğunun kalibrasyonları yapılmamakta/yapılamamakta, kullanılan ürünlerin uygulanan alana göre dozajları ayarlanmamaktadır. Bazen rüzgârlı ve yağışlı havalarda dahi uygulama yapılmaktadır. Bu nedenle vektör mücadele çalışmalarında ergin mücadelesi çalışmaları yanı sıra larva mücadele çalışmalarına ağırlık verilmesi, doğru zamanda ve uygun ortama uygulama yapılması sağlanmalıdır. Larva mücadelesinin ön planda olduğu entegre mücadele çalışmalarında maliyetler azalacak, başarı belirgin şekilde artacaktır. Larva mücadele çalışmalarındaki maliyet daha az ve başarı oldukça yüksek olduğundan belediyelerde çalışan personellerin larva mücadelesi çalışması ağırlıklı olarak teşvik edilmelidir. Çevre ve insan sağlığının korunması ve maliyetlerin azaltılması açısından bu durum büyük öneme sahiptir.

Sonuç olarak, burada belirtilen bazı mevcut sorunların yanı sıra çok daha fazla problem vektör mücadelesi yapan belediyeleri zorlamaktadır. Yapılacak vektör mücadele çalışmalarında belediyeler ve üniversiteler gibi farklı kurumların ortak olarak çalışması, belediye bünyesinde faaliyet gösteren park ve bahçeler, veteriner işleri, sağlık işleri ve çevre sağlığı gibi farklı birimlerin koordineli çalışmalar yürütmesi gerekmektedir. Belediyelerin yapacağı çalışmalar da bilimsel düşüncüyü ön plana çıkarmaları, personel eğitmeleri ve aldıkları ürünleri test etmeleri bölgesel olarak vektör mücadelesinin sağlıklı yürütülmesine katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Çetin H. Antalya Kenti Sivrisinek (Diptera: Culicidae) Türleri, Yaşama Alanları ve Savaşmalarına İlişkin Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi. 2003, 85 syf. ■ Cetin H, DeChant P, Yanikoglu A. Field trials with tank mixtures of *Bacillus thuringiensis* subsp. *israelensis* and *Bacillus sphaericus* formulations against *Culex pipiens* L. (Diptera: Culicidae) larvae in septic tank water in Antalya, Turkey. *Journal of the American Mosquito Control Association*, 2007, 23 (2), 161-165. ■ Koc S, Oz E, Erdogan G, Yanikoglu A, Cetin H. Synthetic pyrethroid resistance in housefly, *Musca domestica* L. (Diptera: Muscidae), from the solid waste collection facility of Varsak. *Fresenius Environmental Bulletin* 2012, 21: 3424-3426 ■ Ser Ö, Çetin H. Antalya İlinde 2001 ile 2011 yılları arasındaki sıtma vakalarının değerlendirilmesi. *Türkiye Parazitoloji Dergisi (Acta Parasitologica Turcica)* 2012, 36: 4-8. ■ Çetin H, Koçak O. Belediyeler Açısından Vektör Mücadelesinin Temel Sorunları. II. Ulusal Vektör Mücadelesi Sempozyumu, Antalya, Türkiye, 6-9 Kasım 2014, 42. ■ Çetin H. Türkiye’de Vektör Mücadelesinin Temel Sorunları, 18. Ulusal Parazitoloji Kongresi, 29 Eylül-5 Ekim 2013, Denizli, Türkiye. ■ Çetin H. Vektör mücadelesinde kullanılan yöntem ve ekipmanlar, Vektör Artropodlar ve Mücadelesi, Özbel Y, Ed., Türkiye Parazitoloji Derneği, İzmir, ss.497-504, 2017 ■ Çetin H. Kent Zararlıları, Biyoloji, Ekoloji ve Mücadele Yöntemleri (Vektörler ve diğerleri), Yıldız Ofset, ANTALYA, 2016 ■ Ser Ö., Çetin H. Pestisitlerin Vektör Mücadelesinde Kullanımları, Türkiye Klinikleri Veteriner Bilimleri-Farmakoloji ve Toksikoloji Özel Dergisi, vol.2, pp.26-34, 2016

Gagavuz Öğrencilerden Birliğimize Ziyaret

Moldova Cumhuriyeti Gökoğuz Yeri Özerk Bölgesi'nden öğrenci ve öğretmenlerden oluşan bir heyet 14 Ağustos tarihinde Birliğimize bir ziyaret gerçekleştirdi.

Heyeti kabul eden Genel Sekreter Hayrettin Güngör, Birliğimizin ulusal dış politikamız çerçevesinde özellikle tarihi ve kültürel geçmişimiz olan Moldova Cumhuriyeti Gökoğuz Yeri Özerk Bölgesi yerel yönetimleriyle işbirliklerini önemseydiğini belirterek Birliğimiz ve belediyelerimiz tarafından Gökoğuz Özerk Bölgesi'nde yapılan çalışmalara değindi. İki ülke yerel yönetimleri arasındaki ilişki ve işbirliklerinin geliştirilmesine vurgu yapan Güngör, Türkçe dilinin Gagavuz gençleri tarafından öğrenilmesinin bu ilişkilere ivme kazandıracağına inandığını ifade etti. Heyet Başkanı Anna Stoletneia ise iki ülkenin ortak dil ve kültüre sahip olduğunu hatırlatarak Türkçe'nin yeni nesile aktarılması hususunda Birliğimizden destek bekladiklerini söyledi.

Tunus Kardeşlik Derneğini Birliğimizde Ağırladık

Tunus Kardeşlik Derneği, Tunusder Başkanı Sihem Mohammed ve beraberindeki heyet 3 Ağustos tarihinde Birliğimize bir ziyaret gerçekleştirdi.

TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör ile görüşen heyet, iki ülke yerel yönetimleri arasındaki işbirliklerini geliştirmek ve kardeş şehir ilişkilerinin daha etkin hale getirilmesi amacıyla değerlendirmelerde bulundu.

Ziyarete Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatı ile 2013 yılında imzalanan Kardeş Kent Protokolü'ne değinen Güngör, 2013 yılından bu yana iki ülke arasında çok yakın ilişkiler kurulduğunu hatırlattı. İki ülke arasındaki var olan 28 kardeş şehir ilişkisinin gözden geçirilmesi gerektiğini söyleyen Güngör, kardeş şehir ilişkisi olan belediyelerle tekrar bir araya gelinip 3 konuda işbirliği hedeflenmesi ve bu doğrultuda protokolün takibini yapacak bir izleme grubunun oluşturulması gerektiğini ifade etti.

Romanlara Açılan Pencere

Isparta’da yaşayan Roman vatandaşların toplumsal hayata ve iş gücü piyasasına katılımını artırmak ve istihdamda farkındalık yaratmak üzere hazırlanan ve geliştirilen Romanlara Açılan Pencere Projesi, Roman vatandaşlar için farklı bir istihdam alanı yarattı.

Isparta Valiliği, Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ) ve Güneykent Belediyesi işbirliğiyle gerçekleştirilen proje kapsamında 250 kişiye seramik eğitimi verildi. Kursiyerler seramik atölyesinde yeni bir meslek edinirken, yaptıkları ürünleri satarak aile bütçesine katkı sağladı. Romanların yerel toplumsal hayata entegrasyonunu sağlamaya ve istihdam sorunlarını gidermeye odaklanan proje, Roman vatandaşlar tarafından memnuniyetle karşılandı.

Yaklaşık 500 Roman vatandaşın yaşadığı Gönen ilçesine bağlı Güneykent’te hayata geçirilen proje, “Avrupa Birliği 2014 yılı Dezavantajlı Kişilerin Sosyal Entegrasyonu ile İstihdam Edilebilirliğinin Geliştirilmesi Hibe Programı” kapsamında yürütüldü. Avrupa Birliği’nden alınan 135.000 euroluk hibe ve 120.000 TL’lik kamu bütçesi ile hayata geçirilen projede Roman vatandaşların meslek, iş ve gelir edinmelerini amaçlandı. Proje kapsamında KOSGEB gibi kurumlar aracılığıyla atölye ve satış ofislerinin teşkili, bunların Ticaret ve Sanayi Odası, Organize Sanayi Bölgesi gibi sektörel faaliyetleri yönlendiren kuruluşlarca güçlendirilmesi, nihayetinde Roman vatandaşların özgüven kazanmaları, iş disiplini ve çalışma kültürü edinmeleri hedeflendi.

Roman Kültür Merkezi Kuruldu

Güneykent Belediyesine ait atıl durumda olan eski sağlık ocağı, belediye öz kaynakları ile restore edildi. 1 eğitim salonu, 1 seramik atölyesi ve proje sonrasında açılacak yeni kurslar için 2 iş atölyesinin yer aldığı binada ayrıca eğitim merkezi bahçesinde roman çocuklar için oyun alanları oluşturuldu. Kültür merkezi kurulum aşamasında

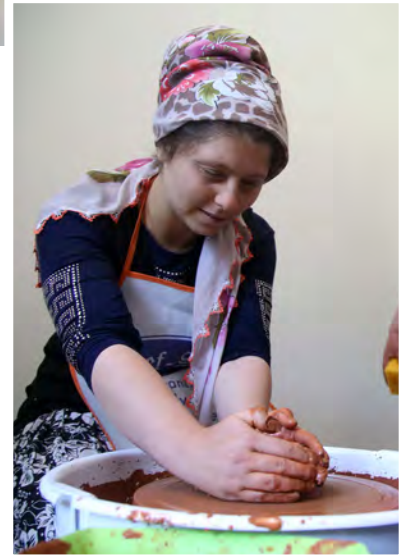

roman vatandaşların bilgi ve görüşlerine başvurularak, onların renkli kültürlerini yansıtan bir kültür merkezi olarak restorasyonu yapıldı. Bölgeye kazandırılan eğitim atölyeleri yeni meslek edindirme kurslarının açılmasına imkân tanıdı. Romanların farklı platformlarda var olmalarını sağlayan proje sonunda gerçekleştirilen sergiler ve belgesel gösterimi gibi etkinliklerle Romanlara ve Roman kültürüne dikkat çekildi.

İşverenler ile Roman Vatandaşlar Buluştu

Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadığı Gümüşgün, Süleyman Demirel Organize Sanayi Bölgesi’ne 5 km uzaklıkta olmasına rağmen roman vatandaşların organize sanayi bölgesinde istihdam oranları oldukça düşük olduğu tespit edildi ve işverenlerin de işlerini kolaylaştırmak için 6 ay süresince ayda 1 defa Roman vatandaşlar ile işveren buluşmaları gerçekleştirildi. Ayrıca meslek danışmanları tarafından kursiyerlere iş arama becerileri konusunda eğitimler verildi.

12 ay süren, 35 kursiyerin seramik eğitimi aldığı kurslar sonunda 15 kişi Organize Sanayi Bölgesi’nde işe başladı, 8 kursiyer ise atölyelerinde üretime devam ediyor.

Kuleönü'ne Güneş Bir Başka Doğuyor

Yaşamın idamesi için gerekli olan doğal kaynaklar, insanoğlunun doğaya olan olumsuz müdahaleleriyle hızla tükeniyor. Şu an kullanılmakta olan fosil yakıtların önümüzdeki 100 yıl içerisinde yok olması öngörülüyor. Dünyamız, gün geçtikçe daha fazla enerji ihtiyacı ile karşı karşıya kalıyor. Güneş enerjisi, tükenmeyen ve temiz bir enerji kaynağı olmasının yanı sıra enerjide dışa bağımlılığı azaltan yenilenebilir enerji kaynaklarının en revaçta olanı.

Enerji ihtiyacını yenilenebilir ve temiz enerji kaynaklarıyla çözmenin mümkün olduğunu fark ederek bu konuda çevreci ve milli bir yaklaşım benimseyen Kuleönü Belediyesi, mart ayında hayata geçirdiği Güneş enerji santraliyle kendi enerjisini üretmeye başladı.

Güneş enerji santrali (GES) kurarak belediye bütçesine büyük bir kaynak sağlayan Kuleönü Belediye Başkanı Sezayi Çakır, güneş tarlalarını hayata geçirirken yaşadığı süreç ve sonrasına dair önemli bilgileri okurlarımızla paylaştı.

Başkanım, öncelikle ilçenizde güneş enerji santrali kurma fikri nasıl ortaya çıktı, süreç hakkında bilgi verir misiniz?

2014 yılında belediye başkanı seçildiğim zaman belediyemizin hiçbir gelir kaynağı yoktu, ilçeye bir gelir kaynağı bulmam gerekiyordu. Güneş enerjisi santrallerini araştırdım. Gaziantep'e gittim bununla ilgili fabrikaları gezip güneş

panellerini araştırdım. Sonrasında İller Bankasına gidip Güneş enerjisi santrali projesini hayat geçirmek istediğimi belirttim. 2014 yılının aralık ayında projenin fizibilitesini yaptılar. 2016 yılında projemiz onaylandı. 2018 yılının mart ayında eda elektrik üretimine başladık. Projeyi iki yıl içerisinde hayata geçirme zorunluluğu var kanunen. İller Bankasından 10 yılda ödemek geri ödemek üzere 4 milyon TL kredi çektim. Ardından projenin ihalesini yaptık. Aylık 47.000 TL'lik taksitlerle bu krediyi geri ödüyoruz.

Santrali kurarken teknik destek ve kontroller için nereden destek aldınız?

Projemizin teknik desteğini İller Bankası, İl Özel İdaresi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı sağladı.

Güneş tarlalarının kurulduğu arsalar belediyenize mi ait?

1 MW'lık enerji kapasiteli 17.000 m² belediye arsamız vardı. 1 MW'lık yerimiz daha var orası da imar planının içinde. Eğer kredi alabilirsek oraya da santral kurma planımız var. En kısa zamanda girişimlere başlayacağım.

Güneş enerji santrali beklentinize cevap verdi mi, ne kadar gelir elde ediyorsunuz?

Belediyemiz için müthiş bir gelir kaynağı oldu. Bütün giderlerimizi karşılıyor. Ürettiğimiz elektriği devlete satıyoruz. 2018

Kuleönü, Isparta'nın merkez ilçesine bağlı bir beldedir. Kuleönü nüfusu 2.500 civarındır. Belde halkı gelirini ferdi hayvancılık ve kuru tarımdan sağlamaktadır.

temmuz ayında güneş enerji santralimizden 178.000 TL gelir sağladık. Bu parayla belediyemizin eski borçlarını ödüyör ve beldemiz için yeni projelerimizi hayata geçiriyoruz. Belediyemizin 3 adet içme suyu kuyusunun ve belediye binasının elektriğini de bu santralden karşıyoruz.

Bu projeye başlarken nasıl tepkilerle karşılaştınız, desteklemeyenler oldu mu?

Öncelikle şunu belirtiyim Isparta'da 1 MW üretim yapan tek belediye biziz. İnsanlar önce inanmadılar bu projeye. "Elektrik santrali yapacaksın ama nasıl geri ödeyeceksin?" dediler. Başaramayacağımızı söyleyenler oldu. Güneş tarlalarından insanlar kanser oluyor gibi önyargılarla karşılaştık ama hepsine göğüs gerdik. Şimdi ise herkes memnun.

Başkanım son olarak, Güneş enerjisi santrali kurmak isteyen belediyelerimize önerileriniz nelerdir?

Fizibilite çalışmaları çok önemli. Uzun ve zor bir süreç. Kararlı olmak lazım. 1 yıl bütçeyle, 1.5 yıl da kurulma aşamasıyla uğraştım. Bütün belediye başkanı arkadaşlarıma tavsiye ediyorum. Ayrıca enerjide dışa bağımlılıktan kurtulmak için de bu projeler çok önemli. Uğraşmak ve azmetmek lazım. Kendilerine her konuda yardım etmeye hazır olduğumu da belirtmek isterim.

İstanbul Belediyeleri Stratejik Planlarında Uluslararası Göç

Doç. Dr. Yasemin Çakırer Özservet*

Hazırlanması kanunen zorunluluk olan stratejik planlama, geleceğe dönük bir kentte amaç, hedef ve projelerin belirlendiği planlar olarak görülmelidir. Yerleşimcilerin ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere sorumlulukları bulunan yerel yönetimler, stratejik planlarda göç konusu üzerine şekilsel olarak değil, amaçsal olarak eğilmek durumundadırlar. Bu planlarda toplumun her kesiminin ihtiyaçlarını gözeterek hedeflerin bulunması zaruridir.

Ülkemizde uluslararası göç, eskisine oranla daha yoğun ve daha kitlesel karşılaştığımız bir olgu olduğundan, göç konusu yerel yönetimler tarafından ciddi ele alınmalıdır. Göç eylem planı ve çıkarılan yasal düzenlemelerle merkezi yönetim düzeyinde hareketlenen göç çalışmalarının, yerelde de bir karşılık bulması ve yasal, yönetsel her an-

lamda bir hareketliliğe sebep olması beklenmektedir. Bu yoğun insan hareketinden en çok etkilenen yönetim biriminin yine yerel olduğu da unutulmamalıdır. Bu çalışmada da, yerel yönetimlerin stratejik plan yapma sorumluluğunda, uluslararası göç boyutunun ne kadar farkında olduklarına yönelik İstanbul örneğinde bir çalışma yer almaktadır. İstanbul özelinde ilk olarak 2006-2007 yıllarında bazı ilçe belediyeleri bünyesinde başlatılan stratejik planlama çalışmaları, 2010-2014 dönemi için belediyelerin tümüne yakınına kapsayarak devam etmiş, son olarak da 2015-2019 dönemi için yeni stratejik planlar hazırlanmıştır. Çalışmada, İstanbul bütününde 39 ilçe belediyesi ve büyükşehir belediyesi kapsamında uluslararası göçle kentin en yoğun karşılaştığı 2014 ve sonrası dönemle ilişkili olduğu için 2015-2019 yıllarını kapsayan

son stratejik planlar irdelenmiştir. İstanbul'da stratejik planlarda, uluslararası göç konusunda nelerin hedeflendiği, nelerin sunulduğu ve bunun için bütçe ayrılıp ayrılmadığı detaylı olarak irdelenmiştir. Sonuç olarak, stratejik planlarda içerik olarak gündemde olsa da uluslararası göç konusuna yeterince yer verilmediği ortaya çıkmıştır.

Uluslararası Göç ve Şehir

Türkiye; Avrupa'yla olan ilişkiler göz önünde bulundurulduğunda, uzun yıllardır çeşitli dalgalarla göç veren bir ülke konumundayken, 1990'lı yıllardan sonra transit göç/geçiş ülkesi, 2000'li yıllardan sonra ise özellikle komşu ülkelerde yaşanan iç savaşlar neticesinde göç alan bir ülke olarak anılmaktadır. 2011 yılından bu yana ise, Suriye'de yaşanan iç savaş ve sıkıntılar ülkemizin şimdiye kadar karşılaşmadığı

* Kent Sorunları ve Yerel Yönetimler Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü / Marmara Üniversitesi

bir boyutta göç akımıyla karşılaşmasına sebep olmuştur. Mülteciler, hem kamp ortamlarında uzun süre barındırılmaya çalışılarak, hem de ülke genelinde 3 milyonu aşan sayılarıyla kamp dışında hemen her şehirde yaşamaya başlamışlardır. 2014 yılından itibaren İstanbul, Suriyeli göçünden en çok etkilenen kentlerden biri olmaya başlamıştır.

2014'te Türkiye'nin ilk göç yasası olan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle göç mevzuatında yeni bir süreç başlamıştır. Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte "kayıtlı" olarak Türkiye'de bulunan göçmenlerin haklarına yönelik yasal çerçeve belirlenmiş ve göçmenlerin kalıcılık durumu göz önüne alınarak yapılan düzenlemeyle yerleşik bir göç politikası için gerekli olan adım atılmıştır. Bu düzenlemelerin ardından artık göçmenlerin misafir olarak değerlendirildiği dönemin sona erdiği söylenebilmektedir. Bununla birlikte, artık kalıcı olduğu düşünülen göçmenlerin toplumsal uyumunun nasıl gerçekleşeceği sorusu çözüm beklemektedir. Aynı zamanda bu sürecin nasıl kavramsallaştırılacağı, kimlerle sürdürüleceği ve izlenecek yol çözüm bekleyen soruların başında gelmektedir. Yabancılar Kanunu'nun 96'ncı maddesinde uyum çalışmalarının çerçevesi çizilmektedir. Yürürlüğe giren yasada Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün uyum çalışmalarıyla ilgili görevleri belirtilmiştir¹(Url1). Burada yerel yönetimlere aktif rol verilmediği, sorumluluk ve karşılığında bütçe tanımlanmadığı da bir gerçektir. Son yıllarda yaşanan bu göç hareketliliğinin yönetilmesi, toplumsal uyum gibi konulara dikkat edilmesi ve buna yönelik politikalara ağırlık verilmesi toplumsal huzur ve gelecekte ortaya çıkması muhtemel problemlerin önlenmesi noktasında

önem teşkil etmektedir. Toplumsal uyumla ilgili ciddi açmazlara neden olabilecek, kentlerde böylesi bir yığılmanın yerel yönetimler nezdinde ciddi tartışılması ve olası sorunlara çözüm üretilmesi şarttır. Yerel yönetimlerin gelecek vizyonu olarak görülebilecek stratejik planlarda bu anlamda göç konusunun yer alıp almadığı konusu da önemlidir.

Stratejik Planlama, Yerel Yönetimler ve Göç

Belediyelerin hazırlamış olduğu stratejik planların bir anlamda belediyelerin karneleri olduğunu (Çakırer-Özservet, 2016a) yani mevcudun nasıl değerlendirildiği ve geleceğin nasıl inşa edileceğini gösteren bir belge hükmündedir. Zaman ve bütçe kısıtlılığı, stratejik planların çoğu zaman gelişigüzel hazırlanmasına da sebep olabilmektedir. Çoğunlukla yerel yönetim birimi içerisindeki farklı dairelerde yapılan faaliyetlerin bile derlenemediği, vizyon ve hedeflerin yeterince tartışılmadığı ve kurumda sadece bir birimin sorumluluğunda algılanarak işin formelleştiği bir tabloyla karşılaşmaktadır.

Uluslararası göç konusunun yerelde en ciddi izlerini, yerel yönetimler gözlemlemekte ve çoğunlukla bu göç akımı yönetimleri çözüm bulmaya ya da bazı durumlarda sorun yokmuş gibi davranmaya götürebilmektedir. Yerelde yaşanan ya da yaşanabilecek olası her tür yerel hizmetlere yönelik talep baskısı ya da sosyal problemler "toplumsal uyum" konusunun yerelde ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Yerel birimin ekonomisini çoğu zaman canlandıran, çeşitlendiren göç akımlarını iyi yönetmek yerel yönetimlerin görevidir. Sorun olarak görülen bir mevzuu fırsata çevirmek de yerel yönetimin vizyon kapasitesiyle ilişkilidir.

Olası toplumsal sorunları yumuşak geçişle çözmek için toplumun yeni gelenlere toleranslı yaklaşması konusu öncelik kazanmaktadır. Ancak toplumsal duyarsızlığın kentlerde daha yaygın olduğu da görülmektedir. Bugün şehirler, göçmeni imkânlarıyla kendine hem çağırın, hem de ona kucak açmayıp sırtını dönen bir yapıdadır. "Bugün sadece kendini düşünen ve güçlü olduğu sürece kendini haklı gören şehirli ve şehrin mekânsal ve rantal kurusu, modern şehirlerin başkalarını kendine çekmesine inat, yeni geleni olabildiğince iten, mücadeleyi zorlaştıran bir karakterde seyretnmektedir" (Çakırer-Özservet, 2016a).

Yeni gelen uluslararası göçmenlerin acil insani ihtiyaçlarının temini konusunda yerel yönetimler merkezi idare ile eşgüdümlü şekilde projeler üretmek ve var olan projelere dâhil olmak durumundadır. Göçmenlerin sahip oldukları hak ve özgürlükleri, nereyi "evleri" gibi gördükleri, nereye ait hissettikleri veya ait hissetmedikleri, nereye gidebilecekleri veya nereye gitmekten kaçındıkları konuları (Çakırer-Özservet, 2016b), hep yerel yönetimleri ilgilendiren mevzulardır. Göçmenlerin yaşadıkları yerele uyumlarını kolaylaştıracak en önemli araç ise yerel dilin kullanımına yönelik beceridir. Yerel yönetimler dil konusunda göçmenlere olanak sağlamak durumundadır. Eğitim ve ardından sağlık konuları, göçmenlere yönelik uygulanacak yerel politikalarda önemli hizmet kalemleri olarak karşımızda durmaktadır. Başka çalışmalar kapsamında yapılan görüşmelerde ortaya çıkmıştır ki, belediyeler, genç göçmen nüfusla acilen ilgilenilmezse ciddi uyum problemleri çıkacağının da oldukça farkındadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda; Hemşehri hukuku olarak da görü-

1) Buna göre; Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, "ülkenin ekonomik ve mali imkânları ölçüsünde, yabancı ile başvuru sahibinin veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin ülkemizde toplumla olan karşılıklı uyumlarını kolaylaştırmak ve ülkemizde, yeniden yerleştirildikleri ülkede veya geri döndüklerinde ülkelerinde sosyal hayatın tüm alanlarında üçüncü kişilerin aracılığı olmadan bağımsız hareket edebilmelerini kolaylaştıracak bilgi ve beceriler kazandırmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ile uluslararası kuruluşların öneri ve katkılarından da faydalanarak uyum faaliyetleri planlayabileceği." belirtilmektedir.

len Madde 13'te² herkesin yaşadığı yerin hemşehrisi olduğu ibaresi vardır. Hemşehri kimliğinin tanımlandığı bu maddede, sadece Türkiye vatandaşları değil, o bölgede bulunan herkesin buradaki haklardan yararlanabileceği anlaşılabılır. Ancak yine de bu ifade muğlaktır ve farklı anlaşılmalara da açıktır. Beldelerinde bulunan uluslararası göçmen konusuyla belediyeleri açık ve net ifadelerle yetkili ve etkili kılacak yasal bazı çalışmalar acilen yapılmalıdır. Sorumluluk verilecek bu alana yönelik de acilen yeterli bütçe de ayarlanmalıdır. Bütçesi olan ve sorumluluk verilen konular denetlenebilir ve bu konuda gerekli planlamalar yapılabilir. Bütçesi olmamasına ve net olarak sorumluluk tanımlanmamasına rağmen bazı belediyeler göç konusunda örnek gösterilebilecek çeşitli inisiyatifler de almaktadırlar. Ancak bunların İstanbul örneğinde belirli bir plan dahilinde (yani stratejik planlarla) gerçekleşip gerçekleşmediği bu çalışmada irdelenmiştir.

Belediyelerin Stratejik Planlarında Göç

İstanbul diğer kentler arasında Suriyeli sığınmacı sayısıyla birinci sıradadır. Suriyeli mültecilerin İstanbul'da mekânsal olarak dağılımı incelendiğinde; Avrupa Yakası'nda yoğunlaştıkları görülmektedir. Suriyeli mülteci sayısının en yüksek olduğu ilçeler; Küçükçekmece, Esenyurt, Bağcılar, Sultanгази ve Fatih ilçeleridir. Bu ilçelerde iş bulma olanağının yüksek olduğunun düşünülmesi ve akraba/tanıdıkların bulunması, bu ilçelerin tercih edilmesinde oldukça etkili olmaktadır. Bu ilçeler, eğitim seviyesinin diğer ilçelere göre görece daha düşük ol-

duğu (özellikle Esenyurt ve Sultanгази) enformel sektörün yoğunlaştığı (Fatih, Bağcılar) ilçelerdir. 2015 yılında Suriyeli mülteciler başlıca Esenyurt, Küçükçekmece, Başakşehir, Fatih, Zeytinburnu, Başakşehir ve Sultanbeyli ilçelerinde yoğunlaşmakta iken, 2016 yılına gelindiğinde bu ilçelerin çevresinde yer alan komşu ilçelerde de Suriyeli mülteci sayısı artış göstermiştir.

Bu çalışmada, İstanbul belediyelerince (39 ilçe belediyesi ve Büyükşehir Belediyesi) Suriyeli göçünün ilk ağırlığını hissettirmeye başladığı yılların ardından hazırlanan son 2015-2019 stratejik planlar, uluslararası göçe yönelik stratejileri açısından incelenmiştir³. Çalışmada şu sorulara yanıtlar aranmıştır: Belediyeler stratejik planlarında, katılımı temsilen paydaşlarını açık ve net belirlemiş midir? Paydaşların içerisinde göçmenlere yönelik sivil toplum kuruluşları (STK) var mıdır? Belediyenin göç ve göçmen konusunda bir çalışması bulunmakta mıdır? Çalışma varsa kamu kurumları ve STK'larla ortak çalışılmakta mıdır? Uluslararası göçle ilgili planlarda hangi içerikte bilgiler mevcuttur?

Stratejik planların paydaş analizi bölümü irdelendiğinde, detaylı paydaş listesi veren/vermeye çalışan belediyeler; Avcılar, Beyoğlu (kısmen), Büyükçekmece, Çatalca, Eyüp, Sultanbeyli ve Tuzla olmak üzere toplamda sadece 7 belediye-dir. Paydaşlarını belirten belediyelerin listelerinde STK'lar arasında göçmen STK'sının olup olmadığına bakıldığında ise sadece, Çatalca'da Trakya Rumeli bölgesi göçmenlerinin STK'ları yer edinmektedir. Sultanbeyli'deki STK listesinde ise 2 tanesinin göçmen derneği olduğu

tahmin edilmektedir. Şeffaf bir paydaş belirleme ve paydaşları planda paylaşma konusunda ciddi sıkıntılar görülmektedir. Adilane bir paydaş görüşü alınıp alınmadığı konusunda yeterince bilgi görülmemiştir.

Göç, sığınma, mülteci ve Suriye anahtar kelimeleri ile planlarda arama yapıldığında, çoğu metinde buna yönelik ifadelerle rastlanılmamıştır. Var olan göç ifadeleri ise göçten genel olarak bahsedilme şeklindedir. Metinlerde bahsedilen göçün iç göç mü, uluslararası göç mü olduğu görülmemektedir. Bazı belediyeler ilçelerinin yoğun şekilde göç almasını ve kayıtdışı nüfusu tehditler kısmında ele almaktadır. Göç nüfusuyla suç sürekli ilişkilendirilmektedir ve böylece suç oranlarının artması tehdit olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca yoğun/niteliksiz göç, göçün toplumsal yapıyı bozması konuları da endişeler kısmında yer almaktadır. Mesela, Eyüp belediyesinde Suriyeli mültecilerin varlığı sorun olarak ayrıca vurgulanmıştır. Arnavutköy stratejik planında ilçenin yoğun göç almaya başladığından ve Bulgaristan, Kosova ve Makedonya'dan gelen göçmenlerden bahsedilirken son dönem göçünden, (Suriyelilerden vb) bahsedilmemiştir. Ataşehir'de göç konusu olarak farklı kültürlerden insanların yaşamasına uygun bir semt olduğu ibaresi dışında detay bulunmamaktadır. Aynı şekilde Beyoğlu Belediyesi stratejik planında Türkiye'nin farklı bölgelerinden göç aldığı bilgisi verilmiştir. Büyükçekmece Belediyesi stratejik planında, ilçenin yoğun göç alması ve iç göçler ibaresi yer almış ancak Suriyeli göçüne dair bilgiye rastlanmamıştır. Çekmeköy ve Esenler Belediyeleri stratejik planı da aynı şekildedir.

2) 5393 Sayılı Belediye Kanunu 13. madde: "Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur. Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır. Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlüdür."

3) Stratejik planların web üzerinden herkese açık olması gerekmektedir. Ancak yine de webde verisi olmayan bazı belediyelerin stratejik planlarına telefon email vb farklı yollarla da erişilmeye çalışılmıştır ve 40 belediye içerisinde sadece Adalar ve Şile belediyelerinin stratejik planına erişim mümkün olmamıştır

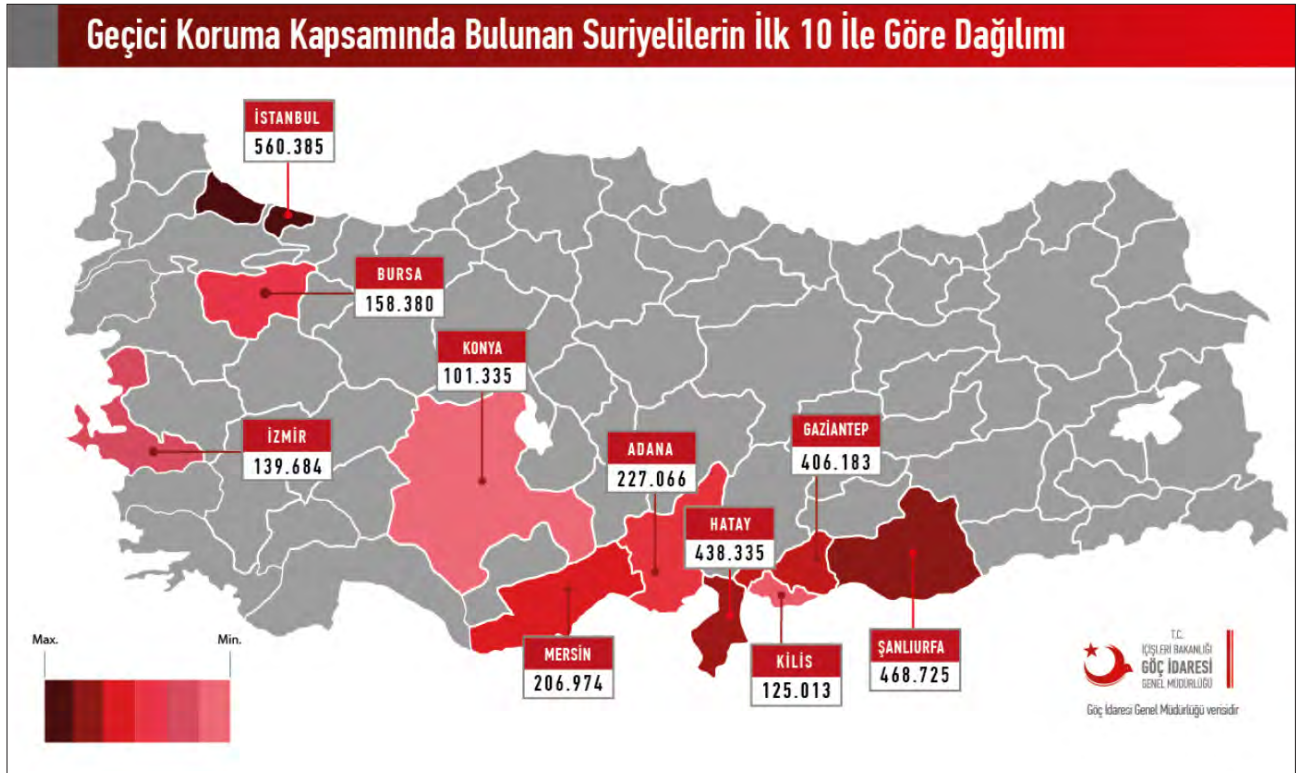

Foto 1- http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-koruma_363_378_4713

İstanbul Otogarı'nın Esenler'de bulunması dolayısıyla göç tehdidi altında olduğu ifade edilmiştir. Kağıthane, Kartal, Maltepe ve Sancaktepe belediyelerinin stratejik planında diğer illerden göç aldığı belirtilmiş ancak Suriyeli sığınmacılar hakkında bilgi yer almamıştır.

Avcılar, Bakırköy, Başakşehir, Beşiktaş, Beykoz, Çatalca, Esenyurt, Fatih, Gaziosmanpaşa, Güngören, Kadıköy, Sarıyer, Şile, Tuzla, Üsküdar, Ümraniye ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) stratejik planlarında göçle ilgili ifade hiç bulunmamaktadır. Bağcılar Belediyesi stratejik planında göç ve nüfus yoğunluğuna bağlı sosyo-ekonomik sorunlardan bahsedilmiş, yabancılarla ilgili sorunlar çözülmeli (Suriyeliler, mülteciler) denilmiştir. Bahçelievler, Bağcılar ve Bayrampaşa belediyeleri stratejik plan için yapılan saha araştırmasında vatandaşlar, sığınmacı / mültecilerden problem alanı olarak bahset-

mişlerdir. Toplumsal uyumla ilgili sıkıntıların olduğu burada anlaşılmaktadır. Bayrampaşa'da mültecileri sadece halk sorun etmektedir, yöneticiler ve dış paydaşların böyle bir sorunu yoktur. Bu da önemli bir veridir. Bahçelievler'de ilçenin önemli sorunlarının başında ilçeye gelen Suriyeli göçmenler yer almış ve bu konuda ciddi şikayetlere yer verilmiştir. Bayrampaşa Belediyesi stratejik planında zayıf yönler ve tehditler kısmında göç kavramından bahsedilmiş, belediyenin çözmesi gereken sorunlardan biri olarak Suriyeli mülteciler kavramı gösterilmiştir. Beylikdüzü ve Silivri belediyelerinde raporun yalnızca "Genelgeler" kısmında Suriyeli sığınmacılara yardım kampanyası hakkında başbakanlık genelgesi lafzı bulunmaktadır. Eyüp Belediyesi stratejik planında problemler kısmında Suriyeli mülteciler kelimesi geçmiştir.

Küçükçekmece Belediyesi, Suriyeli mülteci göçünü sosyolojik bir faktör olarak ele almış başkaca detaya yer verilmemiştir. Pendik Belediyesi stratejik planında Bulgaristan göçmenlerinden bahsedilmiş ancak Suriyeliler hakkında bilgi yoktur. Sultangazi Belediyesi stratejik planından önemli problemler kısmında Suriyeli göçmenlerin varlığından bahsedilmiştir. Şişli Belediyesi stratejik planında mültecilerin barınma ve diğer ihtiyaçlarının karşılanamaması gibi durumlardan bahsedilmiş ancak özel olarak Suriyeli sığınmacılara değinilmemiştir. Bunun yanı sıra mülteciler güvenlik tehdidi olarak ele alınmıştır. Zeytinburnu Belediyesi stratejik planında sorun ve tehditler bölümlerinde Suriyeli mülteciler ibareleri geçmiş, mülteci sorununun çözümü ile asayiş ve güvenliğe yönelik problemlerin giderilmesi yönünde talepler olduğu belirtilmiştir.

Genel olarak belediye bünyelerinde farklı birimlerin birbirleriyle irtibat seviyesi ve yapılan faaliyetlerin ortak bir havuzda derlenmesi konusu pek söz konusu değildir. Artan hizmet yükümlülüğü ile beraber belediyelerin nitelikli insan kaynağına ihtiyacı da artmaktadır. Kentlerde kamu kurumları arasında belirtilen nedenlerle entegre bir veri koordinasyon sistemi kullanılmamaktadır. Kent konseyleri birçok belediye de göçmenlere yönelik bir çalışma yapmamaktadır. Belediyeler şimdilik eldeki imkânlar ile ve yöneticilerinin inisiyatifleriyle çeşitli ve dağıtık yardımlar yapmaktadır, ancak bunlarda da mükerrerlik ve kaynak israfı olması olasılığı yüksek bulunmaktadır. Yapılan yardımlar da esas olarak TC vatandaşları için bütçelenmiş kaynaklardan yapılmaktadır. Bu durumun zaman içinde sığınmacı sayısının artmasına karşılık, bütçelerin kısıtlı kalması dolayısı ile yapılan yardımların azalması sonucunu doğurmaya başladığı görülmektedir.

Değerlendirme

Türkiye şimdiye kadar sadece Suriyeli sığınmacılarla değil uzun yıllardır bir çok uluslararası göçmen grupla karşı karşıya kalmıştır. Bugün yerel toplumun Suriyeli sığınmacıların uzun bir süre Türkiye’de kalacaklarını, başka göçmen gruplarla da karşılaşabileceğini anlaması gerekir. Gelen göçmen gruplarla toplumsal uyumu sağlamak, belirli bir merkezi ve yerel yönetim politikası ile mümkündür. Stratejik ve kapsamlı bir göç planının hazırlanmasına merkezi idarenin olduğu kadar yerel idarelerin de ihtiyacı vardır. Göçle gelen nüfusun yarattığı baskıyı hafifletmek, gelen gruplarla yerel halkın arasındaki gerilimi en aza indirerek gelenlerle birlikte bir toplumsal uyum sürecini yönetmek, gelenlerin yerel topluma ekonomik, sosyal ve kültürel katkılarını en üst düzeye taşımak yerel ve merkezi idarenin konuyla ilgili olarak ortaklaşa rol almasıyla gerçekleştirilebilir.

Yerel yöneticilerin beldelerine gelen göçmen nüfustan haberdar olması

lazım ki, belediye hizmet alanında karşılaşılabilecek her türlü riski ve problemi önceden görerek, toplumsal uyumu sağlamak ve önlemler almak ve beldelerindeki mevcut resmi ortaya çıkarmak mümkün olabilsin. Yerel yönetimlerin göçle karşılaştıktan bir kaç sene sonra hazırladıkları stratejik planlarında gelen göçmenlerden ne kadar haberdar oldukları da görülebilir. İstanbul ölçeğinde 39 ilçe ve büyükşehir belediyesi stratejik planlarında bu farkındalık düzeyinin çok aşağılarda olduğu ve farkında olanların da sadece sorun odaklı bir bakış açısıyla konuyu ele aldıkları görülmüştür. Toplumsal uyum boyutunun hiç bir stratejik planda tartışılmaması da oldukça sıkıntılı bir durumdur. Yerel yönetimlerin acilen gelecek planlarında göçmenlere yönelik olumlu adımlar atması ve hedefler ortaya koyması lazımdır. Yerel yönetimlerin uluslararası göç konusunda inisiyatif alabilmesi için de merkezi yönetimin buna yönelik bütçeli yetki tanımlaması da acil ihtiyaçtır.

Kaynakça

- Çakırer-Özservet, Y. (2016a). İstanbul Bütününde Yerel Yönetimlerin Stratejik Planlama Anlayışının Çocuk Üzerinden İrdelenmesi, 2. Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi – Küresel ve Yerel Arasında Kentler, Bildiriler Kitabı. 11 – 13 Mayıs, İTÜ Taşkışla Kampüsü. 1(1), 786-817.
- Çakırer-Özservet, Y. (2016b). Uluslararası Göç, Yerel Yönetimler ve Toplumsal Uyum, TBB İller ve Belediyeler Dergisi, 1(813), 48-55.
- Url1,Uyum hakkında. (http://www.goc.gov.tr/icerik/uyum-hakinda_564_566). Erişilen Tarih:28.03.2017.

Belediyelere Araç Desteğimiz

Birliğimiz, ihtiyacı olan belediyelere 2014 yılından bu yana mali imkânları ölçüsünde araç desteği sağlamaktadır. Belediyelerimizin talepleri doğrultusunda 2018 ağustos - eylül ayları içerisinde alımı gerçekleştirilen araçların listesi aşağıda yer almaktadır:

Damperli Kamyon, Çöp Kamyonu

Kırkhan, İnece, Kabataş, Ataköy, Sivaslı, Meram

Traktör, Minibüs, Ekskavatör, Konteyner, Greyder

Çardak, Kendirli, Çamlıhemşin, Tekkeköy, Akçaabat

Kepçe,İtfaiye

Saratlı, Büyükköy, Muradiye, İyidere, Söğütlü, İmranlı, Ulaş, Çamlıbel, Gökçeli, Emirseyit, Şenyurt, Gölge, Yazıcık, İhsangazi, Çakıllı, Hisarcık, Kuruçay, Tepecik, Bozköy, Evreşe, Selçikler, Atkaracalar, Yurtbaşı, Kemaliye, Atalan, Ovacık, Bahadın

Başkanlarımızın Görüşleri

Sarayköy Belediyesi Ahmet Necati Özbaş:

“Türkiye Belediyeler Birliği tarafından ilçemize hibe edilen kazıcı yükleyici iş makinesini teslim aldık. Emeği geçen başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere hükümetimize, milletvekillerimize, Belediyeler Birliğimize ve değerli üyelerine teşekkür ediyorum.”

Çakıllı Belediye Başkanı Mehmet Bayram:

“Halkımıza daha iyi bir hizmet sunabilmek adına Türkiye Belediyeler Birliği tarafından Belediyemize hibe edilen iş makinesi için halkım ve şahsım adına tüm yetkililere şükranlarımı sunarım.”

Sulusaray Belediye Başkanı Halil Demirkol:

“Girişimlerimiz sonucu Türkiye Belediyeler Birliği tarafından Belediyemize bir adet itfaiye aracı hibe edildi. Türkiye Belediyeler Birliğine ve emeği geçen herkese teşekkür ederim. Rab-bim hayırlı hizmetlerde kazasız belasız kullanmayı nasip etsin.”

Bahadın Belediye Başkanı Dilaver Özcan:

“Türkiye Belediyeler Birliği belediyemize son teknoloji ve son model, 5 tonluk bir itfaiye aracı hibe etti. Bu hibede desteklerini bizden esirgemeyen başta Türkiye Belediyeler Birliği yetkilileri olmak üzere herkese teşekkür ediyorum. Bu araç sadece kasabamıza değil tüm yöremize hizmet verecektir. Hayırlı uğurlu olsun.”

Ordu Sel Felaketinin Yaralarını Sarıyor

Ordu, son yılların en büyük sel felaketlerinden birini yaşadı. 08-10 Ağustos tarihleri arasında şehirde etkili olan sağanak yağış ilçelerde sele dönüştü. Ünye, Fatsa, Perşembe ilçeleri yağışlardan en çok etkilenen ilçeler oldu. Bölgede toplam 9 köprü yıkılırken, Ünye’de kısmen çöken köprü nedeniyle Karadeniz Sahil Yolu trafiğe kapatıldı. Selde mahsur kalan vatandaşlar iş makineleri ve helikopterlerle kurtarıldı. Ordu Büyükşehir Belediyesi, tüm ekipleriyle felaket bölgesinde yaşanan sorunlara anında müdahale ederek can ve mal kayıplarının önüne geçti.

İller ve Belediyeler Dergisi olarak Ordu Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanı Adnan Meral ile gerçekleştirdiğimiz söyleşide hem kendilerine geçmiş olsun dileklerimizi ilettik hem de Ordu’nun sel ile ilgili tecrübelerini dinledik.

Yaşanan sel felaketiyle mücadelede hangi çalışmaları yürüttünüz, öncesinde su baskınlarıyla ilgili bir uyarı almış mıydınız?

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Meteorolojiden gelen uyarılar neticesinde gereken tedbirleri almıştık. İlimizde sağanak yağışların etkili olacağını, olası sel ve heyelan riski taşıdığını olaydan bir hafta önce Afet Koordinasyon Merkezi (AKOM) toplantısında değerlendirmiş-tik. Sağanak yağışların etkili olması ile gelen ihbarlara anında müdahale etmeye başladık. Ordu Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (OSKİ), yaşanan sel felaketinin ardından bölgede oluşan hasarların giderilmesi için yoğun mesai harcayarak, içme suyu hatlarını onararak bölgelere sağlıklı su akışını sağladı, kapanan yolları açtı. Ünye, Çaybaşı ve İkizce ilçelerinde kurulan mobil ve sabit konkasörler de kullanılıp çakıllama çalışmaları yapı-larak sel heyelanının oluşturduğu tahribatlar giderilmeye çalışıldı. Afet anında yıkılan köprü ile kapanan Karadeniz Sahil Yolu’nda mahsur kalan sürücülerimize erzak dağıtımı gerçekleştirildi.

Karadeniz sahil yolu ne kadar süre kapalı kaldı?

İrmak yatağındaki su seviyesinin artması sonrasında bu yol üzerinde yer alan Cevizdere Köprüsü’nün trafiğe kapatıl-masına karar verildi. Böylelikle muhtemel bir facianın da önlenmesini sağladı. Yıkılan köprü’nün eski tarihli bir yapı olması nedeniyle ırmak yatağında birden fazla ayağı bu-lunmaktaydı. Diğer tarafındaki köprü ise yeni yapılması ve ayaklar arasındaki mesafenin daha fazla olması sebebiyle gelen selden etkilenmedi. Yapılan çalışmalar neticesinde yaklaşık 3 saatlik bir aranın ardından trafik akışı yeni köprü üzerinden tek şerit halinde sağlanmaya başlamış-tır. Bu süreçte yolculuklarını yapan sürücülerimizin tra-fikte yaşadıkları mağduriyetlerinin bir nebze giderile-bilmesi maksadıyla belediyemiz tarafından tüm yolcu ve sürücülerimize erzak dağıtımı gerçekleştirildi.

Sağanak yağışlarda can ve mal kaybına se-bebiyet verecek olumsuzlukların önüne ge-çebilmek için nasıl tedbirler almaktasınız?

Afet senaryoları ve tatbikatlar yapmakta, ekiple-rimizin olası afet türlerine karşı hazır olabilmeleri için eğitim programları düzenlemekte, araç ve malzemelerimizi olası afet türlerine karşı tek-

nolojik olarak yenilemekteyiz. Ayrıca, afet öncesi eksikliklerin belirlenmesi, afet anında koordinasyon içinde çalışmaların yürütülmesi ve verilerin hızlı bir şekilde girişlerinin yapılması afet sonrasında ise hasar tespit çalışmalarının takip edilmesi amacıyla Afet Koordinasyon Merkezi (AKOM) kurulmuştur. Ayrıca, AKOM'un almış olduğu kararlar doğrultusunda, muhtemel sel ve su baskınlarına karşı Altınordu, Ünye ve Fatsa ilçelerinde risk haritalarıyla ilgili risk analizleri oluşturulmuştur. Tüm ilçelerimizde altyapıya büyük önem verilmektedir. Dere yataklarında ıslah çalışmaları yapılmaktadır.

Kapalı yağmur suyu bakslarında ve derelerde yapılan çalışmalar doğrultusunda alınan önlemler ile daha büyük bir felaketin önüne geçildi.

Doğal afetlere anında müdahale edebilecek personel kapasitesine ve ekipman donanımına sahip misiniz?

Başkanlığımız bünyesinde 19 itfaiye istasyonu, 263 personel, 49 araç ile olası afet ve itfai olaylara anında müdahale etmekteyiz. Araç ve ekipman kapasitemizi her geçen gün gelişen teknolojiyle birlikte yenilemekte ve geliştirmekteyiz. Ayrıca, yaşanan sel afetinde belediyemiz, 365 iş makinesi ve 607 personel ile çalışmalara destek vermiştir.

Belediyenizin altyapısının zararı ne kadar? Bu hasarı tespit edebildiniz mi?

Şiddetli yağışlara bağlı olarak meydana gelen sel afeti nedeniyle 9 köprü ve 98 menfez kullanılamaz hale geldi, 830 noktada heyelan oluştu ve 161 mahalle yolunda ciddi hasarlar meydana geldi. 15 bin 246 m yağmur suyu hattı ise kullanılamaz hale geldi. Şiddetli yağmurlara bağlı heyelanlar sonrası ilk

gün 4 bin km yol ulaşımına kapandı, Büyükşehir Belediyemiz ekiplerince sel afetinin bir gün sonrası öğle saatine kadar tüm güzergâh ulaşımına açıldı. 830 noktada oluşan heyelan sonrası 66 bin 400 m³ kayan toprak kaldırıldı. Bilindiği üzere 2016 yılında da ilimizde bir sel afeti yaşamıştık. 10-13 Temmuz 2016 ve 08 Ağustos 2018 tarihlerinde meydana gelen afetler sonucu oluşan hasarların il genelindeki toplam maliyeti 164 milyon 761 bin 692 TL'dir. Zarar tespit çalışması devam ettiğinden bu rakam artış gösterebilir.

Son olarak, yaşanan felaket eksiklerinizi görmenize ve-sile oldu mu?

Alınan tedbirlerin tamamı olası afet senaryoları için gerçekleştirilir. Bir afet anında ise almış olduğumuz tedbirlerin ne kadarının afetin boyutunu azaltmada etkili olduğunu görürüz. İlimizde 2016 yılında da ciddi bir sel afetiyle karşı karşıya kalmıştık. O olaydan sonra yapmış olduğumuz çalışmalar bu sürecin organizasyonunda ve müdahalesinde daha rahat bir çalışma ortamı sağladığını gördük.

Yaşanan afette mahsur kalan toplam **1.303** kişi kurtarılrken
12 kişi yaralandı,
1 kişi de hayatını kaybetti.
9 köprünün yıkıldığı afette
13 köprü ağır hasar aldı.
207 su baskınına 24'ü dalgıç 231 personelle anında müdahale edildi.

Jeotermal Kaynaklarda Merkezi İdarelerin ve Belediyelerin Rolü

Nusret GÜNGÖR*

Jeotermal kaynaklar, elektrik enerjisi üretimi, ısı enerjisi elde edilmesi, sağlık ve turizm uygulamaları, seracılık gibi birçok konuda yararlanılan kaynaklardır. Ülkemizde jeotermal kaynaklar, Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup bulundukları arzun mülkiyetine tâbi değildir. Bu sebeple jeotermal kaynağa ilişkin faaliyetlerin yapılabilmesi için ruhsat alınması zorunludur.

Jeotermal kaynakların değerlendirilmesinde 03.06.2007 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe giren “5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu” ve bu Kanun’a dayandırılarak 11.12.2007 tarihinde yayımlanan

“Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği” merkezi ve yerel yapılanma düzenini benimsemiştir. Jeotermal kaynaklar ile ilgili bu mer’i mevzuat, merkezi idare olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maden İşleri Genel Müdürlüğünü (MİGEM), yerel idare olarak da il özel idaresini veya Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığını (YİKOB) görevli kılmıştır.

5686 sayılı Kanun’un ilk düzenleme aşamasında yerel idarelerin tamamına (Belediye, il özel idareleri veya YİKOB, köy/mahalle) öncelik verilebileceği hususu hep dile getirilmiştir. Ancak daha sonra gelişen

süreçte il özel idare veya YİKOB dışında yerel idarelerden mevzuatta yer alan olmamıştır.

Mer’i mevzuat, hukuki konularda MİGEM’i yetkili kılarken bilimsel ve teknik konularda ise Maden Tetkik ve Arama (MTA) Genel Müdürlüğünü yetkili kılmıştır. Yerel yönetimlerde de doğrudan il özel idaresini veya YİKOB’u tek sorumlu kılmıştır.

Jeotermal kaynaklara yönelik faaliyet yapılabilmesi için ilgili ruhsatın alınması zorunludur. Ruhsat alınabilmesi için öncelikle ruhsat alanının bulunduğu ildeki il özel idaresine veya YİKOB’a başvuru yapılması¹ gerekmektedir. Ruhsat işlemlerinde

1) 5686 sayılı Kanun’un 5. maddesinin (1) fıkrası

* MİGEM Eğitim ve Akademi Genel Müdürlüğü / JKBB Danışma Kurulu Üyesi

ilgili yerel idare MİGEM ile işbirliği halinde çalışmaktadır. Jeotermal kaynakların yönetilmesinde belediyelerin ve köylerin/mahallelerin, herhangi bir görevi ve yetkisi bulunmamaktadır.

Öte yandan bazı ülkelerde ise belediyeler görev, yetki, sorumluluk ve imtiyazları gereği, başta merkezi ısıtma sistemleri olmak üzere jeotermal kaynakların değerlendirilmesinde doğrudan en önemli aktörlerden biri durumundadır. Mevzuatta doğrudan yetki ve görevi olmamasına karşın jeotermal kaynakların korunmasında, alt-üst yapı çalışmalarında, imar planlarının yapılması gibi konularda yer almaları mümkündür.

Jeotermal kaynaklara yönelik arama ve işletme süreçlerindeki tüm faaliyetler yerelde il özel idare veya YİKOB ile merkezde MİGEM'in eş zamanlı olarak yürüttükleri, hem çevrim içi hem de geleneksel prosedür takip edilerek denetlenmektedir.

Bilimsel ve teknik bilgi ve incelemenin gerekli olduğu durumlarda, ilgili yerel idarenin talebi üzerine MTA ve MİGEM ile birlikte çalışarak yaptıkları mahallinde değerlendirme sonucu konu çözüme kavuşturulmaktadır.

Sorumlu yerel idare; ruhsat talebinin alınması, talep alanının ruhsata bağlanması, ruhsat hakların dev-

ri, terki, iptali ve çevre ile uyumlu faaliyetlerin yürütülmesi gibi hususlarda MİGEM'in de görüşünü alarak nihai karar verme noktasında tek yetkilidir. Ruhsata bağlanan alanlar için yatırımcı tarafından idareye sunulan² yıllık faaliyet raporlarının uygunluğu ve yerinde denetimi³ ile kaynak koruma alanı etüt raporunun uygun⁴ bulunması (MTA'nın uygun görüşü ile) yerel idare ile MİGEM'in ortaklaşa kararı ile gerçekleşmektedir. Bunun yanında, hükümden düşen, ruhsat sahibinin talebi ile terk edilen veya kanuni vecibeleri zamanında yerine getirmediği için idarece iptal edilen ruhsatların ihaleye çıkarılması da idarenin yetkisindedir. Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) uygulamaları, ruhsatın bulunduğu alandaki mülkiyet (orman, mera, özel mülkiyet vb.) izinlerinin alınması gibi konularda ise yatırımcının ilgili kurum ve kuruluşlar (Ör. Tarım ve Orman Bakanlığı) ile muhatap olması gerekmektedir.

Mevzuat, jeotermal kaynaklardan azami derecede istifade edilmesini ancak bu süreçte çevreye zarar verilmeden ülke ekonomisine katkı sağlanmasını hedeflemiştir. Bu düzenleme yapılırken jeotermal kaynağın sürdürülebilir kullanılması ve yatırımların hızlı bir şekilde hayata geçmesi amacı ile merkezi otoritenin bilgi ve onayı ile yerelde yerel

idarelerce yönetilmesi tasarlanmıştır.

İlgili mevzuatta belediyelere yetki verilmemesine rağmen, belediyeler jeotermal kaynakların değerlendirilmesi için yatırımcılara gereken desteği sağlayarak çok önemli bir rol oynamaktadırlar. İmar planlamaları, alt ve üst yapı çalışmaları ile birlikte kolaylaştırıcı rol olarak yatırımları cazip hale getirmektedir.

Bu çerçevede 1987 yılında Balıkesir-Gönen'de belediyenin yoğun çabaları ile Türkiye'deki ilk jeotermalle konut ısıtması gerçekleştirilmiştir. Günümüzde on sekiz farklı bölgede jeotermal ısıtma sistemi kurulmuş olup yaklaşık olarak 120.000 konut eşdeğeri ısıtma yapılmaktadır.

Söz konusu bölgelerde jeotermal kaynakların aranması, bulunması, ısıtma sistemlerinin kurulması ve işletilmesinde belediyelerin payı oldukça büyüktür. Valilik ya da özel sektör ile kurdukları ortaklıklar ile ısıtma sistemlerini sorunsuz bir şekilde işletmektedirler.

Milli ve yerel enerji kaynaklarının çok önemli olduğu günümüzde jeotermal kaynakların etkin, verimli ve sürdürülebilir bir şekilde değerlendirilmesi için yerel idarelerin güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda öncelikle ilgili mevzuatta gerekli değişikliklerin yapılarak günümüz şartlarına uyarlanması büyük önem arz etmektedir.

2) 5686 sayılı Kanun'un 7. maddesinin (3) fıkrası

3) 5686 sayılı Kanun'un 9. maddesinin (1) fıkrası

4) 5686 sayılı Kanun'un 14. maddesinin (2) fıkrası

Siz de Yazarımız Olun

Belediyecilik alanında
en kıdemli yayın olan
İller ve Belediyeler
Dergisi'nde
makalenizin
yayınlanmasını
ister misiniz?

Bilgi İçin:

<http://www.tbb.gov.tr/basin-ve-yayin/makale-basvuru-formlari/>

*Yayınlanacak makaleleriniz için Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Ödenecek Telif ve İşlem Ücretleri Hakkında Yönetmelik'e göre telif ödemesi yapılmaktadır.

Lobi Faaliyetleri

Türkiye Belediyeler Birliği, belediyelerin menfaatlerini korumak, belediyelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek ve rehberlik etmek görevleri kapsamında faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu çerçevede Birliğimizce belediyeleri ilgilendiren mevzuat tasarı ve tasarıları; Anayasa’da yer alan idari vesayet kuralı, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, hizmetin yerel nitelikte olup olmadığı, belediyelerin menfaatini etkileyip etkilemediği ve genel olarak hukuka uygun olup olmadığı kriterleri bakımından gerektiğinde belediye hukukçuları ve uzman personelin desteği ile incelenmektedir. Hazırlanan görüş ve öneriler, bakanlıklardaki hazırlık aşamaları, TBMM komisyon toplantıları ve genel kurul aşamalarında yazılı ve sözlü olarak bildirilmekte ve parlamentoda belediyelerimizin görüşü dile getirilmektedir. Ayrıca Birliğimiz, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine katkıda bulunmakta; belediyelerimiz tarafından Birliğimize ulaştırılan sorunlar araştırılarak, önerilerle birlikte ilgili makamlara iletilmektedir.

Denetimli Serbestlik Gençlik Programı

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifhaneleri Genel Müdürlüğünden Birliğimize iletilen yazı ile Denetimli Serbestlik Gençlik Programı (DENGİ) çerçevesinde bölgesel seminerler düzenleneceği belirtilerek katılım konusunda ilgili belediyelere bilgilendirme yapılması talep edilmiştir.

Eylül ayında Gaziantep’te düzenlenecek olan seminere çocuk koruma alanında çalışan temsilcilerin katılımı için ilgili belediyelere yazı gönderilmiştir.

Yönetmelik Taslağı İncelendi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü’nden Birliğimize gönderilen “Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı” incelenmiştir.

Yargı Kararı

T.C.
SAYIŞTAY
TEMİZ KURULU

T.No: 43968

10/01/2017

ÖZET : Su ve Kanalizasyon İdaresinde görevli memurlara, mevzuatta düzenleme olmaması nedeniyle 5216 sayılı Kanunun 22'nci maddesine istinaden ikramiye verilemeyeceği.

KARAR : İSKİ Yönetim Kurulunun 12.05.2015 tarihinde, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunun Personel İstihdamı başlıklı 22'nci maddesinin son fıkrasında yer alan “Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının % 10'unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayının (30.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere hastalık ve yıllık izinleri dahil olmak üzere, çalıştıkları sürelerle orantılı olarak encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir. (2013 yılında imzalanan Toplu Sözleşme ile 30.000 gösterge rakamının 2014 ve 2015 yılları için 36.000 olarak uygulanması kararlaştırılmıştır)” hükmüne istinaden, ... Genel Müdürlüğünde görevli memur personele ikramiye ödenmesi konusunda karar alınmış, söz konusu karar gereği Genel Müdürlükçe ikramiye ödemesinin gerçekleştirilmiştir.

... Genel Müdürlüğünün 2560 Sayılı İstanbul Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanuna tabi olarak kurulmuştur. Bu kanunun “Kuruluş” Başlıklı 1'nci maddesinin son fıkrasında; “İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur. İSKİ personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir.” denilmektedir. Bu suretle ...'nin müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş olduğu anlaşılmaktadır.

657 sayılı Kanuna ekli IV sayılı Makam Tazminatı Cetvelinde, müstakil genel müdürlüklerde görevli daire başkanları için öngörülen makam ve buna bağlı görev tazminatının ödenmesinde, ... ve ... Genel Müdürlüklerinin müstakil genel müdürlükler sayılıp sayılamayacağına ilişkin Sayıştay Genel Kurulunun 01.12.2011 tarih ve 5333/1 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında özetle; “2560 sayılı Kanunda geçen “bağlı kuruluş” tanımının bu genel müdürlüklerin müstakil genel müdürlük niteliğini ortadan kaldırmadığı, bu bağlılığın hizmet ve görev alanı yönünden bir bağlılık olduğu, 2560 Sayılı Kanunun 1'inci Maddesinin 3'üncü fıkrasında, su kaynaklarının korunmasına ilişkin görevlerin Büyükşehir Belediye sınırları dışında da olsa bu genel müdürlüklerce yürütüleceğinin belirtildiği, bir genel müdürlüğün bütçesi müstakilse ve bu genel müdürlük kamu tüzel kişiliğine de sahipse, bu genel müdürlüğün, başka bir otoritenin izin, onay ve denetimine tabi olmadan karar alma ve uygulama yetkisine sahip bulunduğu açık olduğu, 2560 Sayılı Kanunda yer alan, Belediye Meclisinin İSKİ Genel Kurulu olması ve Büyükşehir Belediye Başkanın İSKİ Yönetim Kurulu Başkanı olmasına ilişkin hükümlerin, bu belediye organlarına ikinci görev olarak verilmesi şeklinde değerlendirmek gerektiği ve bu hükümlere istinaden İSKİ'nin müstakil bir genel müdürlük olmadığını ileri sürmenin doğru olmayacağı, sonuç olarak İçme suyu ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüklerinin müstakil Genel Müdürlükler olduğu” belirtilmiştir.

Sonuç itibarıyla ... personelinin, müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluşun personel rejimine tabi olduğu ve kendi mevzuat hükümleri ile bağlı olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle sorumluların savunmalarında belirttiği üzere bu idarelerin personelinin belediye memuru olmadığı hususunda bir hüküm bulunmadığını, yasalarda açıkça belirtilmese de bağlı kuruluş personelinin üst kuruluş olan Büyükşehir personelinin farklı statüde olduğunun kabulünün mümkün olmadığı, büyükşehir belediyesi personeline tanınan tüm haklardan faydalanamayacağına dair bir hüküm bulunmadığından, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunun 22. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca kıyasen kendi personellerine ikramiye ödemesinin yapılmasında mevzuata uyarlılık olmadığı açıktır.

Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.” hükmü yer almaktadır.

Anayasa'nın söz konusu hükmü uyarınca, herhangi bir kamu hizmetini ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerine, ifa ettikleri hizmet karşılığı bir ödeme yapılmasının kanuna ya da kanunun açıkça verdiği bir izne bağlı olarak ikincil mevzuata dayanması zorunludur. Buna göre hukuki dayanağı olmadan, devlet memurlarına ve diğer kamu görevlilerine idarelerce herhangi bir ödeme yapılması veya menfaat sağlanması mümkün değildir. Bu doğrultuda ... personeline Büyükşehir Belediye Kanununda belediye personeli için tanınmış bir hakkın kıyasen uygulanarak verilmesi mevzuata bu yönden de aykırılık teşkil edecektir.

Öte yandan; sorumlular savunmalarında; “İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ile 1'inci Hukuk Müşavirliğinin 16.11.2007 Tarih ve 13601 sayılı mütalaasında, ... Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü personeline ikramiye ödenebileceğinin” ifade edildiğini belirtmişlerse de; söz konusu mütalaanın Sayıştay yargısı açısından bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Ayrıca mütalaaya esas söz konusu ödeme 5216 Sayılı Kanunun Personel İstihdamı başlıklı 22'nci

maddesine göre değil de benzer bir düzenleme içeren 2560 Sayılı İSKİ Kanunun, Genel Kurulun Görevlerini düzenleyen 6'ncı maddesinin D bendine göre de yapılmıştır. Ancak 2560 Sayılı İSKİ Kanunun, Genel Kurulun Görevlerini düzenleyen 6'ncı maddesinin D bendinde yer alan; "... yılda iki maaşı geçmemek üzere verilecek ikramiyelerin miktar ve zamanını belirlemek," şeklinde yer alan hüküm 11/10/2011 tarih ve 666 sayılı KHK'nin l'inci maddesiyle kaldırılmış, 666 sayılı KHK ile de bu bentte yapılan söz konusu ifadenin kaldırılmasına ilişkin düzenleme ise 10/10/2013 tarih ve 28791 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 27/12/2012 tarihli ve E. 2011/139, K. 2012/205 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir. Bu hususta kanun koyucu tarafından yapılan yeni bir düzenleme bulunmadığından sorumluların savunmalarına esas teşkil eden bu mütalaanın hukukten geçerliliği bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, temyiz talebinin reddi ile 39 sayılı İlamın 2. maddesiyle ... TL için verilen tazmin hükümünün TASDİKİNE, oybirliğiyle,

Karar verildiği 10.01.2018 tarih ve 43968 sayılı tutanakta yazılı olmakla işbu ilam tanzim kılındı.

**T.C.
SAYIŞTAY
TEMYİZ KURULU**

T.No: 43966

10/01/2017

ÖZET : Kamu kurum ve kuruluşlarında ister 657 kapsamında ister 4934 sayılı Eleman Temininde Güçlük Çekilen Yerlerde Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması Hakkında Kanun kapsamında çalışsın, işyeri hekimi olarak görevlendirilecek olan hekimlerin 6331 sayılı yasa hükümleri uyarınca görevlendirilebileceği ve bu kanun hükümlerinin sağladığı haklarla sınırlı olarak çalıştırılabileceği

KARAR : ... Belediyesi ile Dr. ... arasında belirli süreli iş sözleşmesi imzalanmış ve sözleşmede belirtilen tutar üzerinden ödemede bulunulmuştur. İşyeri hekimliği ile ilgili dosya incelendiğinde Dr. ...'ın ... Hastanesinde görev yaptığı ve aynı zamanda ... Belediyesinde işyeri hekimliği yapmak üzere kurumundan izin talebinde bulunduğu, bu talebin ... İli Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği tarafından 2014/1 sayılı Sağlık Bakanlığı Genelgesi doğrultusunda uygun bulunduğu ve 11.12.2014 tarih ve 2052 sayılı yazı ile onayın ... Hastanesi Yöneticiliğine bildirildiği anlaşılmıştır. Alınan onay doğrultusunda Dr. ... Hastanesinde asli görevini yapmaktayken ... Belediyesinde de işyeri hekimliği görevini yürütmeye başlamıştır. İlgilinin hangi statüde görev yaptığıın bildirilmesi Denetçisi tarafından ... İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliğinden 26.01.2016 tarih ve 4 sayılı yazıyla istenilmiş olup 903.04 sayılı cevap yazısının ekinde gönderilen hizmet belgesinde, Dr. ...'ın 18.10.2012-19.03.2015 tarihleri arasında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi devlet memuru olarak 19.03.2015 tarihinden sonra ise 4924 sayılı Eleman Temininde Güçlük Çekilen Yerlerde Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması Hakkında Kanun hükümlerine tabi olarak ... Hastanesinde görev yaptığı görülmüştür.

1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12'nci maddesinin üçüncü fıkrasına 2/1/2014 tarihli 6514 sayılı Kanunun 21'inci maddesi ile getirilen; " Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve yöneticilik görevi bulunmayan tabipler ile aile hekimleri, kurum ve kuruluşlarındaki çalışma saatleri dışında ve kurumlarının izniyle aylık otuz saati geçmemek üzere iş yeri hekimliği yapabilir. Döner sermayeli sağlık kuruluşları ise kurumsal olarak işyeri hekimliği hizmeti verebilir. " şeklindeki düzenleme ile tabiplere asıl görevlerinin dışında kanunda belirtilen şartlarda işyeri hekimliği yapma imkânı sağlanmıştır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 8'inci maddesinin 7'nci fıkrasında ise; Kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili mevzuata göre çalıştırılan işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı olma niteliğini haiz personel, gerekli belgeye sahip olmaları şartıyla asli görevlerinin yanında, belirlenen çalışma süresine riayet ederek çalışmakta oldukları kurumda veya ilgili personelin muvafakati ve üst yöneticinin onayı ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilecek personele, görev yaptığı her saat için (200) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı tutarında ilave ödeme, hizmet alan kurum tarafından yapılır. Bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz. Bu durumdaki görevlendirmeye ilişkin ilave ödemelerde, günlük mesai saatlerine bağlı kalmak kaydıyla, aylık toplam seksen saatten fazla olan görevlendirmeler dikkate alınmaz. " hükmü ile işyeri hekimi olabilmenin şekli şartları ile alınabilecek tavan ücret belirlenmiştir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu uyarınca iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesinde işverenin ve aynı zamanda kamu kurumu olan belediyelerin işyeri hekimini temin etmesi ve işyeri hekimine verilecek ücretler konusunda da ilgili mevzuat hükümlerine uygun hareket etmesi bir zorunluluktur.

... Belediyesinin 6331 sayılı yasa hükümlerine uygun olarak işyeri hekimi çalıştırılması ile ilgili makamlardan gerekli izin aldığı ve görevlendirdiği ancak 6331 sayılı yasanın işyeri hekimi için öngördüğü tavan ücret sınırına riayet etmeyerek 5393 sayılı yasanın 49. Maddesinin 3. fıkrasında; "Belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık,

veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilir...

Avukat, mimar, mühendis (inşaat mühendisi ve harita mühendisi olmak kaydıyla) ve veteriner kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir...

...

Dördüncü fıkra da sayılan unvanlara ilişkin hizmetler dışında kalmak ve o hizmet için ihdas edilmiş kadro bulunmamak kaydıyla, İçişleri Bakanlığınca üçüncü fıkra çerçevesinde sözleşmeli personel istihdamı uygun görülmüş olan kadro unvanlarına ilişkin görevlerde, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre münhasıran kısmi süreli olarak sözleşmeli personel çalıştırılabilir...” hükümleri uyarınca 05/01/2015-31/12/2015 tarihleri arasını kapsayacak şekilde, kısmi zamanlı işyeri hekimi görevlendirdiği ve bu sözleşmeye istinaden Dr. ...’a yönelik maaş Türk Tabipler Birliği’nin 2015 yılı Asgari Sözleşme Ücretleri baz alınarak yapıldığı anlaşılmaktadır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu işyeri hekimi konusunda düzenleme yapan özel bir kanundur. Bir hekim kamu kurum ve kuruluşlarında hangi personel rejiminde çalışıyor olursa olsun; ister 657 kapsamında ister 4934 sayılı Eleman Temininde Güçlük Çekilen Yerlerde Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması Hakkında Kanun kapsamında çalışsın, işyeri hekimi olarak görevlendirilecekse 6331 sayılı yasa hükümleri uyarınca görevlendirilmeli ve bu kanun hükümlerinin sağladığı haklarla sınırlı olarak çalıştırılmalıdır. Bu doğrultuda sorumluların iddia ettiği gibi işyeri hekiminin 657 sayılı yasa kapsamından çıktığı için 6331 sayılı yasanın uygulanamayacağı bu nedenle 5393 sayılı Belediye yasası uyarınca sözleşme yapılacağı iddiasında mevzuata uygunluk bulunmamaktadır. Kaldı ki... Belediyesi tarafından işyeri hekiminin 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu maddesinin 4’üncü fıkrası kapsamında kısmi zamanlı istihdam edilmesi de mümkün olmadığı zira ilgili kanun hükmünde kısmi zamanlı olarak istihdam edilecek personel arasında avukat, mimar, mühendis ve veteriner unvanları düzenlenmiş olup tabip unvanının sayılmadığı, 5393 sayılı Kanunun 49’uncu maddesinin 5’inci fıkrasında yer alan; “Dördüncü fıkra da sayılan unvanlara ilişkin hizmetler dışında kalmak ve o hizmet için ihdas edilmiş kadro bulunmamak kaydıyla, İçişleri Bakanlığınca üçüncü fıkra çerçevesinde sözleşmeli personel istihdamı uygun görülmüş olan kadro unvanlarına ilişkin görevlerde, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre münhasıran kısmi süreli olarak sözleşmeli personel çalıştırılabilir” hüküm doğrultusunda kısmi zamanlı tabip çalıştırılmasının mümkün olduğu, ancak dosyada yer alan ... Belediyesi kadro cetvelinde 6 adet boş tabip kadrosu bulunması nedeniyle kısmi zamanlı tabip istihdam edilmesinin mümkün olmadığı, ayrıca 5’inci fıkra hükmüne göre kısmi zamanlı istihdam edileceklerin 657 sayılı Kanunun 4’üncü maddesinin (B) bendine tabi olup kamu kurumunda aynı kanunun 4’üncü maddesinin (A) bendi kapsamında Devlet Memuru olarak görev yapan birisinin kısmi zamanlı sözleşmeli personel olarak istihdam edilmesinin mümkün olmadığı göz önünde bulundurulduğunda yapılan ödemenin mevzuata aykırı olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

Sorumlular savunmalarında 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun “İşyeri hekimliği yapan kurum tabiplerine yapılan ücret ödemeleri” başlıklı geçici 6’ncı maddesinde yer alan; “Kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerde gerçekleştirilmiş olan işyeri hekimliği ücreti ödemeleri nedeniyle kamu görevlileri hakkında idari veya mali yargılama ve takibat yapılamaz, başlatılanlar işlemden kaldırılır, bu ödemeler geriye tahsil ve tazmin konusu edilemez.” hükmünü de gerekçe göstererek kamu zararının oluşmadığını iddia etmektedir. Ancak bahsi geçen Geçici 6’ncı madde hükmü aynı Kanun’un yürürlük maddesi olan 38’inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtildiği üzere Kanun’un Resmi Gazete’de yayımı tarihinde (30.06.2012) yürürlüğe girmiş olup yürürlük tarihinden önce yapılan işyeri hekimliği ücret ödemeleriyle ilgili bir af niteliğindedir. Maddenin yürürlük tarihinden sonraki işyeri hekimliği ücret ödemelerine uygulanması mümkün değildir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, temyiz talebinin reddi ile 156 sayılı ilamın 1. maddesiyle ... TL için verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE, oybirliğiyle 10.01.2018 tarihinde karar verildi.

Genelge

**T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü**

Sayı : 71188846-299-E. 13920

03/07/2018

Konu : İşyeri Ruhsatları

Bilindiği üzere İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik 10/8/2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, Yönetmelikle işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesinde uygulanacak esas ve usuller düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin 4' üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine yetkili idare "Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresi; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesi, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesi; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği" olarak tanımlanmıştır.

Yine Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bununla birlikte, Bakanlığımıza ulaşan bilgilerden bazı yetkili idarelerce mevzuatta yer alan bu hükümlere yeterince uyulmadığı anlaşılmaktadır.

Yetkili idarelerce mevzuat hükümleri doğrultusunda işlem yapılarak, konuya gereken hassasiyetin gösterilmesi ve ruhsatsız işyeri açılmasına müsaade edilmemesi hususunda;

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

**TC
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü**

Sayı : 71188846/250/138314

07/08/2018

Konu : Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Bilindiği üzere 9 Temmuz 2018 tarihli ve 30473 3. mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 1' inci maddesi, 10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 97' nci, 99' uncu, 100' üncü, 256' ncı ve 260' ıncı maddeleri ile 15 Temmuz 2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 798' inci ve 799' uncu maddeleri uyarınca İçişleri Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü kaldırılmış ve anılan birimin vesayet yetkisine ilişkin görev, yetki ve sorumlulukları İçişleri Bakanlığında ve/veya İçişleri Bakanında kalması; bunun dışında kalan görev, yetki ve sorumlulukları ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığında ve/veya Çevre ve Şehircilik Bakanına devredilmesi hükme bağlanmıştır.

Bu esas ve usuller doğrultusunda ilgili genel müdürlüğün devir ve tasfiye işlemleri tamamlanmış ve devir protokolü 3 Ağustos 2018 tarihinde imzalanmıştır.

Bu bakımdan, Bakanlığımız Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün uhdesinde olan ve yerel yönetimlerle ilgili hizmetler EK-1 listede sayılmış olup anılan hizmetlerle ilgili tüm iş ve işlemler Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün "Devlet Mahallesi İnönü Bulvarı No:4 Bakanlık 06650 ANKARA" adresinde; 0 312 422 4300-4301-4985-4989 telefon numaraları ve 0 312 4184647 fax numarası iletişim bilgileri ile yürütülecektir.

Konunun Cumhurbaşkanlığı kurulları, ofisleri ile bağlı ve ilgili kuruluşlarına; bakanlıkların hizmet birimleri, bağlı ve ilgili kuruluşları ile taşra teşkilatlarına, valiliklere, mahalli idarelere ve tüzel kişiliği haiz diğer tüm kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına duyurulması hususunda;

Bilgi ve gereğini önemle arz ve rica ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK-1 LİSTE

- 1) Mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek,
- 2) Görev alanına giren konularda mahalli idarelerin idari ve teknik kapasitesinin geliştirilmesi için çalışmalarda bulunmak ve bunlara teknik destek sağlamak,
- 3) Belediyelerin ve bağlı kuruluşlarının almış olduğu kamu yararı kararına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek,
- 4) Belediyelerin ve bağlı kuruluşlarının acele kamulaştırma taleplerine ilişkin iş ve işlemlerini yürütmek,
- 5) Büyükşehir belediyelerine bağlı olarak kurulan su ve kanalizasyon idarelerine yönetim kurulu üyesi atama onayları iş ve işlemlerini yürütmek,
- 6) Büyükşehir belediyelerine bağlı olarak kurulan su ve kanalizasyon idarelerine genel müdür atama iş ve işlemlerini yürütmek,
- 7) Belediyelerin özel kalem müdürü atama izinlerini vermek,
- 8) Belediyeler ve bağlı kuruluşlarının genel müdür, genel sekreter ve yönetim kurulu üyelerini atamak,
- 9) 8/9/1983 tarih ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 4/1/2002 tarih 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 5/1/2002 tarih ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu uyarınca belediyelerin ihaleden yasaklama talepleri doğrultusunda ihaleden yasaklama işlemlerini yürütmek,
- 10) 8/9/1983 tarih ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 4/1/2002 tarih 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 5/1/2002 tarih ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu uyarınca üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan birliklerin ihaleden yasaklama talepleri doğrultusunda ihaleden yasaklama işlemlerini yürütmek,
- 11) İl özel idareleri ve köyler ile üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan mahalli idareler bakımından 16/06/2005 tarih ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun gereğince yenileme alanları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 12) İl özel idareleri ve köyler ile üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan mahalli idareler bakımından 3/7/2005 tarih ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu gereğince tarım amacı dışında kullanılacak araziler ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 13) 02.07.2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe vergi Gelirlerinden Pay verilmesi Hakkında Kanun gereğince Mahalli idarelere genel bütçe vergi gelirlerinden pay verilmesine ilişkin işlemlerin yürütülmesinde Türkiye İstatistik Kurumu, İller Bankası ve Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında koordinasyonu sağlamak ve bununla ilgili işlemleri yürütmek,
- 14) 02.07.2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe vergi Gelirlerinden Pay verilmesi Hakkında Kanun gereğince İl özel idare paylarının tahsisine esas olmak üzere belirlenen köy sayılarını İller Bankasına bildirmek,
- 15) 5/1/1961 tarih ve 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamında belediyelerin yurtdışı araç hibeleriyle (ambulans, itfaiye-kurtarma) ilgili işlemleri yürütmek,
- 16) 9/6/1994 tarih ve 3998 sayılı Mezarlıkların Korunması Hakkında Kanun gereğince mezarlıklardan yol geçirme onayları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 17) Belediye kurulması, birleşme ve katılma ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 18) İl özel idareleri ve köyler ile üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan mahalli idare birliklerinin kurulması konusundaki işve işlemleri yürütmek,
- 19) Belediye ve bağlı kuruluşlarının şirket kurmalarına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek,
- 20) İl özel idareleri ve köyler ile üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan mahalli idare birliklerinin şirket kurmalarına ilişkin iş ve işlemlerini yürütmek,
- 21) Belediyeler ve bağlı kuruluşları tarafından kurulacak bütçe içi işletmeler ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 22) Belediyeler ve bağlı kuruluşları tarafından kurulacak şirket ve bütçe içi işletmelere ilişkin verileri toplamak ve bunları değerlendirmek,
- 23) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan mahalli idarelerin borçlanma işlemlerini yürütmek,
- 24) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerin yap-işlet-devret modeline ilişkin talepleriyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 25) Belediyelerin taşınmaz tahsisleriyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 26) Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Demokrasi Sürekli Komitesi ve alt komiteleri ile ulusal heyetin oluşturulması ilgili işve işlemleri yürütmek,

- 27) Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Ulusal Heyetinin oluşturulması ile ilgili iş ve işlemleri tespit etmek,
- 28) Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Genel Kurullarına katılım sağlayarak genel kurul gündemini takip etmek,
- 29) Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Ulusal Heyetinin sekretarya hizmetlerini yürütmek,
- 30) Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi tarafından ülkemize yapılan izleme ziyaretlerinin programlanması ve uygulanması ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 31) Avrupa Birliğine giriş öncesi ve giriş sonrası kullandırılan fonlarla ilgili gerekli araştırmaları yaparak, mahalli idarelerin yararlanabileceği fonları araştırmak ve tespit etmek,
- 32) Mahalli idarelerden bu Avrupa Birliği fonlarına müracaat edenlerin iş ve işlemlerini ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde takip etmek; fonların kullanım sonrası takibini yaparak sonuçlarını izlemek,
- 33) Görev alanıyla ilgili proje uygulamalarında diğer kurum ve kuruluşlar ile Bakanlık birimleri arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak,
- 34) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerin yabancı ülke mahalli idareleri ile kardeş kent ilişkisi kurma iş ve işlemlerini yürütmek,
- 35) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerin uluslararası kuruluşlara üye olmaları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 36) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerin uluslararası festivallere katılımı ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 37) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerden yurtdışına, yurtdışından mahalli idarelere yapılan ziyaretlerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 38) İl özel idareleri ve köyler ile üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idareler tarafından sunulan hizmetlerin standart çalışmalarını yaparak uygulamaya ilişkin iş ve işlemleri takip etmek ve sonuçlarını izlemek,
- 39) Mahalli idarelerin TSE standartları ile ilgili iş ve işlemleri yapmak,
- 40) Mahalli idareler tarafından hazırlanacak faaliyet ve performans raporları hakkında standartları belirlemek,
- 41) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerin faaliyet raporları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 42) İl özel idareleri ve üyeleri il özel idarelerinden oluşan mahallî idare birliklerine ait İçişleri Bakanlığı tarafından konsolide edilerek gönderilen faaliyet raporlarının, genel faaliyet raporu hazırlanmasına esas teşkil etmek üzere ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 43) 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 44) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışındaki mahalli idarelerin mali raporlarının konsolidasyonu konusundaki iş ve işlemleri yürütmek,
- 45) 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili mahalli idare mevzuatı çerçevesinde oluşturulan raporları ilgili mercilere sunmak,
- 46) Mahalli idarelerin performans ölçüm kriterlerinin belirlenmesi ve uygulanması ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 47) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerin iş ve işlemlerinden istatistikî veri olarak toplanacakları tespit ederek standardını oluşturmak,
- 48) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerle ilgili her türlü istatistik? verileri toplamak, değerlendirmek, raporlamak ve yayımlamak,
- 49) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerin seçilmiş organlarının üyeleri ile ilgili istatistik? çalışmaları yürütmek,
- 50) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerin merkezi yönetim bütçesinden mahalli idarelere aktarılacak yardımlarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 51) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerce hazırlanan projelerden uygun olan yardım taleplerini ilgili bakanlıklara bildirmek ve bu yardımlara ilişkin olarak gönderilen ödeneklerin ilgili mahalli idareye aktarılması için gereken onay işlemlerini yürütmek,
- 52) İl özel idareleri ve köyler ile üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan mahalli idarelere yapılan yardımların tahsis amacına uygun olarak kullanılmaması halinde, tahsis değişikliği onayı işlemlerini yürütmek,
- 53) Ulusal ve uluslararası alanda mahalli idarelerle ilgili gelişmeleri izlemek ve mahalli idareler tarafından sunulan hizmetleri değerlendirmek,
- 54) Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre il özel idareleri, belediyeler ve mahalli idare birliklerinin bütçelerinin kurumsal kodlarını belirlemek ve duyurmak,
- 55) Turizm alanları etüt çalışmaları ve balıkçı barınakları hakkında mahalli idarelerin görüşünü alarak görüş oluşturmak,
- 56) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idareler personelinin norm kadro ilke ve standartları konusundaki çalışmaları yürütmek,

- 57) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelere ilk defa memur alım izni iş ve işlemlerini yürütmek,
- 58) Belediyelerde ilk defa zabıta memuru alım izni iş ve işlemlerini yürütmek,
- 59) Belediyelerde ilk defa itfaiye eri alım izni iş ve işlemlerini yürütmek,
- 60) Belediyelerin ilave personel istihdam taleplerine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek,
- 61) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerde istihdam edilen sözleşmeli personelin iş ve işlemlerini yürütmek,
- 62) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idare şirketlerinde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında işçi alım izni iş ve işlemlerini yürütmek,
- 63) Mahalli idareler personelinin performans ölçütlerini İçişleri Bakanlığı ile birlikte belirlemek ve bununla ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 64) 4/11/1981 tarih ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 38 inci maddesi uyarınca büyükşehir veya ilçe belediyelerinde görevlendirilen personelin ikinci görev ücretinin tespitine ilişkin işlemleri yürütmek,
- 65) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimlerini koordine etmek; birlik, dernek, vakıf, şirket ve benzeri kuruluşların bu kapsamdaki mahalli idare personeline yönelik yapacakları eğitim faaliyetleri ile ilgili olarak gerekli iş ve işlemleri yürütmek,
- 66) İl özel idareleri, üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan diğer mahalli idarelerde görev yapan personelin görevde yükselme eğitimi ve sınavlarının yapılması konusundaki koordinasyonu sağlamak ve işlemlerini yürütmek,
- 67) Mahalli idarelerle ilgili mevzuatı, genelgeleri ve görüşleri konuları itibariyle derleyerek gerek elektronik ortamda gerekse kitap şeklinde hazırlayarak ilgililerin hizmetine sunmak,
- 68) Görev alanıyla ilgili mahalli idareler alanında ihtiyaç duyulan konularda bilgi ve veri derleyerek yayınlamak,
- 69) İl özel idareleri ve köyler ile üyeleri il özel idarelerinden ve köylerden oluşan mahallî idare birlikleri dışında kalan mahalli idarelerin yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılması ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 70) Görev alanıyla ilgili mahalli idareler hakkında sorumlu ya da ilgili olunan eylem planları ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 71) KÖYDEŞ Projesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 72) Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı belirlenmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 73) Mahalli idare birimlerinin hizmetlerine gönüllü katılımı düzenleyen mevzuattan kaynaklı iş ve işlemleri yürütmek,
- 74) Mahalli idarelerin idari vesayet, denetim ve soruşturma ile İçişleri Bakanlığı görev alanında kalan hususlar hariç olmak üzere diğer görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili konularda TBMM üyeleri tarafından mahalli idarelerin iş ve işlemleri konusunda sorulan yazılı soru önergelerinin cevaplandırılması ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 75) Mahalli idarelerin idari vesayet, denetim ve soruşturma ile İçişleri Bakanlığı görev alanında kalan hususlar hariç olmak üzere diğer görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili mahalli idareler ve bağlı kuruluşları ile mahalli idarelerin kurdukları birliklerce hazırlanan mevzuat metinleri hakkında, bunlar yürürlüğe girmeden önce mevzuat gereği alınması gereken diğer kurum ve kuruluşların görüşleri ile ilgili koordinasyonu sağlamak,
- 76) Mahalli idarelerin idari vesayet, denetim ve soruşturma ile İçişleri Bakanlığı görev alanında kalan hususlar hariç olmak üzere diğer görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili diğer bakanlıklar ve kamu kurum ve kuruluşlarından gelen yeni hazırlanacak veya değişiklik yapılacak mevzuat taslaklarına ilişkin görüş bildirmek,
- 77) Mahalli idarelerin idari vesayet, denetim ve soruşturma ile İçişleri Bakanlığı görev alanında kalan hususlar hariç olmak üzere diğer görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili yürürlükte olan mahalli idare mevzuatının uygulanmasını izlemek, değerlendirmek ve mevzuat değişikliğine ilişkin önerilerde bulunmak,
- 78) Mahalli idarelerin idari vesayet, denetim ve soruşturma ile İçişleri Bakanlığı görev alanında kalan hususlar hariç olmak üzere diğer görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili kanun, yönetmelik, yönerge ve genelge çalışmalarını yaparak bunların yürürlüğe girmesi için gerekli işlemleri yürütmek,
- 79) Mahalli idarelerin idari vesayet, denetim ve soruşturma ile İçişleri Bakanlığı görev alanında kalan hususlar hariç olmak üzere diğer görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili konularda mahalli idareler mevzuatının uygulanması hususunda ortaya çıkacak tereddütleri gidermek üzere görüş oluşturmak.

**T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü**

Sayı : 71188846/140043
Konu : İmar Barışı Hakkında

08/08/2018

7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanunun 16' ncı maddesiyle, 3194 sayılı İmar Kanuna Geçici 16' ncı madde eklenmiştir.

Yapılan yasal düzenleme ile ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda başvurular 08/06/2018 tarihinde başlamış olup 31/10/2018 tarihine kadar devam edecektir.

Yapı kayıt belgesi verilmesi ile ilgili iş ve işlemler Bakanlığımız il müdürlüklerince yürütülmekte ve müracaatlar kabul edilmektedir.

Afet risklerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınmasını sağlayacak ve bu yapıları kullanan vatandaşlar ile devlet arasındaki ihtilafları çözecek ve böylece bu yapıların denetimini ve takibini kolaylaştıracak; öte yandan tahsil edilecek kayıt bedeli ile ülkemizde kentsel dönüşümü hızlandırılmış güvenli şehirler kurulmasına önemli katkı sağlayacak olan İmar Barışı ülkemiz açısından büyük önem arz etmektedir.

Bu nedenle, kamuoyunun bilgilendirilmesi, daha büyük kitlelere ulaşılması, sürecin sağlıklı yürütülebilmesi ve hedeflenen amaçlara ulaşılabilmesi için belediyelerin sürece aktif katılımlarının büyük fayda sağlayacağı değerlendirilmekte olup uygulamanın bu doğrultuda yürütülmesi ve konuyla ilgili belediyelere gerekli duyurunun yapılması hususunda;

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Mehmet Emin BİRPINAR
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

**T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
İller İdaresi Genel Müdürlüğü**

Sayı : 35524202-000-E.6075
Konu : Teşkilat Birimi İsim Değişikliği

17/08/2018

Bilindiği üzere 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve (4) sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü kaldırılmış olup Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü adı altında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde yeni bir teşkilatlanmaya gidilmiştir.

Ancak (4) sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde ifade edildiği gibi mahalli idareler üzerindeki idari vesayete ilişkin yetkiler İçişleri Bakanlığınca kullanılmaya devam olunacaktır. Bakanlık makamının emirleri ile İçişleri Bakanlığı bünyesinde kalan bu görevler İller İdaresi Genel Müdürlüğü bünyesinde yürütülecektir.

Öte yandan Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliği çerçevesinde valilikler bünyesinde "İl Mahalli İdareler Müdürlükleri"; nüfusu elli bin ve üzeri olan ilçelerde ise "İlçe Mahalli İdareler Şeflikleri" bulunmaktadır.

Bu birimler, valilik ve kaymakamlık karargahı içinde İçişleri Bakanlığının ifa ettiği idari vesayete ilişkin görevleri yürütmeye devam edeceklerdir. Mezkur yönetmelikte yeni hukuki duruma uygun isim değişikliği çalışmalarına başlanmıştır. "İl Mahalli İdareler Müdürlüğü" yerine "İdare ve Denetim Müdürlüğü"; "İlçe Mahalli İdareler Şefliği" yerine "İdare ve Denetim Şefliği" ifadelerinin uygulamaya derhal konması, yazışma ve levhaların buna göre düzenlenmesi uygun görülmüştür.

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Muhterem İNCE
Bakan a.
Vali Bakan Yardımcısı

**TC
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Haberleşme Genel Müdürlüğü**

Sayı : 40067512-270.02-E.64825

../.../...

Konu : Yer Seçim Belgesi Verilmesine İlişkin Süre Uzatımı

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15' inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkrası çerçevesinde Bakanlığımızca hazırlanan "Elektronik Haberleşme İstasyonlarına Yer Seçim Belgesinin Verilmesi Ve Ücretlerinin Belirlenmesine ilişkin Yönetmelik" 27.01.2018 tarihli ve 30314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Yönetmeliğin Geçici l'inci maddesinin ikinci fıkrasında aşağıdaki hükme yer verilmiştir: "(2) İşletmeci; 6360 sayılı Kanunun Resmi Gazete'de yayımlandığı 6/12/2012 tarihi ile bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih arasında belediye mücavir alan sınırları içinde kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonlarından yer seçim belgesi olmayanlar için yer seçim belgesi almak amacıyla, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesini müteakip en geç 6 ay içinde yer seçim belgesi ücretini ödemek suretiyle yetkili belediyeye başvuruda bulunur. Bu başvurularda yalnızca güvenlik sertifikası sunulur, bunun dışında başka bir belge talep edilemez. Bu başvuruların hepsi bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içinde sonuçlandırılır. Bu fıkra da belirtilen süreler gerektiğinde Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca en fazla 90 gün uzatılır. Yer seçim belgesi başvurusu kapsamında Belediyeler tarafından bu fıkra kapsamındaki elektronik haberleşme istasyonlarında revizyon yapılması veya bu istasyonların demonte edilmesi talep edilemez ve yer seçim belgesi verilir. Bu fıkra kapsamında düzenlenecek yer seçim belgeleri için; Ek-1 'deki yer seçim belgesi ücret tarifesi uygulanacak olup, ücretin 2019 ve sonraki yıllarda yatırılması halinde 6' ncı maddeye göre yeniden değerlendirme oranında gerekli artırımlar yapılarak uygulanır."

Buna göre, 06/12/2012 tarihi ile söz konusu yönetmeliğin yürürlük tarihi olan 27/01/2018 arasında kurulmuş elektronik haberleşme istasyonları (baz istasyonları ve radyolink istasyonları) için işletmecilerin 6 ay içinde başvuru yapması ve Belediyelerin 1 yıl içinde yer seçim belgelerini vermesi öngörülmüştür.

Ancak gelinen aşamada; Belediyelerin kendi iç prosedürlerini tamamlayamaması, diğer taraftan yer seçim belgesi başvuru sürecinin yeni bir uygulama olması nedeniyle işletmecilerce gerekli hazırlığın yapılmasının süre kaybına neden olması sebebiyle 6/12/2012 tarihi ile 27/01/2018 arasında belediye mücavir alan sınırları içinde kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonlarına yer seçim belgesi alınmasına yönelik başvuruların yapılamadığı, yapılan başvuruların bir kısmının ise Belediyelerce çeşitli gerekçelerle reddedildiği Bakanlığımıza intikal eden bilgilerden anlaşılmıştır.

Bu itibarla, Yönetmeliğin Geçici l'inci maddesi uyarınca; 6/12/2012 tarihi ile 27/01/2018 arasında belediye mücavir alan sınırları içinde kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonlarına ilişkin yer seçim belgelerinin verilebilmesini teminen, Yönetmelikte işletmecilere tanınan 6 aylık başvuru süresinin 28/07/2018 tarihinden itibaren 90 gün uzatılması, ayrıca Yönetmelikte Belediyelere tanınan 1 yıllık yer seçim belgelerini verme süresinin de 28/01/2019 tarihinden itibaren 90 gün uzatılması uygun görülmüştür.

Yönetmelik çerçevesinde gerekli işlemlerin işletmeciler ve ilgili Belediyelerce tamamlanması hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ve rica ederim.

Dr. Ömer Fatih SAYAN
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

Soru & Cevap

Sorularınızı
www.tbb.gov.tr
adresinde yayınlanan
Birliğimiz web
sitesindeki
“Soru-Cevap”
formunu doldurarak
iletebilirsiniz.

1) İlçe adının değiştirilmesi için nasıl bir yol izlemek gerekmektedir?

5393 sayılı Belediye Kanununun 10’uncu maddesinde bir beldenin adının, belediye meclisi üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluğunun kararı ve valinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile değiştirileceği, beldenin adının değişmesi ile belediyenin adının da değişmiş sayılacağı düzenlenmiştir.

5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2’nci maddesinde il ve ilçe kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi, adlarının değiştirilmesi, bir ilçenin başka bir il’e bağlanması kanun ile yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde ilçeniz adının kanunla değiştirilebileceği değerlendirilmektedir.

2) Belediyemizce tarımsal sulama amacıyla ruhsatsız olarak açılmış olan kuyu DSİ tarafından kapatılmıştır. Hazine arazisi üzerinde bulunan kuyu ve kuyu üzerindeki elektrik tesisatı ile dalgıç motorlarının belediyemizce kiralanması mümkün müdür?

167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun’un 4’üncü maddesinde; sulama, kullanma ve işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkarılan yeraltı suları ile Hazinesin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak sularının (mazbut vakıflara ait sular hariç), 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verileceği, 8’inci maddesinde su temini maksadıyla açılacak kuyular için Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden belge alınmasının mecburi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda 167 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak kuyu üzerinde bulunan belediyenize ait elektrik tesisatı ile dalgıç motoru gibi taşınırın kiraya verilebileceği değerlendirilmektedir.

3) 31/12/2017 tarihinden önce yapılan kaçak binalar için encümence hükmedilen yıkım ve idari para cezalarının imar barışı düzenlemesi gereği iptal edilmesi sebebiyle, bu kararların yeniden encümene havale edilerek iptal kararı alınması gerekmekte midir?

7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ile 3194 sayılı İmar Kanunu’na Geçici 16’ncı madde eklenmiş, ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı şekilde yapılmış yapılarla ilgili düzenleme yapılmıştır.

Geçici 16’ncı maddede; 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış olan yapılar için, 31/10/2018 tarihine kadar yetkili kurumlara başvurulması ve 31/12/2018 tarihine kadar kayıt bedelinin ödenmesi halinde bu yapılara yapı kayıt belgesi verilebileceği, yapı kayıt belgesi verilen yapılarla ilgili olarak da, 3194 sayılı Kanun uyarınca alınmış yıkım kararları ile tahsil edilmeyen idari para cezalarının iptal edileceği düzenlenmiştir.

Maddede “Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarla ilgili iptal edilir” ibaresi kullanılmak suretiyle yapı kayıt belgesinin doğal sonucu olarak bu kararların iptalinin öngörüldüğü ve bir takdir yetkisi de barındırmadığı için iptale ilişkin yeni bir karar alınmasına gerek olmadığı düşünülmektedir.

Bununla birlikte vatandaşlarca dilekçe verilerek encümence verilmiş yıkım ve idari para cezalarının kaldırılmasının talep edilmesi halinde de, 7143 sayılı Kanunun ilgili maddesine atıfta bulunularak, yapı kayıt belgesi sunan vatandaşların yıkım ve ödenmemiş idari para cezalarının iptal edildiğine ilişkin yeni ve toplu tek bir karar alınmak suretiyle vatandaş taleplerinin karşılanabileceği değerlendirilmektedir.

4) Meclis toplantısının 4. birleşiminde 2 asil ve 2 yedek kâtip üyeden sadece 1 asil kâtip üyenin bulunması halinde toplantıya devam edilecek midir?

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 19’uncu maddesi, birinci ve ikinci başkan vekili olmak üzere meclis başkan vekili seçimini iki kişi ile sınırlandırmışken, “en az iki kâtip üye seçilir” ifadesi kullanılarak ikiden fazla kâtip üye seçimine olanak tanımış, Kanun’da kâtip üye seçiminde yedek üye öngörülmemiştir. Kanun’un 20’nci maddesinin altıncı fıkrası gereğince meclis kararlarının başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanması gerekmektedir.

Bu şekilde imzalanmamış olan meclis kararlarının geçerlilikleri ihtilaf konusu olabileceğinden ve Kanunda kâtip üyenin yokluğunda yerine kimin görevlendirileceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığından, toplantıya katılmayan kâtip üyenin yerine toplantıya katılan meclis üyelerinden birinin görevlendirilebileceği değerlendirilmektedir.

Toplantıya katılan meclis üyelerinin kâtip üye olarak görevlendirilememesi halinde, alınan kararların toplantıya katılan bütün meclis üyelerince imzalanmasının da yaşanacak ihtilafların önüne geçecek bir çözüm olabileceği de düşünülmektedir.

5) Belediyede tekniker kadrosunda görev yapmaktayım, dikey geçiş sınavı ile mühendislik fakültesinde okumam halinde eğitim hakkı sebebiyle başka bir ile nakil istemem mümkün müdür?

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 74'ncü maddesinde memurların bir kurumdan diğerine nakilleri düzenlenmiş, maddede memurların bu Kanuna tabi kurumlar arasında, kurumların muvafakati ile kazanılmış hak dereceleri üzerinden veya 68'inci maddedeki esaslar çerçevesinde derece yükselmesi suretiyle, bulundukları sınıftan veya öğrenim durumları itibarıyla girebilecekleri sınıftan, bir kadroya nakillerinin mümkün olduğu belirtilmiştir.

Mevzuatımızda memurun eğitim sebebiyle başka bir şehre nakline imkân veren bir düzenleme bulunmamakla birlikte kurumunuzun ve görev yapmak istediğiniz kurumun karşılıklı muvafakati ile 657 sayılı Kanun'un 74'ncü maddesine göre naklinizin yapılabileceği değerlendirilmektedir.

6) Lise mezunu olarak genel idari hizmetler sınıfında veri hazırlama kontrol işletmeni kadrosunda göreve başlayan kişinin tarım makineleri önlisans bölümünü bitirmesi durumunda 657 sayılı Kanunun 71'nci maddesine göre tekniker kadrosuna sınavsız olarak atanması mümkün müdür?

657 sayılı Kanunun 71'nci maddesinin birinci fıkrasında memurların eşit dereceler arasında veya derece yükselmesi suretiyle sınıf değiştirmelerinin caiz olduğu, bu şekilde sınıf değiştireceklerin geçecekleri sınıf ve görev için bu Kanunda veya kuruluş kanunlarında belirtilen niteliklere sahip olmalarının şart olduğu, bu durumda sınıfları değişenlerin eski sınıflarının derecesinde elde ettikleri kademelerde geçirdikleri sürelerin yeni sınıflardaki derecelerinde dikkate alınacağı ikinci fıkrasında ise kurumların, memurlarını meslekleri ile ilgili sınıftan genel idare hizmetleri sınıfına veya genel idare hizmetleri sınıfından meslekleri ile ilgili sınıfa, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle atayabilecekleri belirtilmiştir.

04/07/2009 tarihli ve 27278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin Amaç maddesinde; bu Yönetmeliğin amacının, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, mahalli idarelerde görev yapan Devlet memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olarak ifade edilmiştir. Yine bu Yönetmeliğin dayanakları arasında gösterilen Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmeliğin amaç kısmında da benzer bir düzenlemeye yer verilmiştir.

Bahse konu Yönetmeliğin 5'nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde tekniker kadrosu görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi kadrolar arasında sayılmıştır. Yönetmeliğin 9'uncu maddesi unvan değişikliği sınavına tabi kadrolara atanacaklarda aranacak özel şartları düzenlemiştir, maddenin (e) bendinde tekniker kadrosuna atanabilmek için en az iki yıl süreli mesleki veya teknik yükseköğretim mezunu olunması gerektiği, 20'inci maddesinde ise hizmet grupları arası geçişler düzenlenmiş olup, (b) bendinde gruplar arası görevde yükselme niteliğindeki geçişler ve alt gruptan üst gruplara geçişlerin görevde yükselme sınavına tabi olduğu belirtilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde; normlar hiyerarşisine uygun olarak usulüne göre yürürlüğe konulan bu Yönetmeliklere iptal edilinceye veya farklı bir düzenleme yapıncaya kadar uyulması gerektiğinden söz konusu kişinin unvan değişikliğine tabi olan tekniker kadrosuna unvan değişikliği sınavında başarılı olması halinde atanabileceği değerlendirilmektedir.

7) Belediyede memur kadrosunda görev yapmaktayım, lise bilgisayar bölümü mezunuyum, veri hazırlama kontrol işletmeni kadrosuna atanmak istiyorum ancak belediye norm kadromuzda boş VHKİ kadrosunun bulunmamaktadır. VHKİ kadrosuna nasıl geçiş yapabilirim?

04/07/2009 tarihli ve 27278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 5'nci maddesinde veri hazırlama kontrol işletmeni ve memur kadroları idari hizmetler gurubu içerisinde sayılmış, 7'nci maddesinde ise veri hazırlama ve kontrol işletmeni kadrosuna atanabilmek için

- 1) En az ortaöğrenim mezunu olmak,
- 2) Veri hazırlama ve kontrol işletmeni ile bilgisayar işletmeni kadrolarına atanabilmek için ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı onaylı bilgisayar işletmeni sertifikasına sahip olmak veya bitirdiği okulun ders müfredatında en az iki dönem bilgisayarla ilgili ders aldığını belgelemek şartlarının arandığı belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 20'nci maddesinin (a) bendinde ise aynı hizmet grubunun alt hizmet grubu içinde kalmak kaydıyla, ilgili personelin isteği ve atanılacak kadro için aranan öğrenim şartı ile sertifika gibi belgelere sahip olunması kaydıyla sınav yapılmaksızın atama yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. 22/02/2007 tarih ve 26442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına

Dair Yönetmeliğin 11'nci maddesinin birinci fıkrasında boş memur kadrolarında sınıf, unvan ve derece değişikliği ile boş memur kadrolarının iptali ve dolu kadrolarda derece değişikliğinin meclis kararı ile yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde; VHKİ kadrosuna atanabilmek için gerekli şartları taşımak ve boş kadro bulunmak kaydıyla memur kadrosundan sınavsız olarak VHKİ kadrosuna atanabileceğiniz, belediyenin norm kadrosunun uygun olması halinde meclis kararı ile boş memur kadrolarının iptal edilerek yeni bir VHKİ kadrosunun ihdas edilmesinin belediyenin takdirinde olduğu değerlendirilmektedir.

8) Yapı Kayıt Belgesi alınan yapıda “Kahve Ürünleri Üretim ve Paketleme” yeri açılmak istenmektedir. Bahse konu yere işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı verilebilir mi? Bu işyeri için ustalık belgesi aranması gerekir mi?

7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 16'ncı maddesine istinaden 06.06.2018 tarihli ve 30443 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esasların 6'ncı maddesinin (8) inci fıkrasında Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarda işyeri açma ve çalışma ruhsatının yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın verileceği düzenlenmektedir.

10/08/2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “İşyerlerinde aranacak genel şartlar” başlıklı 5'inci maddesinde işyerlerinde aranacak genel şartlar ve özel yapı şeklini gerektiren yerler için aranacak şartlar düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin Ek-2 listesinde 75 kg/saat ve büyük kapasitede kavurma kapasitesine sahip kahve ve kuruyemiş hazırlama tesisleri ikinci sınıf gayrisihhî müessese, 75 kg/saat'ten düşük kapasitede kavurma kapasitesine sahip kahve ve kuruyemiş hazırlama yerleri ise üçüncü sınıf gayrisihhî müessese olarak sayılmıştır.

Yönetmeliğin 23'üncü maddesinde ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseselerle ilgili düzenlemelere yer verilmiş, birinci fıkrada ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müessese açmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin işin özelliğine göre bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kriterlere uygun olarak işyerini düzenledikten sonra bu Yönetmeliğin eki Örnek 2'de yer alan başvuru formunu doldurarak yetkili idareye ibraz edeceği, ikinci fıkrada yetkili idarelerin, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alacağı, diğer fıkralarında ve Yönetmeliğin 24 ila 28'inci maddelerinde ise bu müesseselerle ilgili dikkat edilecek diğer düzenlemelere yer verilmiştir.

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 30'ncü maddesinin ikinci fıkrasında bu Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşların işyeri açılışında, esnaf ve sanatkarlar ile tacirlerin kendilerinden veya işyerinde her bir meslek dalında çalıştırdıkları en az birer çalışanından ustalık belgesi ya da en az ön lisans diploması istemek zorunda oldukları belirtilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim Kurulunca 29/09/2017 tarihinde, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'na Göre Çıraklık Eğitimi Uygulamaları Kapsamından Çıkarılan ve Alan/Dal Adı Değişen Meslek Alan ve Dalları belirlenmiş, bu listede kahve ürünleri üretim ve paketleme yer almamıştır.

Yukarıdaki açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde; Yönetmelikte aranan şartları da taşıması kaydıyla Yapı Kayıt Belgesi verilen bahse konu yapıya işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebileceği, Kanun ve Yönetmelik hükümlerine göre ustalık belgesi şartı aranan işyerleri arasında kahve ürünleri üretim ve paketleme yeri sayılmadığından bahse konu işyeri için ustalık belgesine ihtiyaç olmadığı değerlendirilmektedir.

9) 4 yıllık fakülte mezunuyum, 2012 yılında şef kadrosuna atandım, 04.2014-09.2015 tarihleri arasında İnsan Kaynakları Eğitim Müdürlüğüne vekâlet ettim, 2016 yılında da asaleten bu kadroya atandım, geriye dönük olarak vekâlet ettiğim döneme ait vekâlet aylığı ile zam ve tazminatları almam mümkün müdür?

Vekâlet konusu 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86'ncı maddesinde hüküm altına alınmış, Kanunun 175'inci maddesinde de; bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekâlet edenlere vekâlet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşımasının zorunlu olduğu ifadesine yer verilmiştir.

Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu kararının 9'uncu maddesinde; bir göreve vekâlet edenlerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dâhil) bir arada taşımaları kaydıyla; vekâlet ettikleri kadro için öngörülen zam ve tazminat tutarlarının asli kadro veya görevleri karşılığında aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki farkı alabilecekleri hükme bağlanmıştır.

2/11/2011 tarihli ve 28103 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnenin 1'inci maddesinde de bir kadroya vekalet edenlere ancak, asaleten atamada aranan tüm şartları taşımaları kaydıyla vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin asli kadroları için öngörülen ek ödemedan fazla olması halinde aradaki farkın ödenebileceği belirtilmiştir.

04/07/2009 tarih 27278 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 7’nci maddesine göre; müdür kadrosuna atanabilmek için,

- 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) bendinde belirtilen atanma şartlarını taşımak,
- Fakülte veya en az dört yıllık yükseköğretim mezunu olmak,
- Ekli (1) sayılı listede sayılan ve teknik öğrenim gerektiren müdürlüklere atanabilmek için; yükseköğretim kurumlarının, kadronun görev alanı ile ilgili eğitim ve öğretimde bulunan en az dört yıllık bölümlerinden veya bu bölümlere denkliği kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerinden mezun olmak,
- Ekli (2) sayılı listede sayılan müdürlükler için son müracaat tarihi itibarıyla iki yılı uzman, sivil savunma uzmanı, şef, ayniyat saymanı, kontrol memuru, eğitmen veya muhasebeci kadrosunda çalışmış olmak, gerekmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 34’üncü maddesinde, ilgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşeceği düzenlenmiştir.

Yazınızdaki bilgilerden asaleten müdür kadrosuna atanmak için gerekli şartları taşıdığınız dikkate alınarak beş yıllık süreyi geçirmemek kaydıyla vekâlet ettiğiniz müdürlük kadrosunun tüm mali haklarının (vekâlet ettiğiniz kadronun özel hizmet tazminatı ve ek ödeme oranları ile asli kadronuz için öngörülen özel hizmet tazminatı ve ek ödeme oranları arasındaki fark dâhil) geriye dönük olarak ödenebileceği değerlendirilmektedir.

10) Zabıta memuru olarak görev yapmaktayım, Yiyecek Yardım Yönetmeliğine göre nöbetçi olduğum haftalarda hafta sonu da dâhil olmak üzere yemeğimin ücretsiz karşılanıp karşılanamayacağı ile bu Yönetmelikte belirtilen diğer yemek saatlerinin günün hangi saat aralığına denk geldiğini öğrenmek istiyorum.

657 sayılı Kanunun 212’nci maddesinde Devlet memurlarının yiyecek yardımından hangi hallerde ve ne şekilde faydalanacakları ile bu yardımın uygulanmasına ilişkin esasların Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tespit olunacağı düzenlenmiştir.

Bu hükme istinaden çıkarılan ve 11/12/1986 tarihli ve 19308 sayılı resmi Gazetede yayımlanan Yiyecek Yardım Yönetmeliğinin 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında, yiyecek yardımının haftalık çalışma süresi 40 saati aşmayan yerlerde öğle yemeği olarak verileceği, günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan memurlara, görevlerinin diğer yemek saatlerinde de devam etmesi şartıyla üç öğüne kadar yemek verilebileceği belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 4’ncü maddesinde ise yiyecek yardımının gerektirdiği giderlerin, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere, bu Yönetmelik kapsamına dâhil memur kadrosu adedine göre kurum bütçelerine konulacak ödeneklerle karşılanacağı, yemek bedelinin bütçeden karşılanamayan kısmı yemek yiyenlerden alınacağı hüküm altına alınmıştır.

11.04.2007 tarihli ve 26490 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 37’nci maddesinde, 24 saat iş, 48 saat istirahat şeklinde çalışan zabıta personeline 2; 12 saat iş, 24 saat istirahat ve 12 saat iş, 12 saat istirahat şeklinde çalışan zabıta personeline 1 öğün yemek verilir. Yiyecek giderleri 657 sayılı Kanunun 212’nci maddesi esas alınarak belediyece karşılanır denilmektedir.

2018-2019 yıllarını kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşmenin İtfaiye ve Zabıta Personeline Yiyecek Yardımı başlıklı 13’ncü maddesinde; Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi kapsamında görev yapan itfaiye ve zabıta teşkilatı personeline, anılan yönetmelik hükümlerine göre öğle yemeği verilen ve öğle yemeği dışındaki yemek saatlerini de kapsayacak şekilde kesintisiz olarak görevlerine devam edenler, aynı yönetmelik hükümleri çerçevesinde ve öğle yemeği hariç olmak kaydıyla iki öğüne kadar ücretsiz olarak yemek yardımından yararlandırılır. hükmü getirilmiştir.

Yukarıdaki hükümler birlikte değerlendirildiğinde; zabıta ve itfaiye personelinin yemek yardımından faydalandırılmasında hafta sonu veya hafta içi ayırımı yapılmayarak çalışma saatlerine göre yemek yardımının belirlendiği dolaşısıyla hafta sonu çalışmalarında da zabıta personeline yemek yardımında bulunulabileceği, Toplu Sözleşme hükmü gereği öğle yemeği hariç olmak kaydıyla iki öğüne kadar ücretsiz olarak bu yardımın verilebileceği, Yönetmelikte belirtilen “diğer yemek saatleri”nin günün hangi saati olarak anlaşılması gerektiğine ilişkin mevzuatımızda bir düzenleme olmaması nedeniyle bu saatlerin o yerdeki genel kabuller ve işyerinin çalışma şartlarına göre belirlenebileceği değerlendirilmektedir.

11) 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu maddesi uyarınca sözleşmeli olarak görev yapan personelin 2017-2018 yılı içerisinde güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmaları yapılmıştır. 2019 yılı ocak ayında sözleşmeleri yenilenecek olan bu personel hakkında yeniden güvenlik soruşturması yapılması gerekli midir?

20/2/2017-2017/9949 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar’ın 12’nci maddesinde yapılan değişiklikle Sözleşmeli olarak çalıştırılacakların, ilgili kurumun saptayacağı özel koşulların yanı

sıra, 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (4), (5), (6), (7) ve (8) numaralı alt bentlerinde belirtilen koşulları taşımalarının gerekli olduğu düzenlenmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48'nci maddesinin (A) bendinin (8) numaralı alt bendinde "Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak". Devlet memurluğunda alınmada aranacak şartlar arasından sayılmıştır.

12/4/2000 tarihli ve 24018 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliğinin Geçici 3'ncü maddesinde; bu Yönetmelik hükümlerine göre güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılacak olanlar hakkında daha önce yapılmış olan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonuçlarının geçerliliğini koruyacağı düzenlenmiştir.

Söz konusu düzenlemelerden hareketle güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının ilk defa işe alınacaklar bakımından aranacağı, sözleşmeli personelin her yıl yenilenen sözleşmelerinin ise niteliği itibari ile önceki sözleşmenin devamı niteliğinde olduğu ve daha önce yapılmış olan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının sonuçlarının geçerliliğini koruyacağı dikkate alındığında yeni bir sebep olmadığı sürece bu personel için yeniden arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması yapılması gerekmediği değerlendirilmektedir.

12) 1) Asaleten destek hizmetleri müdürü kadrosunda görev yapan, 4 yıllık iktisat mezunu olan ve Temizlik İşleri Müdürü kadrosuna vekâlet eden personele vekâlet ücreti ödenmesi mümkün müdür?

2) Birden fazla kadroya vekâlet eden memurun her bir görev için vekâlet ücreti ve tazminat farkı almamasının kanuni dayanağı nedir?

1) 04/07/2009 tarih 27278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 7'nci maddesine göre; müdür kadrosuna atanabilmek için,

- 657 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinin (B) bendinde belirtilen atanma şartlarını taşımak,
- Fakülte veya en az dört yıllık yüksek okul mezunu olmak,
- Ekli (1) sayılı listede sayılan ve teknik öğrenim gerektiren müdürlüklere atanabilmek için; yükseköğretim kurumlarının, kadronun görev alanı ile ilgili eğitim ve öğretimde bulunan en az dört yıllık bölümlerinden veya bu bölümlere denkliği kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerinden mezun olmak,
- Ekli (2) sayılı listede sayılan müdürlükler için son müracaat tarihi itibariyle iki yılı uzman, sivil savunma uzmanı, şef, ayniyat saymanı, kontrol memuru, eğitmen veya muhasebeci kadrosunda çalışmış olmak, gerekmektedir.

657 sayılı Kanun'un 175'nci maddesinde bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekâlet edenlere vekâlet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşımasının zorunlu olduğu düzenlenmiştir.

Bahse konu Yönetmelik'te müdürlükler "Teknik Öğrenim Gerektiren Müdürlükler" ve "Diğer Müdürlükler" olarak gruplandırılmışlardır. Ancak söz konusu gruplandırma, daha önce hangi müdürlüklerin teknik öğrenim gerektiren müdürlük, hangilerinin diğer müdürlükler kategorisinde olduğu konusunda bir düzenleme bulunmaması nedeniyle özellikle görevde yükselme sınavı için yapılacak başvurularda yaşanan sıkıntıların giderilmesi amacıyla yapılan ve sadece bu konuya açıklık getirmeye yönelik bir düzenlemedir.

22/02/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte bütün müdürlükler istisnasız olarak Genel İdare Hizmetleri Sınıfında yer almaktadır. Dikkat edilecek olursa Yönetmelikte müdürlüklerin sınıflarına ilişkin bir düzenleme yapılmamış, yalnızca müdürlüklerin öğrenim alanlarına ilişkin bir gösterge getirilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda; "Temizlik İşleri Müdürlüğü" kadrosunun görev alanı ile ilgili eğitim veren özel bir bölümün olmadığı, öte yandan ekonomist unvanlı kadroların teknik hizmetler sınıfı kapsamına alındığı göz önünde bulundurulduğunda, ilgilinin asaleten müdür kadrosunda bulunması nedeniyle müdürlük için aranan diğer şartları da taşıdığından hareketle iktisat mezunu personelin temizlik işleri müdürlüğü kadrosuna atanmak için aranan eğitim şartını taşıdığına değerlendirilebileceği ve bu kadro ile asli görev yaptığı kadro arasındaki ek ödeme ve tazminat farkları ile vekâlet ücretinin ödenebileceği değerlendirilmektedir.

2) 657 sayılı Kanunun Birleşmeyecek görevler başlıklı 90'nıncı maddesinde; Devlet memurlarına, vekâlet görevi, ikinci görev veya ders görevlerinden ancak birisinin verilebileceği, öğretmenlerin idari görevinin bu hükmün dışında olduğu, bir memurun üstünde birden çok ücretli vekâlet görevi veya ikinci görev bulunamayacağı düzenlenmiştir. Bu düzenleme uyarınca birden fazla kadroya vekâlet eden memura yalnızca bir vekâlet görevinin ücreti ve tazminat farkı ödenebilecektir.

13) Belediyede programcı kadrosunda sözleşmeli olarak çalışıyorum, aynı zamanda iktisat fakültesi mezunuyum. Belediye başkanı tarafından sözleşmemin tek taraflı feshedilmesi halinde beklemeksizin ekonomist kadrosuna atanma mümkün müdür? Programcı kadrosunda sözleşmeli olarak çalıştırılacaklar için YDS şartının aranır mı?

Belediyelerde sözleşmeli personel çalıştırılmasına ilişkin hükümler 5393 sayılı Belediye Kanununun 49'uncu maddesinde yer almakta olup bu maddenin beşinci fıkrasında sözleşmeli personel hakkında hüküm bulunmayan hallerde

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/B fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümlerin uygulanacağı düzenlenmiştir. Bu hüküm uyarınca belediyelerde sözleşmeli personel istihdam edilirken aranılacak nitelikler için "Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına Dair Esaslar" a bakmak gerekecektir.

Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına Dair Esaslar incelendiğinde programcı kadrosu için; Yükseköğretim kurumlarının bilgisayar programcılığı ile ilgili bölümlerinden en az önlisans düzeyinde mezun olmak veya en az önlisans mezunu olmak koşuluyla bilgisayar programcılığı alanına ilişkin ders aldığını belgelendirmek veya bu alanda Milli Eğitim Bakanlığı onaylı sertifika sahibi olmak ve en az D düzeyinde KPDS veya dengi yabancı dil bilgisine sahip olmak şartlarının getirildiği görülmektedir.

Bahse konu esasların Unvan değişikliği başlıklı Ek 4'üncü maddesinde sözleşmeli personelin, unvan değişikliği suretiyle atamasının yapılacağı pozisyon için öngörülen ilk defa hizmete alınma prosedürüne riayet edilmesi kaydıyla, unvan değişikliğinin mümkün olduğu düzenlenmiştir.

Esasların Ek 1'nci maddesinde de Sözleşmeli personelin, hizmet sözleşmesi esaslarına aykırı hareket etmesi nedeniyle kurumlarınca sözleşmesinin feshedilmesi veya sözleşme dönemi içinde sözleşmeyi tek taraflı feshetmesi halinde, fesih tarihinden itibaren bir yıl geçmedikçe kamu kurum ve kuruluşlarının sözleşmeli personel pozisyonlarında yeniden istihdam edilemeyeceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar birlikte ele alındığında; sözleşmeniz feshedilmeksizin kadro için öngörülen nitelikleri taşımak kaydıyla unvan değişikliği yapılmak suretiyle programcı kadrosundan ekonomist kadrosuna geçebileceğiniz, sözleşmeniz feshedildiği takdirde, sözleşmenin idare tarafından ve yukarıda belirtilen sebepler dışında feshedilmesi durumunda mevzuatta süre kısıtlaması getirilmemesi nedeniyle sözleşmeniz feshedildikten sonra beklemeksizin sözleşmeli olarak ekonomist kadrosunda istihdam edilebileceğiniz değerlendirilmektedir.

Programcı kadrosunda sözleşmeli olarak çalıştırılacaklar için KPDS D düzeyinde veya dengi yabancı dil bilgisine sahip olmak şartının arandığı 04/01/2013 tarihli ve 28518 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yürürlüğe giren "Yabancı Dil Bilgisi Seviye Belirleme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" ile "Kamu Personelinin Yabancı Dil Bilgisi Seviyesinin Tespitine Dair Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik" yürürlükten kaldırılmış olup Yönetmelikle Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı (YDS) getirilmiştir. Bu nedenle programcı kadrosu için KPDS yerine getirilen YDS'den D seviyesi veya dengi yabancı dil bilgisine sahip olmak şartlarının aranması gerekecektir.

14) 1. dereceli mühendis kadrosunda görev yapan memurun asaleten şube müdürlüğü kadrosuna atanması halinde emekli ikramiyesi ve emekli maaşında hak kaybı olur mu?

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 43'üncü maddesinin (B) bendinde, ek göstergenin, memurların sınıfları, kadroları veya görevleri esas alınmak suretiyle hesaplanacağı, memurların belirtilen sınıf ve görevde bulundukları sürece ödemelere esas alınacağı belirtildikten sonra bu durumun istisnalarına yer verilerek kurumların 1, 2, 3 ve 4'üncü dereceli kadrolarına atanana uygulanan ek göstergelerin, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamayacağı düzenlenmiştir.

148 Seri Nolu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde de bu konu açıklanmış ve burada da kurumların 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına uygulanacak ek göstergeler ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli (I) sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamayacağı belirtilmiş ve konuyla ilgili örneklerle yer verilmiştir.

Bahse konu düzenleme ile atama yoluyla kariyer sınıfının dışında bir sınıfta çalışmak durumunda kalanların, kariyer sınıfta kazanılmış hak aylıklarına göre alacakları ek göstergeden düşük olmamak üzere ek göstergeden yararlandırılarak mağdur edilmemeleri amaçlanmıştır.

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun mülga Ek 67'nci maddesinde; daha önce atanmış ya da seçilmiş oldukları kadro, görev veya aylık almış oldukları dereceler için belirlenmiş olan ek göstergelerden daha düşük ek gösterge ödenmesi gereken veya ek göstergesi olmayan bir kadro, görev veya dereceye atanan ya da seçilenlerin; daha önceden yararlanmış oldukları ek gösterge rakamı ile halen bulundukları kadro, görev veya dereceye ilişkin ek gösterge rakamı arasındaki farktan kaynaklanan kesenen ve karşılık tutarının tamamının aylıklarından kesilmesi suretiyle emeklilik açısından yüksek olan ek göstergeden yararlanmaya devam edecekleri bu Kanunun 12'nci maddesinin (II) numaralı fıkrasının (n) bendinde sayılanlar hariç, atandıkları veya seçildikleri kadro, görev ya da derecede en az altı ay görev yapmaksızın ek göstergesi daha düşük bir kadro, görev ya da dereceye atanan veya seçilenler hakkında bu fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; 5434 sayılı Kanun'da bir sınırlamaya gidilmeksizin daha önce hangi görevde bulunulursa bulunulsun istisnalar hariç 6 aydan fazla bu görevde kalmak şartıyla daha sonra atanan kadronun ek göstergesi düşük olsa dahi emekli aylığı keseneği için yüksek olan ek göstergenin esas alınacağı bu nedenle ek gösterge bakımından mali haklarınızda bir kayıp olmayacağı değerlendirilmektedir.

TBB

“Birlikte Belediyecilik”

www.tbb.gov.tr

 @BelediyelerBirliği

 @TBBTR

Türkiye Belediyeler Birliği Kamu Tüzel Kişiliğini
Haiz Bir Kamu Kuruluşudur.

ZABITA TEŞKİLATI

192

YAŞINDA

01-07 Eylül Zabıta Haftası

TBB
"Birlikte Belediyecilik"